

هشدارهای فاشیده

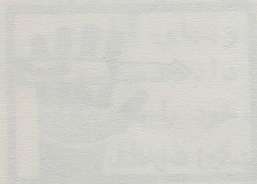

ب عنوان مقدمه

نیم نگاهی به گذشته

در این سال که گذشت دستاورد بسیار مهمی در زمینه
توسعه خدمات کتابخانه‌ای و اطلاع‌رسانی
را از جامعه ایران مشاهده کردیم که همچون روزهای
پس از جنگ بود و امروز در حالت تطبیق با
اندیشه‌های روزگار که مردم ما کوشیدند و در پی
آن بودند.

"یقین دارم پس از رفتن من ، وحشت
بزرگ بر این سرزمین حکمفرما خواهد شد."

در این سال که گذشت دستاورد بسیار مهمی در زمینه
توسعه خدمات کتابخانه‌ای و اطلاع‌رسانی
را از جامعه ایران مشاهده کردیم که همچون روزهای
پس از جنگ بود و امروز در حالت تطبیق با
اندیشه‌های روزگار که مردم ما کوشیدند و در پی
آن بودند.

توسعه و رشد علمی و فرهنگی
از طریق نشر و چاپ

نشانی:

P.L.K. 054206 B

D- 5300 BONN 1

هشدارهای ناشنیده
چاپ اول - تیرماه ۱۳۶۰
حق چاپ محفوظ است

بعنوان مقدمه

نیم‌نگاهی به گذشته

طی سه سال گذشته، دستگامهای تبلیغاتی بیگانگان و فریب‌خوردگان داخلی چنان قوهٔ تفکر و تعقل را از جامعه ایرانی سلب کردند که هیچکس جز چند قدمی خود را نمیدید و جز در آن حالت طغیان بر انگیختگی دور از عقلی که مردم ما را کوسفندوار بدنبال میکشید، اندیشه نمیکرد. تقریباً همهٔ مردم یاسفتون شده بودند یا مرعوب. ولی اکنون که محاسبات سطحی مردم بی اطلاع و روشنفکران قلبی و مبارزان مرفه الحال عوضی از آب درآمده است و بجای آزادی گلوله تحویل آزادیخواهان خوش خیال داده میشود کم‌کم بهوش میآیند و قوه تعقل و قضاوت خود را باز می‌یابند و از خواب‌گران و وحشت‌زائی که دو سال در آن بسربرده‌اند بیدار میشوند و نیم‌نگاهی هم به گذشته می‌اندازند، به گذشته‌ایکه طی آن لاقفل ۹۹ درصد همین رزمندگان خیال پرداز میتوانستند سرشان را بدون بیم و پروا بر زمین بگذارند و خواب آسوده داشته باشند.

قوهٔ تعقل و قضاوت مردم اندک اندک باز میگردد، کلمات تأسف‌آور بر زبان‌ها جاری میشود و متوجه میشوند که

● «من هیچ وقت رسیدن ایران را به بالاترین قله‌ها غیرممکن ندیده‌ام.»

الف

من زیر بار نمی‌روم. «
هدف من يك ايران درجه يك است و اگر کسی يك ايران درجه سه يا چهار بخواند

حکومت گذشته در جای خود چه خدمت‌های بزرگ کرده بود و صرف‌نظر از نقاط ضعف عمده‌ای که در ارکان مدیریت آن در رابطه با فساد وجود داشت، چه قدم‌های عمده‌ای در راه رفاه جامعه ایرانی و اکثریت جامعه برداشته شده بود. مردم در نیم‌نگاه خود بگذشته بپاد تحرك و شادی مسلط بر خانوادهاوشهرها و بهبود وضع زندگی خود می‌افتند و آن را با فقر و سایه سنگین غمی که بر همه زوایای ایران زمین گسترده است مقایسه میکنند.

مردم ما با یادآوری گذشته به بررسی پیشرفته‌های اقتصادی و اجتماعی که در ربع قرن اخیر در ایران بوجود آمده بود می‌پردازند، آنها را سرانگشتی محاسبه میکنند، به راه‌ها، سدها، پل‌ها، کارخانجات، سیستم ارتباطات، مدارس، دانشگاهها، شهرسازیهها، صنایع ذوب آهن، پتروشیمی، گاز و نفت، ماشین‌سازی، تراکتور سازی و... فکر میکنند و بیاد می‌آورند که از وارد کردن باتری، لاستیک، لامپ، یخچال، کولر، پودر رختشویی، صابون، روغن نباتی، تخم مرغ، پارچه، کفش، دارو، و... بی‌نیاز شده بودیم و میرفتیم که به صنایع قابل ملاحظه‌ای دست یابیم و فکر میکنند که ای کاش بی‌سیاستی و سودجویی در کار برنامه‌خانه‌وزمین، اقتصاد این مملکت را در زمان شاه فقید به تورم دچار نکرده بود. البته همین مردم انتقاداتی را که مثلاً متوجه صنایع مونتاژ اتومبیل بود بیاد می‌آورند ولی در همان حال بعضی‌ها که واقع‌بین ترند از خود می‌پرسند که اگر

راه تبدیل يك جامعه كاملاً غير صنعتی بـيـك جامعه نيمه صنعتی، از مرحله مونتاژ ساده عبور نکند پس از چه راهی بايد بگذرد؟ آیا شاه ميتوانست يكساله و يا حتی دهساله يك جامعه صنعتی نوزاد را يکباره خلق کند و کارگر متخصص و کارخانه بيافريند؟ از مدعیان بايد پرسيد چگونه و با چه انصافی مفهوم استقلال را بطور مطلق از رژيم گذشته ميگيرند؟ درست است که شاه پيرو سياست غرب بود اما آیا بی چون و چرا تسليم آنها ميشد؟ آیا کسی ميتواند در وطن پرست بودن شخص او ترديد کند؟ درست است که پيروی از سياست غرب ممکن است مورد تائيد همه قرار نگیرد ولی آیا در دنیای وحشی کنونی، در جهانی که بلعیدن افغانستان ها برای شوروی و آمریکا در حد يك کار معمولی بشمار ميرود و هيچ کشوری قادر نيست سياست مجرد و بدون وابستگی به بلوک های سياسی جهان را اتخاذ کند و خصوصاً کشور ما که در عين احتياج به تکنولوژی و حمايت غرب در قبال روسيه طماع نمیتواند خودش به تنهایی در مقابل دسيسه ها مقاومت کند و ناچار است با يکسو پیوند داشته باشد ميتوانست از اين قاعده مستثنی باشد؟ ولی در عين حال اين حقيقت را نمیتوان کتمان کرد که شاه فقيد در کليه موارد حياتی که منافع ايران با کشورهای غربی تعارض داشت به سختی جلو آنها ايستادگی کرد و بالاخره هم چوب همین ايستادگیها را خورد. البته که محمد رضا شاه را می بایست تنبيه کنند، چون او بود که در

سال ۱۹۷۴ الم شنگه افزایش قیمت نفت را بر پا کرد و کشورهای غربی را به سرگیجه دچار ساخت. او بود که اصرار میکرد نفت را بجای سوزاندن، بکارخانه‌های پتروشیمی ببرند و از آن هزاران نوع کالا و مواد ضروری بسازند. او بود که جلو خواسته‌های ناروای کنسرسیوم ایستادگی کرد و درست سه روز بعد از قطع مذاکرات حوادث خونین تبریز پیش آمد.

از نظر غربی‌ها شاه حرفهای گنده‌ای میزد. آرزوهای زیاد داشت. میخواست ایران صنعتی شود، خود کفا شود، از زهر بار غرب بیرون بیاید، انرژی اتمی و تکنولوژی هسته‌ای داشته باشد و بعد هم اگر نخواست نفت را به غربی‌ها نفروشد و خودش آنرا به کارخانه‌های پتروشیمی بفرستد. او از سرنوشت ذوالفقار علی بوتو که جانشر را به خاطر اصرار در دستیابی به انرژی اتمی فدای پاکستان کرد درس عبرت نگرفت، یعنی اگر هم متوجه این خطر شده بود دیگر دیر بود، چون غرب و خصوصاً آمریکا مدتها بود برای پادشاهی که جرات کرده بود در انتخابات آمریکا به نفع یک کاندیدا پول خرج کند نقشه نابودی کشیده بود.

اگر قرار بود که ایران احتیاجات صنعتی‌اش را تأمین کند و بعد هم به بازارهای مصرف همسایه دست یابد و اتوبوس به مصر و مجارستان صادر کند، پس کشورهای صنعتی غرب کالا هایشان را بچه‌گشوری قالب کنند؟ اگر ایران فرصت می‌یافت با درست داشتن منابع زیر زمینی و امنیت داخلی و نیروی نظامی قوی بـ

تکنولوژی غرب دست یابد و در این مسیر پیش‌برود آن وقت يك ژاپن ثانوی در خاورمیانه پدیدار میشد ————— و وبال گردن غربی‌ها می‌گشت. غرب هنوز در اندیشه است که چطور از شر ژاپنی‌ها خلاص‌شود و قادر نیست پس‌بهرتر بود که این ژاپن نو ساخته را زودتر نابود کرد و آن را از پا انداخت. شاهش را هم بهتر بود چنان بی‌آبرو کنند که هیچ‌کس حتی جرات نکند بخوبی‌های دوران حکومت او اندیشه کند. البته در این راه عوامل ایرانی نیز دانسته یا نادانسته به تحقق این آرزوی غرب‌یاری کردند. بدون تردید بیان خلاقانه‌ها ————— و آلودگی‌های رژیم گذشته لازم و قابل‌تحسین است ولی نباید در این راه چنان راه افراط را پیمود که کار به بدبختی کشیده شود. شاید این طبع اغراق‌گویی ایرانی است که ما را باین مسیر رهبری کرده است و به جای اینکه خوبی‌ها و بدی‌های رژیم گذشته در ترازوی عدل و ارقام و عدل و انصاف سنجیده شود يك قلم آن را بی‌اعتبار و بی‌آبرو می‌کنیم و بکسی هم حتی اجازه نمی‌دهیم در این مورد تردیدی بخود راه دهد.

محمد رضا شاه و حکومت گذشته شاید تقصیرات فراوانی بر عهده داشتند اما اگر اراده کشورهای غربی ————— خصوصاً آمریکا به سقوط حکومت سلطنتی ایران استوار نشده بود حتی با همان اوضاع و احوال سالیان دراز دیگر نیز این حکومت می‌توانست باقی بماند. دلایل روشن و غیرقابل‌انکاری وجود دارد که غربی‌ها و خصوصاً آمریکا از چند سال پیش علیرغم ظاهر سازیهای

سیاسی که در عالم سیاست بسیار پیش پا افتاده اند توطئه‌ها نابودی نظام سلطنتی ایران، مخصوصاً برکناری محمد رضا شاه را تدارک دیده بودند و برعکس‌پندار سطحی عامه مردم ایران و جهان، آمریکائی‌ها نه آنچنان به محمد رضا شاه مسلط بودند که او را در حکومت بهرکس دیگری ترجیح دهند و نه اینکه منافع دراز مدتشان در اوضاع دیگر کمتر تأمین میشد. غربی‌ها با نابودی نظام سلطنتی ایران علاوه بر اینکه به هدفهای دور برد و دراز مدت خود دست یافته‌اند بلکه انتقام گردنکشی‌های محمد رضا شاه و توهین‌های او را نسبت به جامعه مغرب‌زمین باز ستانند تا هیچ فرمانروائی در شرق جرأت نکند که انگلیس‌ها را تنبل و بی‌کارسه بخواند و یا پرزیدنت ژیسکار دستن را در هتل محل اقامتش در سوئیس یا اکراه بپذیرد و یا جرأت کند در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا دخالت نماید. جرم شاه ایران از نظر غربی‌ها یکی و دوتا نبود و بحث درباره آن از حوصله این مقال بیرون است.

" هشدارهای ناشنیده " متن چندین مصاحبه شاه فقید در یکسال و چند ماه قبل از آغاز فتنه خمینی با روزنامه‌ها و مجلات و تلویزیون‌های معتبر دنیا است. در این مصاحبه‌ها مسائلی عنوان شده است که می‌توانست هشدارهایی به جامعه ایران باشد و افسوس که ناشنیده ماندند. آنهایی که میتوانند روش منطقی و عقلانی پیش‌گیرند، نگرفتند و بدنبال احساسات غرض‌آلود و یا شخصیت تسلیم شده خود

بزرگترین خیانت را نسبت به تاریخ ایران مرتکب شدند • آنها که این هشدارها را ناشنیده گرفتند حق ندارند ادعا کنند که " ماچه میدانستیم که کار به اینجا می کشد " و یا بگویند " چه کسی خیال میکرد که ایمن آخوند ایران را به چنین بدبختی دچار کند " و یا بهر صورت دلیل ندانم کاری خود را به گردن عوامل ناسناخته بگذارند • در همان زمان بسیاری بودند که حدود این اوضاع و احوال را بوضوح تشخیص میدادند و می دانستند که ایران به چه گردابی فرو می غلطد • آنها تسلیم جوشورش نشده و در عین اینکه ایمن هشدارها را دریافته بودند به دیگران نیز هشدار میدادند که راه غلط است و داریم به گورستان میرویم و نه به کعبه • ولی کور ذهنانی که خود را رسول به اصطلاح انقلاب میدانستند و آب در آسیاب بدبختی ایران میریختند آنقدر در این راه جاهلانه تاختند تا هم ایران و هم خودشان را به بدبختی و شرم دچار کردند •

حال همه این طبقات ناچارند بطور جدی تری به مقایسه دوران پهلوی که بدو منفورش میدانند با دوران آخوندیسم که بهشت موعود را بانان وعده میداد بپردازند و نهایتاً از ته دل آرزو کنند که کاش آن رژیم " منفور " هنوز بر این کشور حاکم بود و دلها و خانه ها را به شادی و خرمی میکشاند •

بامید پایان عمر رژیم جانپان و غارتگران جمهوری اسلامی و استقرار حکومت قانون بر ایران آرزومندیم که این شادی و خوشی هرچه زودتر به وطنمان بازگردد •

«غرب بیشتر از آنچه میدهد میگیرد»

مصاحبه "استانلی ۱۰۰۰ سونیتون"
نماینده خبرگزاری آسوشیتد پرس
با شاه فقید ایران
در تاریخ ۱۷ آذرماه ۱۳۵۵.
(نقل از روزنامه کیهان مورخ
۲۱ آذرماه ۱۳۵۵).

سؤال — اعلیحضرتا، بزودی رئیس جمهوری تازه ای زمام امور آمریکا را بدست خواهد گرفت، آیا پیش بینی میفرمائید که در دوره دولت جدید آمریکا تغییراتی در روابط ایران و ایالات متحده پدید آید؟ شاهنشاه — نه، واقعاً نه، زیرا ما به چنان مرحله ای از احترام و اعتماد و منافع مشترک و متقابل رسیده ایم که تماماً مبتنی بر روشهای عقلائی و تجربیات ناشی از وقایع پس از جنگ دوم جهانی است، از این رو من معتقدم که این مناسبات بعنوان روابطی ممتاز در آینده نیز ادامه خواهد یافت.

سؤال — رئیس جمهوری منتخب آمریکا جیمی کارتر گفته است که اگر کشور های عضو اوپک قیمتهای نفت را بالا ببرند، ضربه شدیدی بکشورهای مصرف کننده نفت وارد خواهد شد. ملک خالد ماه گذشته گفته بود که اگر فقط پای عربستان در میان باشد او ترجیح میدهد که قیمت نفت تا اواخر سال ۱۹۷۷ ثابت بماند، با توجه باین نکته آیا اعلیحضرت احساس میکنند ۱۵ درصد افزایش قیمت نفت که از طرف ایران پیشنهاد شده رقم قابل مذاکره ای باشد؟

شاهنشاه — شما حتماً میدانید که برخی از اعضای اوپک خیلی بیشتر خواستار افزایش قیمت نفت بوده اند. بنابراین رقم پیشنهادی ایران

رقم متعادل و بینابینی است، اما مسئله اینست که افزایش قیمت نفت در سال ۱۹۷۳ که در حقیقت یک افزایش چهار برابر محسوب میشود تا چه حد بتورم جهانی دامن زده است؟ در ایالات متحده به نسبت پنج دهم درصد، با این حساب ۱۵ درصد افزایش قیمت نفت تا چه حد باین تورم خواهد افزود؟ طبیعتاً بمقدار ناچیزی. ما بزودی، یعنی ۱۵ دسامبر خواهیم دید و تردید نیست که کنفرانس قطر فرصتی برای مبادله هرگونه ایده و اندیشه خواهد بود و احتمالاً مثل این سه چهار سال اخیر روشهای عاقلانه‌ای اتخاذ میشود. سؤال— یعنی هر اتفاقی هم بیافتد باز شما احساس میکنید مقدار معتدلی است؟

شاهنشاه ما معتدل هستیم. ما بویران کردن جهان علاقه‌ای نداریم و در حقیقت هم دنیا بوسیله ما بویرانی کشیده نمیشود، خود ما هزینه‌ای بالا رفته بسیار داریم که از آن رقم خیلی بیشتر است. در همین مدت قیمت فولاد خودتان را ۸ درصد افزایش دادید.

سؤال— تصور میکنم ۶ درصد باشد. شاهنشاه— بسیار خوب، گیریم ۶ درصد، ما نام این را همانطوریکه خودتان معمول کرده‌اید تورم "همبرگری" میگذاریم. اما ما که از شما همبرگر نمیخریم. ما فولاد، کالاهای الکتریکی، راکتورهای اتمی و نیز اسلحه از آمریکا میخریم و میتوانم بشما اطمینان بدهم که اصولاً این یک تورم همبرگری نیست.

سؤال— اعلیحضرتا، هفته گذشته "او.ای.سی.دی" اعلام کرد که در سال ۱۹۷۵ مصرف نفت در ۲۶ کشور عضو آن ۳/۹ درصد کاهش یافته است، در حالیکه تولید ناخالص ملی فقط ۱/۲ درصد تنزل کرده است. من شخصاً سالهاست که با نظریات اعلیحضرت در مورد رجحان استفاده از نفت در صنایع پتروشیمی بر استفاده از آن برای گرم کردن

خانه و مصارفی از این قبیل آشنائی دارم. آیا به عقیده شاهنشاه افزایش قیمت نفت به ترویج استفاده از سایر منابع انرژی کمک نخواهد کرد و آیا بنظر شاهنشاه چنین چیزی خوب است یا بد؟ شاهنشاه این درست همان چیزی است که من همیشه امید آنرا دارم زیرا شما در ایالات متحده منابع ذغال برای مصرف چهار صد سال دارید برای کی و برای چه شما این ذغال را زیر زمین نگه میدارید؟ واقعاً برای کی و برای چه؟ در حالیکه می بینیم برای تاءمین منابع انرژی دیگر کار چندانی نکرده اید.

سؤال فرمایش شاهنشاه پرستش دیگری برای من پیش میآورد، آیا شما بعنوان کارشناس مسائل انرژی احساس میکنید که ایالات متحده و سایر کشورهایی که از لحاظ تکنولوژی پیشرفته هستند، کوششهای همه جانبه و کافی برای پدید آوردن منابع دیگر انرژی مانند انرژی خورشیدی نئیدروتنی، امواج دریا و مانند آن بعمل میآورند؟ شاهنشاه - تا آنجا که من میدانم خیر. همه چیز را که منتشر نمیکند شما آنچه را که باید بکنید نمیکنید. ممکن است کارهایی انجام دهید، اما بنظر من این به هیچ روی کافی نیست.

سؤال - آیا اعلیحضرت هرگز خواسته اند در ذهن خود تخمین بزنند که از چه زمانی انرژی خورشیدی قابل استفاده خواهد بود، مثلاً اینکار در ۱۹۸۰ یا ۱۹۸۵ امکان پذیر است؟ شاهنشاه - نمیدانم، خود ما در این زمینه تحقیقاتی میکنیم، دو دانشگاه ما هم اکنون فعالیت خود را صرف تحقیق در این زمینه یعنی انرژی خورشید میکنند، ولی منابع انرژی فراوان دیگری نیز وجود دارد، هیدروژن، حرارت مرکزی زمین و غیره.

سؤال - ما بایلم به سؤال دیگرم یعنی خریدهای ایران از ایالات متحده بپردازم. تصور میکنم که ایران مصمم است ضمن پنجسال آینده حدود

۴۸ میلیارد دلار در آمریکا خرج کند، اما بخش اعظم این رقم صرف خرید هائی غیر از تسلیحات میشود و ارقام ۷ تا ۹ میلیارد دلار رادیده ام که برای خرید اسلحه اختصاص داده شده *

شاهنشاه - کمی بیشتر از این رقم، میتوان گفت که سی و پنج میلیارد دلار صرف خریدهای غیر تسلیحاتی خواهد شد * کمی بیشتر از این رقم، اگر شما آنچه را که ما میخواهیم از شما بخریم خواه اسلحه و خواه غیر اسلحه بما بفروشید *

سؤال - زمینه های مهم مورد نظر کدام است؟ من شنیده ام که خرید بیمارستان ها از جمله آنهاست *

شاهنشاه - قیمت بیمارستان های شما خیلی خیلی زیاد است * باید آنرا کمی پائین بیاورید *

سؤال - برخی دیگر از سایر زمینه ها چیست؟

شاهنشاه - زمینه های هسته ای و هر چیز دیگری که به تولید برق مربوط شود، ماشین آلات بسیار سنگین * سی و پنج میلیارد دلار رقم کوچکی نیست، بلکه رقم سرسام آوری است * حالا بگذارید من يك سؤال بکنم: من واقعاً در این اندیشه ام که شما کدام طرف بارزگانی دیگری

دارید که يك چنین رابطه بارزگانی عظیمی با آن داشته باشید؟ سؤال - من نمیدانم، شاید کانادا، ژاپن * نه، نمیتوانم بگویم نمیدانم *

من تصور میکنم که در حال حاضر ۲۲ هزار آمریکائی غیر نظامی در خدمت شرکتهای آمریکائی در ایران هستند، ترید نیست که نگرانی شما در مورد قیمت های نفت دست کم تا حدودی ناشی از هزینه برنامه های عمرانی از جمله پرداخت دستمزد بکارکنان خارجی است *

ممکن است اعلیحضرت بفرمایند که ایران بطور متوسط در ازای هر آمریکائی غیر نظامی چه مبلغی بشرکتهای آمریکائی میپردازد؟

ارقام بسیار بزرگی را در این مورد شنیده ام.
شاهنشاه - واقعاً ارقام بزرگی هستند *

سؤال - کسی بمن می گفت که حتی حقوق ماهانه ۱۲ هزار دلار هم هست *

شاهنشاه - در مورد عده ای معدود حتی از این هم بیشتر - البته نه اینکه تصور کنید این افراد عالیتزین مدارج تحصیلات دانشگاهی را دارند ، نام آن مکانیک های متخصص را شما چه میگوئید ، هم آنها تیکه کارهای هواپیما را اداره میکنند ؟

سؤال - مهندس نگاهداری هواپیما ؟

شاهنشاه - چیزی مثل همین ها ، دستمزدشان خیلی کلان است *

سؤال آیا این پول بخود این افراد پرداخت میشود ، یا بشرکت مربوطه ؟

شاهنشاه آه ، این پرسش بسیار خوبی است *

سؤال - آیا ممکن است حد متوسط دستمزد را ذکر بفرمائید ؟

شاهنشاه - نه ، ولی میتوانم بشما بگویم که این پرداخت خیلی خیلی بالاست ، من حداکثر پرداختها را میدانم که آنهم رقمی کمی بیشتر از ۱۲ هزار دلار است * منظورم اینست که این پرداخت بسالی ۱۵۰ هزار دلار میرسد * بعضی از مردم فکر میکنند که ایران کشور چاق و چله و پولداری است که نمیداند پول خودش را چگونه خرج کند ، بنابراین آنها باید پول ما را از ما بپرون بکشند ، اما این گروه نمیدانند که هر شاهی پول این کشور صرف برنامه های عمرانی آن میشود *

سؤال - ایران بعد از چین طولانی ترین مرز مشترک را با اتحاد شوروی که تصور میکنم ۱۵۰۰ مایل باشد دارد ، بعد از جنگ جهانی دوم ، یعنی همان روزهایی که من برای اولین بار بایران میآمدم ، تصور میکنم اتحاد شوروی ، آذربایجان را برای دهسال در اشغال داشت * آیا درست

است؟

شاهنشاه - آنها فقط در طول مدت جنگ آنجا را اشغال کرده بودند یعنی آرتش سرخ آنها در اشغال داشت. آنوقت برای یکسال آنها را از ایران جدا کردند.

سؤال - فقط یکسال بود؟

شاهنشاه - بله، ولی اشغال فقط در مدت جنگ، از موقعیکه آنها در سال ۱۹۴۱ وارد ایران شدند.

شاهنشاه - آنها بیرون رفتند، اما بعد از آمریکائی ها و انگلیسی ها آنها اول آن رژیم دست نشانده پوشالی را بوجود آوردند و سپس رفتند. سؤال - با توجه باین مسئله، خبر بازدید ژنرال حسن طوفانیان که اکثر خریدهای نظامی ایران را انجام میدهد، از اتحاد جماهیر شوروی در روزنامه حزب رستاخیز، توجه مرا جلب کرد. آیا این بازدید حاکی از آنست که ایران احتمالاً موضوع خرید اسلحه از شوروی را مدنظر دارد؟

شاهنشاه - ما در گذشته هم از شوروی اسلحه خریداری کرده ایم. هدف اصلی ما در موضوع اسلحه، در نظر گرفتن نیازهای تسلیحاتی کشور است، ما از همه جا اسلحه میخریم، هر کس بتواند این سلاحها را برای ما تأمین کند، از نظر ما فرقی ندارد. اگر آمریکا بتواند تأمین کند بسیار نیکوست، ولی باید بدانید که شما تنها منبع تأمین اسلحه نیستید.

سؤال - بنابراین، این موضوع علامتی برای جلب توجه سایر منابع بشمار میروند؟

شاهنشاه - خیر، این عمل قبلاً انجام گرفته است.

سؤال - همانطوریکه شاهنشاه اطلاع دارند من روز گذشته با هواپیما بر فراز تنگه هرمز پرواز کردم و شاهد عبور نفتکشهای عظیم از این راه آبی

بودم * با علم بر اینکه ۹۰ درصد نفت ژاپن و ۷۵ درصد نفت اروپا
و ۳۰ درصد نفت آمریکا از تنگه ۲۶ مایلی هرمز که يك جانب آن سواحل
کشور عمان و جانب دیگرش خط ساحلی ایران و بندر عباس قرار گرفته ، حمل
میگردد و نیز با آشنائی باین مطلب که خیلی آسان میتوان جلوی عبور
و مرور را سد نمود ، شخص بهتر میتواند دلیل احتیاج ایران را بخیرید
اسلحه درک نماید * با تأمین مقادیر منتابهی اسلحه و با توجه بدامنه
آن ، بنظر آن اعلیحضرت نقش استراتژیکی ایران در این قسمت جهان
از نقطه نظر جغرافیائی سیاسی (ژئوپولیتیک) چه خواهد بود ؟
شاهنشاه ایران خود سنگر ثبات است ، تصور کنید که اگر عمان بدست
جبهه خلق برای آزادی عمان ، که کمونیسم بین المللی در آنجا بوجود
آورده بود ، میافتاد میتوانستند تقریباً با دست خالی محل عبور منبع
انرژی جهان را تهدید نمایند * حال باید دید در صورتی که ایران
اقدام قاطعی بعمل نمی آورد ، چه تهدیدی ممکن بود بوجود آید
بنابراین قدرت ما ، قبل از هر چیز ضامن ثبات ملت ماست ، در درجه
بعد ایران کمک کننده به ثبات منطقه خلیج فارس است ، تمام منطقه
خلیج فارس ، زیرا ما بهترین روابط را با کلیه کشورهای کرانه های خلیج
فارس برقرار ساخته ایم و اگر آنها متفقاً با ما همکاری نمایند چه بهتر
در غیر اینصورت ما بایستی قادر باشیم در صورت لزوم به تنهائی آن راه
آبی را باز نگاهداریم * همچنین ایران میتواند ستون ثبات برای آسیای
غربی باشد و این چیزی است که همه ما آرزو مندیم * فی المثل همان
کاری که ژاپن میتواند برای شرق آسیا انجام دهد ولی برخی پرسشها
پیش میآید : آیا ژاپن با تحولات جدید تصمیم خواهد گرفت که بصورت
قدرت نظامی در آید و یا آنکه همچنان بصورت قدرت اقتصادی باقی
خواهد ماند *
بعد به خاور میانه میرسیم ایران در منتهای غرب آسیا واقع شده

است. سیاست ما چنان است که غیر از آشوبگران مانند فیدل کاسترو همه بآن احترام میگذارند و بآن اعتماد دارند، کاسترو معتقد است که بین کشورهای عضو او یک عده ای خوب هستند، عده ای بد. خوبها آنهایی هستند که برای رژیم او شخصیت قائل هستند. او معتقد است که خوبها کاملاً حق دارند قیمت نفت خود را بالا ببرند اما بدها چنین حقی ندارند. همچنین او خودش میتواند شکرش را از قرار هر تن هزار و هفتصد دلار بفروشد و اینکار را دو سال پیش کرد. بسیار خوب، این همان طور که میدانید غیر عادی است، این نوعی تزویر و تقلب یکنواخت است، گاهی انسان احساس میکند که مایل است در این دنیای غم افزا کمی هم بخندد.

سؤال — در این تصویر کلی استراتژی، نظر شاهنشاه درباره بلوچستان چیست؟ شنیده ام که منطقه بسیار حساسی است.
شاهنشاه — این چیزی است که من درباره آن زیاد می اندیشم. البته نه دقیقاً همین جمله، اما من امروزه عبارت کلی دوستان شرقی خودم را بکار میبرم. تصور کنید که برای پاکستان و بلوچستان اتفاقی بیافتد، در آنصورت مادر تمامی منطقه اقیانوس هند با اوضاع کاملاً جدیدی روبرو خواهیم شد. من بدوستان و دشمنان خودم این اخطار را میدهم که قدرت ما فقط برای باز نگهداشتن تنگه هرمز نیست، بلکه متوجه حفظ منافع موجود در شرق ایران نیز هست. و این بسود همه است.

سؤال — پرسش دیگری دارم که بسیار حساس است: من در برخی تماسهای خود شنیده ام که هواپیمای نیروی هوایی ایران که در آسمان غرب یمن سرنگون شد فوق العاده پیشرفته، کامل و با تجهیزات بسیار ظریف بوده است. این هواپیما در آب بسیار کم عمقی سقوط میکند، کمک خلبان از آن بیرون آمده و دستگیر میشود و نیز شنیده ام که از بین

بردن هواپیما اهمیت و تقدم بسیاری داشته است، تا کمونیست ها نتوانند بآن دسترسی یابند ، از این رو جنگنده های ایران با استفاده از تانکرهای هوایی موفق شدند با موشکهای خود ، در چند روز اخیر هواپیمای مذکور را بکلی نابود کنند ، آیا این درست است؟ شاهنشاه — خیر، اما اگر کمونیستها کوشش میکردند باین هواپیما دسترسی پیدا کنند این کار را میکردیم *

سؤال — پس اطلاعات من در این زمینه غلط بوده است؟

شاهنشاه — بله . ممکن بود بکنیم زیرا آن هواپیمای غیر مسلحی بود که برفراز خاک عمان هدف گلوله قرار گرفت، این هواپیما در جهت مرزهای یمن پرواز نمیکرد و ظاهراً نیرو وقوه ککش هواپیما آنرا بطرف غرب و دریا سوق داده است، ما اینک خواستار استرداد خلبان هستیم و تردید نیست که اگر آنها بخواهند هواپیما را از آب خارج کنند باید از ما اجازه بگیرند ، اجازه نخواهیم داد که این مردم ما را بیبازارند *

سؤال — من این عقیده را نیز شنیده ام که ممکن است تیراندازان غیر یعنی این هواپیما را سرنگون کرده باشند *

شاهنشاه — من فکر میکنم بالاخره یکی از این اتفاقات افتاده است ، اتفاقی که يك دريك میلیون ممکنست روی دهد *

سؤال — هنگامیکه به تصویر جهانی آینده ایالات متحده آمریکا ، اتحاد جماهیر شوروی و چین بصورت يك ضد تعادل در برابر ظهور ابـــــر قدرتهای منطقه ای مانند ایران در خاورمیانه و برزیل در آمریکای جنوبی و شاید بطور بالقوه اندونزی در آسیای جنوب شرقی می نگرید ، آیا تغییرات اساسی را در تعادل قدرتها پیش بینی میفرمائید ؟ بعبارت دیگر من در فکر خود بعبارت ملتهای دارا و نادار می اندیشم، چیزی مانند شمال و جنوب که تقسیم بندی های سنتی ، مبتی بر علل سیاسی را منسوخ کرده و براساس داشتن ، خواه کمونیست ، غیر کمونیست و ضد

کمونیست، یا نداشتن است، بعبارت دیگر دسته بندی ها را —
براساس زمینه های تاریخی، بلکه براساس فقر و غنا تنظیم میکند •
شاهنشاه — چنین چیزی اگر اتفاق بیافتد بسیار خطرناک است • برای
همین است — اگرچه ما معتقد نیستیم که در پاریس نتایج زیادی
بدست خواهد آمد — ولی باز هم ما یک عضو فعال کنفرانس پاریس
باقی ماندیم و تا آخرین دقیقه کوشیدیم ببینیم چه کاری میتوانیم بین
شمال و جنوب بکنیم • زیرا اگر ما کشورهای سعادت مند تر و متمول تر به
خواهیم همچنان در شرایط ثروتمندی باقی بمانیم این وضع بحساب کشور
های فقیر که قبلاً هم فقیر بوده اند تمام میشود • در آن صورت نوع
جدیدی از امپریالیسم بوجود خواهد آمد که احتمالاً خیلی بدتر
از انواع قدیمی آن خواهد بود • زیرا در گذشته آن مردم آنقدر پائین
بودند که هرگز نمی توانستند بفکر شورش یا چیزی مانند آن بیافتند ،
اما حالا میتوانند • در چنین شرایطی ما مجبور خواهیم بود که آن واکنش
ها را با زور و کشتن هزاران هزار نفر سرکوب کنیم که در آن صورت جامعه
ما بجای پیشرفت سبب نزولی طی خواهد کرد •
اما چیزی دیگر نیز که ممکن است اتفاق افتد آنست که کشورهای ثروتمند
مسئولیت های بیشتری بدوش گیرند تا در نتیجه پاسداران صلح شوند
و همانطور که اوپک امروزه تلاش بانجام آن دارد بکشورهای دی —
کم کنند • و اما در مورد جهان باصطلاح آزاد صنعتی اروپا، باید
بگویم اگر چه جوامع اروپائی امروزه در وضعی دشوار بسر میبرند —
ولی این پرسش اصلی پیش میآید که چرا آنها در چنین وضعی قرار
گرفته اند؟ علت آن اینست: همانطوریکه بارها این گفته به مذاق
دیگران ناخوش آیند باشد، باز تکرار میکنم که مشکلات آنها ناشی از
خودسری آنهاست • شما بیشتر از آنچه میدهید میگیرید • چگونه ممکن
است حتی اگر غنی ترین کشور جهان باشید، باین وضع برای مدت زیادی

ادامه دهید؟ اگر شما بیشتر از آنچه میدهید بگیرید، بالاخره پس از مدتی خزانه خالی میشود و جامعه منفجر میگردد. حتی امروزه در گرماگرم پیشرفت و ثروت و با وجود اینکه ما بزرگترین طرفداران کارگران هستیم من باز هم فرامیتی صادر میکنم که از تضییع و اصراف جلوگیری شود. کارگران ایران ۲۰ درصد از منافع شرکتها را بدست میآورند و میتوانند ۴۹ درصد سهام آنها بخرند، اما باز هم بخاطر مصالح خود آنها ما به آنها میگوئیم که اگر تنبلی کنند این ۲۰ درصد از منافع از کجا باید تأمین شود. بابت سهام خود چقدر بدست خواهند آورد این بخیر و صلاح جامعه و کشور شماست. و اما برای دنیای کهن و پیر باید گفت که آنها باید بیدار شوند. من میدانم که این میتواند بعضی از مردم را تحریک کند که شخصی در این گوشه دنیا چنین سخنانی بآنها میگوید ولی اگر من هم سخن نگویم چیزی تغییر نخواهد کرد. حقیقت همانست که من میگویم.

آسو شیند پرس — اعلیحضرتا، متشکرم.

مصاحبه نمایندگان تلویزیون
 فرانسه در یک میزگرد
 با شاه فقید ایران
 متن مصاحبه که بمدت ۹۰ دقیقه
 در برنامه "آنچه شامی پرسید"
 از تلویزیون فرانسه پخش شد
 باین شرح است:
 (نقل از روزنامه کیهان مورخ ۹
 بهمن ماه ۱۳۵۵)

**« ۱۰ تا ۱۲ سال
 به سطح زندگی
 اروپائیان
 خواهیم رسید »**

کاوادا: خانمها آقایان بار دیگر به برنامه آنچه شما میپرسید خوش
 آمدید. برنامه امشب ما استثنائی است چه در کاخ نیاوران قصر سلطنتی
 اعلیحضرت شاهنشاه ایران ضبط شده است.
 بدون شك اعلیحضرت شاهنشاه ایران را بارها روی صفحه تلویزیون
 دیده اید و مصاحبه های مختلف ایشان را در مجله ها و روزنامه ها
 مطالعه کرده اید ولی هرگز چنین فرصتی دست نداده است تا در یک
 میزگرد تلویزیونی با مسائل ایران، کشوری که مقامی شامخ در صحنه
 بین المللی کسب کرده است آشنا شده و درباره آن دوازی کنید.
 شخصیت امشب برنامه ما شهرت جهانی دارند. شاهنشاه ایران
 از نزدیک شاهد جنگ دوم جهانی بوده اند، زیرا این کشور وسیله
 سربازانیکه ایرانی نبودند اشغال شده بود و صحنه رقابت ها
 و جاه طلبی های بیگانگان بود. پس از این مقدمه کاوادا نخستین پرسش
 خود را باین شرح مطرح کرد...

سؤال - اعلیحضرتا، سی و شش سال از آن تاریخ میگذرد و اعلیحضرت
 هنوز یکی از بزرگان این جهان هستند. شما دست مردان معروفی نظیر
 استالین، روزولت، چرچیل و دوگل را که سرنوشت قرن بیستم را رقم

زده اند فشرده اید • شما همچنین کشور خود را بسوی نوسازی صنعتی
هدایت و رهبری میکنید •

اعلیحضرتا، شما و کشورتان قدرتمند هستنید ولی بعضی کشورهای خارجی
دوست ندارند که این حقیقت را بشنوند و نمیخواهند آوازه ایران به
گوش جهانیان برسد • بی شک ملت ایران شاهنشاه خود را دوست
دارد ولی گاهی اوقات در خارج سیستم حکومتی ایران را متهم بقدرت
شخصی میکنند • اکنون با اجازه اعلیحضرت شاهنشاه به گفتگو و بررسی
جزئیات این مسائل میپردازیم و از شاهنشاه ایران استدعا داریم
آنچنان که مرسوم ایشان است این مسائل را بوضوح برای ما روشن
فرمایند •

نخستین مسئله ایکه بررسی میکنیم نفت است •
اعلیحضرتا، چرا در کنفرانس اخیر اوپک شما در رأس کشورهای قـرار
داشتید که طرفدار افزایش زیاد و پیا نسبتاً زیاد بهای نفت بودند •
شاهنشاه تصور میکنم لازم است یک توضیح کوچک بدهم ما همیشه از یک
خط مشی میانه پیروی کرده ایم ولی چون موفق شدیم ۱۱ کشور عضو اوپک
را با قطعنامه ای که ارائه دادیم موافق سازیم شاید چنین بنظر میرسد
که ما رهبری را بعهدہ داریم حال آنکه چنین نبود • ما همواره با
در نظر گرفتن مشکلات جهان صنعتی و کشورهای تولید کننده نفت
و حتی جهان سوم سیاست میانه اتخاذ کرده ایم و هنوز هم بان ادامه
میدهیم • این بود حقیقت امر آنچنان که گذشته است •

کاوادا: معذالك در بیانات اعلیحضرت یک نکته تعجب آور وجود دارد
از منابع متعدد که بعضی نیز مجاز بود تقاضای افزایش ۲۰ و ۲۵ درصد
انتشار یافته آیا این ارقام بمنظور بدست آوردن در آمد بیشتر تعیین
شده بود یا اینکه منظور شما اینست که بین عقابها از همه آرام تر
بوده اید •

شاهنشاه - در واقع ما نبودیم که افزایش ۲۵ درصد را پیشنهاد کردیم ما هرگز از ۱۵ درصد تجاوز نکرده ایم ولی گفته میشود در ۱۸ ماهی که قیمت نفت ثابت بود قدرت خرید ما ۴۰ درصد کاهش یافته است این حقیقت دارد و میتوانیم آنرا ثابت کنیم ولی پیشنهاد افزایش ما هرگز از ۱۵ درصد تجاوز نکرده است.

کاوادا: اعلیحضرتا، عربستان سعودی همسایه شما که کشور قدرتمندی میشود مخالف افزایش زیاد بهای نفت بود زیرا نمیخواست اقتصاد غرب فلج شود دلیل بسیار خوبی است چه اگر اقتصاد غرب متزلزل باشد شما چگونه میخواهید از مصرف کننده پول دریافت کنید.

شاهنشاه - حق با شماست. اما این نیز حقیقت دارد که بین ده در صد افزایش که ما برای شش ماه اول سال جاری پذیرفتیم و ۵۰ درصدی که آنها پذیرفته اند تفاوت چندانی وجود ندارد.

لور: با اینهمه بنظر میرسد که اختلاف زیادی وجود دارد زیرا یمانی در کنفرانس قطر گفته بود ممکن است اصلاً قیمت نفت افزایش پیدا نکند.

شاهنشاه - همین شخص چندی پیش در کنفرانس قطر گفته بود که افزایش ده درصد کاملاً طبیعی است و اقتصاد تمام کشورها میتواند ده درصد را براحتی تحمل کند.

لور: محاسباتی که در فرانسه و سایر کشورهای غربی انجام شده بود نشان میداد که ما نمیتوانیم افزایش ده یا پانزده درصد را تحمل کنیم.

شاهنشاه - در این صورت در مورد مالیاتی که دولت شما از نفت دریافت میکند چه میگوئید. این مالیات تقریباً معادل درآمد ما است.

کاوادا: اعلیحضرتا، منظور شما اینست که چون غربی ها تورم خود را

مهار نمیکنند شما نیز باید قیمت نفت را حداکثر و یا همگام با تورم بالا ببرید *

شاهنشاه - همینطور است * از این گذشته طبیعی نیست که خزائن شما از بابت مالیات نفت همانقدر درآمد داشته باشد که ما از فروش نفت داریم که این منابع نیز تا بیست و پنج سال دیگر پایان خواهد یافت *

کاوادا : شیخ یمانی وزیر نفت عربستان چند روز پیش گفت، پیش بینی میکند که صادرات نفت ۱۱ کشور عضو اوپک و از جمله ایران به میزان ۲۵ درصد کاهش خواهد یافت * آیا این امر در مورد ایران صادق است شاهنشاه - اگر ناشی از افزایش صادرات عربستان و کشور دیگری که از آن پیروی میکند ، باشد صحیح است و این خود تجاوز علیه ما خواهد بود *

کاوادا : آیا اعلیحضرت معتقد هستند که عربستان سعودی در حال حاضر سیاستی که دنبال میکند نسبت بشما ستیزه جویانه است؟ شاهنشاه اگر طبق این سیاست عمل کند ستیزه جویانه خواهد بود به انسانیت خدمت نمیکند و بما زبان میرساند *

سیاک : اعلیحضرتا ، ولی آیا این قانون متعارف بازار نیست * شاهنشاه - اگر قانون بازار است در اینصورت ما میتوانیم بنحو دیگری از خود دفاع کنیم * اگر ما فقط یک سوم آنچه را که میتوانیم نفت تولید کنیم بشما بفروشیم در آنصورت قیمت نفت چقدر خواهد شد * کاوادا : اعلیحضرتا ، اگر تولید کاهش یابد آیا خطر وجود نخواهد داشت که از درآمد شما کاسته شود *

از مطبوعات ایران چنین استنباط میشود که شما افکار عمومی ایرانیان را برای این کاهش آماده می سازید زیرا من در روزنامه ها خواندم که در ۹ روز نخستین سال ۱۹۷۷ درآمد شرکت ملی نفت ایران بطور

جدی کاهش یافته است بعبارت دیگر اگر شما باین علت که نفت رادر جای دیگر ارزان تر میفروشند تولید خود را کاهش دهید آیا توازن مالی کشورتان را به مخاطره نخواهید افکند •

شاهنشاه — هیچ بعید نیست ولی زمان آن بسیار کوتاه خواهد بود •
کاوادا : بنظر اعلیحضرت چرا مدت آن کوتاه خواهد بود ؟

شاهنشاه — برای اینکه طبق آمار مجدداً مصرف نفت آلمان فدرال در سال ۱۹۷۶ حدود هشت درصد افزایش یافته است • ایالات متحده آمریکا نیز واردات نفت خود را ۴۵ درصد افزایش داده است و هنوز هم مصرف رو با افزایش است • بنا براین علیرغم تمام صدهائی که — به راه می اندازند مصرف نفت در جهان رو به افزایش است و در نتیجه وضع کنونی ما طولی نخواهد کشید •

کاوادا : اعلیحضرتا ، بنا براین سیاست نفتی شما در مجموع بر اصل افزایش مصرف جوامع غربی استوار است و اینکه این جوامع از زمستان ۷۴ و ۷۳ درس عبرت نگرفته اند •

شاهنشاه — تصور میکنم که هیچگونه درس عبرتی نگرفته اند چون قیمت نفت هنوز آنقدر نازل است که در جستجوی منابع جدید انرژی نیستند •
کاوادا : تصور میفرمائید تا چند سال دیگر قیمت نفت آنقدر ارزان خواهد بود که جانشینی نداشته باشد •

شاهنشاه این مربوط بشما است اگر توجه داشته باشید که این کالا که من آنرا اصیل میدانم تا ۲۵ سال دیگر تمام میشود چقدر وقت لازم است تا جانشینی برای آن پیدا کنید •

نه فقط یک ماده بلکه مواد متعدد اگر بیست سال برای اینکار لازم باشد هم اکنون پنج سال دیر شروع کرده اید زیرا باید نسبت به زمانی که — نفت تمام میشود اندکی جلو بود • شما نمیتوانید یک شیر را ببندید و شیر دیگری باز کنید و دقیقاً همان بازده انرژی را داشته باشید • مسئله

همین است • بنظر ما ، شما هنوز به حقیقت پی نبرده اید •
لور: طبق برآوردی که من کرده ام شما از اول ژانویه روزی — دود
بیشتر میلیون دلار از دست می دهید • این زیاد است و در نتیجه شما
اعلام کرده اید کسانی که از این پس می خواهند در ایران سرمایه گذاری
کنند باید در درجه اول از شما نفت بخرند •
شاهنشاه — منظور ما سرمایه گذاری نبوده بلکه منظور کسانی هستند
که قصد دارند بما کالا بفروشند •

لور: بله منظور فروش کالا بوده است •

کاوادا: آیا این قانون معامله پایا پای است که شما می خواهید بار دیگر
در بازار رایج کنید ؟

شاهنشاه — بنظر من این امری طبیعی است • ما اگر پول داشته باشیم
میتوانیم يك کالای صادراتی را بخریم در غیر این صورت چه میتوان کرد •

کاوادا: ولی به پرسش ادوارد لور پاسخ کامل داده نشد • از اعلیحضرت
اجازه می خواهم این موضوع را مطرح کنم که اگر رقیبان شما ارزان بفروشند
توازن پولی کشورتان بطور جدی بخطر خواهد افتاد و درآمد شما
کاهش خواهد یافت • حال اینکه شما دست باجرای طرح های بزرگ
زده اید •

شاهنشاه — حتی اگر لازم باشد هزینه های نظامی را هم کاهش خواهیم

داد • متوجه هستید که این امر برای کشور من چه مفهومی دارد •

ولی اگر ناچار باشیم تا باین حد پیش برویم انوقت سیاست خارج —

خود را کاملاً مورد تجدید نظر قرار خواهیم داد •

کاوادا: آیا این يك بحران ناشی از توسعه است ؟

شاهنشاه — خیر این بحرانی است که از آگاهی ما ناشی میشود • ما

اجازه نمیدهیم کسی در پشت سر ما توطئه کند •

لور: این مسئله ممکنست در عین حال بزبان شما تمام شود • شما

ممکنست خیلی پیشروی کنید و درهای کشورتان را کاملاً ببندید •
شاهنشاه — ما میتوانیم ، ولی اینکار را نخواهیم کرد • خیر ایمن
غیر ممکن است زیرا بهر حال ما روزانه ۴ میلیون بشکه نفت تولید میکنیم •
سباگ : آیا این امر توسعه اقتصادی شما را بتأخیر نخواهد انداخت •
شاهنشاه — ما تا آنجائی که بتوانیم از بتأخیر افتادن توسعه اقتصادی
جلوگیری میکنیم و این امر آنقدر هم توسعه اقتصادی ما را بتأخیر
نخواهد انداخت • زیرا وضع اقتصادی ما پر رونق تر از وضع معمولی است
تراکمپنادر ما بحدی بود که گاهی کشتی ها بیش از سه ماه در انتظار
نوبت بودند و حتی تصور میکنم در مواردی این انتظار تا ۱۸۰ روز نیز
میرسید • ولی اکنون این وضع پایان یافته است •

کاوادا : اعلیحضرتا ، چنین بنظر میرسد که شما در مسابقه برای صنعتی
شدن کشور راه اعتدالی در پیش گرفته اید •
شاهنشاه در صورتی که لازم باشد •

کاوادا : ولی نه بهر قیمتی •
شاهنشاه خیر ، ابداً ، برای چه ؟

کاوادا : اعلیحضرتا ، مقام فرانسه در مناسبات بازرگانی با ایران چیست
مبادلاتی انجام گرفته است • گاهی گفته میشود مبادلات خوب است
و گاهی نیز گفته میشود چندان خوب نیست • فرانسه به هیچوجه بزرگترین
فروشنده کالا با ایران نیست زیرا فقط ۵ درصد واردات ایران را تأمین
میکند و گفته میشود که در آینده بهتر خواهد شد ولی اینطور بنظر
میرسد که این وضع پیشرفتی ندارد آیا این صحیح است ؟

شاهنشاه — روی کاغذ ما قراردادهای بسیار جالبی امضاء کرده ایم و اینک
تغییر این وضع بکوشش شما برای اجرای این قراردادهای و بقدرت خرید ما
بستگی دارد •

کاوادا : بطور دقیق چنانکه قبلاً هم اشاره فرموده اید تشکیلات و حجم

صادرات صاحبان صنایع فرانسه مطرح است.

شاهنشاه — تا حدودی.

کاوادا : نواقص چیست؟

شاهنشاه — در مورد قراردادهای جدید هنوز نمیدانم. ولی میدانم که

در مورد دو نیروگاه اتمی که میخواستیم بفرانسه سفارش دهیم هنوز

کارها انجام نگرفته است.

کاوادا : در واقع منظور اعلیحضرت اینست که دیگران سریع تر از فرانسویها

هستند.

شاهنشاه — در بعضی موارد ممکنست موضوع کارخانه با روت سازی را که

بفرانسه سفارش داده بودیم هنوز بخاطر دارم. ده سال طول کشید تا

تولید و بهره برداری شروع شود و با اینهمه این کارخانه را نمیتوان به

عنوان یک کارخانه نمونه مثال زد.

کاوادا : آیا از توسعه اقتصادی کشور خود تان راضی هستید؟

شاهنشاه — البته بسیار راضی هستم. کاملاً پر رونق است. حتی

امسال که اندکی از سرعت خود کاستیم رشد توسعه اقتصادی در زمینه

صنعتی بیش از ۱۷ درصد و رشد کشاورزی حدود ده درصد بود. تقاضای

مصرف برق فوق العاده است. حدود چهل درصد ما نتوانستیم این

تقاضا را برآورده کنیم و فقط حدود سی درصد آنرا تأمین کردیم.

کاوادا : شاهنشاه پیش از پایان نخستین دور سؤال و جواب با همکار

خود ادوارد لور اجازه میخواهم به مسائل داخلی ایران و بخصوص

چهره ایران بپردازیم.

لور : چهره ایران در خارج همیشه خوب نیست.

شاهنشاه — باید اول دید کدام خارج و سپس در کدام محافل نخست

ما نمیدانیم چرا بعضی کشورهای خارجی بخود اجازه میدهند در باره

امور داخلی دیگر کشورها قضاوت کنند. ما هم میتوانیم با آسانی چنین کاری

را در مورد دیگران انجام دهیم •
لور: شواهد اینطور حکایت میکند •

شاهنشاه — شواهد نادرست، بله اگر منظور آن چیزی است که سازمان
غفو بین المللی و یا کنفدراسیون دانشجویان که مارکسیست علنی هستند
منتشر میکنند اشکالی ندارد • اما در کشور ما مارکسیسم غیرقانونی است •

این موضوع شاید خوب و یا شاید بد هم باشد • از این نظریه میتوان از
نقطه نظر جغرافیائی و یا از نقطه نظر سیاسی دفاع کرد •

ولی در هر حال مارکسیسم در کشور ما غیرقانونی است و افراد مارکسیست
قانوناً تحت تعقیب قرار میگیرند •

لور: اعلیحضرت از مارکسیسم سخن میگویند و منظورشان اینست که —
فقط مارکسیسم و نه همه جبهه های مخالف غیرقانونی است •

شاهنشاه — مسلماً نه ما از مارکسیسم بحث میکنیم •

لور: در ایران کدام جبهه مخالف مجاز است •

شاهنشاه — هر جبهه مخالفی که در چارچوب قانون اساسی باشد •

کاوادا: من در کتابی که حاوی مصاحبه مفصلی از "اولیویه وارن" با
اعلیحضرت بود جمله عجیبی دیدم • اعلیحضرت گفته بودند: "جناح
مخالف خود من هستم" این عبارت چه معنی دارد؟

شاهنشاه — این بدان مفهوم است که من از امکانات اطلاعاتی درباره
کلیه فعالیتهائیکه در کشورم صورت میگیرد بر خوردارم و از کلیه این
فعالیتها آگاهم • حال اگر بمن گزارش کنند که در فلانجا وضع بد است
و یا خوب نیست، این من هستم که بحث را با مقامات مسئول پیرامون
این موضوع شروع میکنم • بنابراین بعبارتی من نخستین کسی هستم که از
خودم انتقاد میکنم •

کاوادا: ولی بهر صورت این انتقاد بیک انتقاد همگانی و یا علنی نمیکشد •
شاهنشاه — در مواردی چرا! •

کاوادا : این امر اتفاق افتاده است؟

شاهنشاه - آری من دو ماه پیش در مصاحبه ای بایک خبرنگار ایرانی از رویدادهای نا مطلوب کشور با شدت کافی انتقاد کردم *
کاوادا : با وجود این سازمانهاییکه اعلیحضرت هم اکنون میگفتند که آنها را جدی نمیگیرند معتقدند هزاران زندانی در زندانهای اعلیحضرت بسر میبرند * آیا اعلیحضرت میتوانند بعنوان رهبر مملکت رقی ذکر کنند که مجاز و صحیح باشد *

شاهنشاه - آری، ما اندکی کمتر از چهار هزار نفر از اینگونه افراد داریم
کاوادا : اینان برای چه زندانی شده اند؟

شاهنشاه - در درجه نخست بخاطر مارکسیسم و سپس تعدادی تروریسم شما چه خوشتان بیاید و چه بدتان، بیاید ما در کشور خود اجازه فعالیتهای تروریستی نمیدهیم *

کاوادا : من در این مورد قضاوت نمیکنم ولی داشتن اطلاعات دقیق و مقایسه این اطلاعات با اطلاعات کسانی که آنها را از خارج میدهند، جالب است *

پرسش دیگری نیز مطرح است * و آن مسئله حزب واحد است * با گردآوری کلیه احزاب در یک حزب واحد برنامه سیاسی اعلیحضرت چه بوده است و یا اینکه آقای هویدا باین ترتیب خواستند چه کاری برای اعلیحضرت انجام دهند؟

شاهنشاه - قصد من این بوده است که این حزب که حزب واحد نامیده میشود و در حقیقت چهره واقعی یک حزب نیست کلیه افراد ملت را بجز آنهایی که یاغی هستند در بر بگیرد * این حزب توسط یک سیاستمدار و یا یک سازمان سیاسی صاحب نظریات مشخص ایجاد نشده و در چارچوب تعیین شده ای قرار نگرفته است و از این جهت تمایزگر فلسفه انقلاب ماست * انقلابی که بر چارچوب تعیین شده ای قرار ندارد

و قبل از همه روی نبوغ ایرانی و سپس روی هر آنچه که امروز در جهان برای امکان ترقی و خوشبختی يك کشور مناسبتر است استوار است. یعنی عدالت اجتماعی، انضباط در کار، مشارکت کامل همگان، البته تا آنجائیکه امکان داشته باشد در امور کشور و در امور جاری و نیـز در ثروتهای ملی. بنابراین حزب ما شامل کلیه ایرانیان، کلیه اتباع مردان و زنان ایرانی خواهد بود که در چارچوب قانون اساسی کشور قرار دارند. ما نمیتوانیم به کسانی که بخواهند از چارچوب قانون خارج شوند اجازه دهیم که بدلخواه عمل کنند.

لور: اعلیحضرتا يك حزب واحد و يك نخست وزیر، نخست وزیری که تصور میکنم کمی بیش از ۱۰ سال است که در این مقام باقی است. . . . شاهنشاه — حدود ۱۰ سال . . . .

لور: و در نتیجه این نخست وزیر باید دارای محاسن فوق العاده ای باشد باشد. مفهوم دموکراسی برای ما غیر از اینست. شاهنشاه — آری، ولی باید اشاره کنم که آقای "ارلاندر" ۳۶ سال در سوئد در مقام خود باقی ماند.

کاوادا: در برابر این استدلال پاسخی وجود ندارد ولی در هر صورت اینک سی و شش سال است که اعلحضرت بر کشور خود حکومت میکنند. این قسمت از مصاحبه را با این پرسش بپایان خواهیم رساند که آیا اعلیحضرت در صورتی که کاملاً صادقانه پاسخ دهند، چنین احساس نمیکند که صنعتی شدن کشور و رفاه اجتماعی که برقرار میشود و بیش از پیش افزایش مییابد اعلیحضرت را در تنگنا قرار دهد. آیا همه این پدیده ها و امکانات و ثروتی که اعلیحضرت میخواهند بر تقسیم آن نظارت داشته باشند فضای گسترده تری بوجود نخواهد آورد که اعلیحضرت را ناگزیر کند جهت ها را مشخص سازند و یا اینکه برعکس عنان رهبری را کمی رها کنند. آیا اعلیحضرت این احساس را ندارند؟

شاهنشاه من از اینکه بقول شما عنان رهبری را کمی رها کنم بهیچوجه ناراحت نمیشوم *

کاوادا: آیا اعلیحضرت در صد همین کار هستند *

شاهنشاه - البته وقتیکه افراد آمادگی داشته باشند و سازما نهها استحکام بیابند و پایه و اساس استوار شود * این بهیچوجه مایه مسرت نیست که انسان هر لحظه بپرسد هنوز چند تن غله درسیلوهای کشور باقی است و یا اینکه میزان تولید فلان کارخانه در ماه گذشته چقدر بوده است *

کاوادا: زیرا همه اینها سرانجام به جهش فوق العاده کشور و وضع اولیه آن یعنی کشوری نسبتاً کشاورزی که طی چند سال صنعتی شده است بستگی دارد * اینطور نیست *

شاهنشاه در درجه نخست بله شما مانند یک ایرانی فکر نمیکنید بلکه مانند یک اروپائی میاندیشید * شما نمیدانید که کلمه شاه در این کشور چه ارزش و مفهومی دارد * اگر مفهوم آنرا میدانستید شاید این پرسش را از من نمیگردید *

کاوادا: ممکن است اعلیحضرت برای ما ارزش و مفهوم کلمه شاه را تشریح کنند *

شاهنشاه این حدود سه هزار سال است که این واژه در زبان ما وجود دارد و هرگز آنرا کنار نگذاشته اند * شما میتوانید بروستهای کوچکی از کشور ما بروید و واژه "شاه" را بزبان بیاورید همه خواهند فهمید اما اگر مثلاً درباره احزاب سیاسی سخن بگوئید کسی متوجه نخواهد شد *

کاوادا: آیا این جزئی از فرهنگ ایران است *

شاهنشاه - تا به امروز این جزئی از فرهنگ ما است *

کاوادا: از اعلیحضرت سپاسگزارم که به پرسشهای بخش نخست آشکارا

و عمیقاً پاسخ گفتند • پیشنهاد میکنم به بخش دوم بپردازیم یعنی به
مقام ایران در منطقه و سپس جهان •

کاوادا: اعلیحضرتا، ایران حدود ۳۶ میلیون نفر جمعیت دارد و به
استناد آمار انستیتوی استراتژی لندن تعداد سربازان شما حدود ۳۰۰
هزار نفر برآورد شده است • البته من نمیدانم که آیا این رقم سری و یا
محرمانه است یا نه در هر حال شخص اعلیحضرت بآن افتخار میکنند زیرا
همانطوریکه میگویند برای استقلال کشور لازم است، بی شک ایران
از یک ارتش نیرومند برخوردار باشد و اینک از اعلیحضرت دعوت میکنم
به رپرتاژ ژرار دسباگ توجه فرمایند • باید بگویم که برای تهیه این
رپرتاژ لازم است از ارتش ایران تشکر کنیم زیرا بما این امکان را داد که
با ترکیب و تکنولوژی و سطح آموزشی سربازان آن آشنا شویم • باین گزارش
توجه فرمائید •

در این هنگام فیلمی که نمایندگان تلویزیون فرانسه از ارتش شاهنشاهی
تهیه کرده بودند نمایش داده شد • در این فیلم پیشرفتهای ارتش
شاهنشاهی و همچنین تاریخچه ای از ایران از هنگام حمله اسکندر
تا حمله عرب و مغول و سپس اهمیت خلیج فارس و تنگه هرمز مورد بحث
قرار گرفته است • آنگاه مصاحبه بشرح زیر ادامه یافت •
کاوادا: من میل دارم اولاً از نقطه نظر نزاکت و احترام که خود نتیجه
رفتار تفقد آمیز آن اعلیحضرت نسبت بما است و بما اجازه شرفیابی داده
شد و سپس برای حفظ بیطرفی از آن اعلیحضرت بپرسم آیا با تمامی
مطالب گفته شده موافقت کامل دارند یا برخی از این اطلاعات نیاز
به تصحیح دارد •

شاهنشاه - اگر ما بخواهیم واقعاً درباره این امر بحث کنیم مسلماً
احتیاج به تصحیح زیادی دارد زیرا اینها مطالبی است که مطبوعات
غربی و یا برخی از مطبوعات غربی مطرح کرده اند • من نمیدانم چـرا

این جراید به پیشرفت و قدرت ما حسادت میورزند • در صورتیکه پیشرفت و قدرت ما بر خلاف مصالح جهان غرب و یا آنطور که بآن نام میدهند دنیای غیر کمونیست نیست اگر ما بخواهیم نظری بخارج از محدوده خلیج فارس بیندازیم و قدری بطرف راست برویم یمن جنوبی را می بینیم که از وجود کوبائی ها و افراد دیگر از کشورهای کمونیست که من آنها را نام نمی برم انباشته شده است • اگر ما کوبائی ها را در آنگولا و شاید موزامبیک و سومالی و بطور یقین در یمن جنوبی و جاهای دیگر می بینیم بدین معنی است که آنها سیاست توسعه طلبانه و تهاجمی بسیار آشکار دارند در حالیکه در مورد ما باید گفت که پاسخ به تقاضای عمان و کمک باو این بود که ما فقط میبایستی فاصله تنگه هرمز را که حدود بیست و پنج کیلومتر است طی میکردیم • اگر اوضاع جز این بود و سلطان نشین عمان بدست شورشیان میافتاد رژیم یمن جنوبی گسترش پیدا میکرد • رژیمی که همانطور که شما گفتم انباشته از کارشناسهای کوبائی و غیره است • آنوقت آنها در تنگه هرمز درست رود روی ما قرار میگرفتند برای ما این تنگه حکم یک شاهرگ حیاتی را دارد این تنگه ریه ایست که با آن تنفس میکنیم و زندگی ما به آن بستگی دارد • نخست باید بشما بگویم که جمعیت کشور ما در سرشماری اخیری که یک ماه قبل انجام شد ۳۴ میلیون و پانصد هزار نفر بود • ارتش ما کمی بیش از پانصد هزار نفر است و نه آنطور که شما گفتید سیصد هزار نفر • این کشوری است که پنج سال دیگر حدود ۴۰ میلیون جمعیت خواهد داشت و از نظر صنعتی و کشاورزی بمرحله پیشرفته ای خواهد رسید • ۱۲ سال دیگر ما بیش از ۴۵ میلیون نفر خواهیم بود • چنین کشوری مسئولیتهای بزرگی بردوش دارد • اولاً باید ثبات منطقه را حفظ کند • ما هیچگونه هدف توسعه طلبی نه ارضی و نه بصورتی دیگر نداریم لکن عدم ثبات منطقه بلافاصله بضرر ما تمام میشود این منطقه کدامست تنها خلیج

فارس و کشورهای که ماوراء آن در جنوب قرار دارند نیست بلکه مرزهای شرقی ما را نیز شامل میشود .
کاوادا : و مرزهای شمالی . . .

شاهنشاه - همانطوریکه گفتم شامل مرزهای شرقی نیز میشود و همینطور اقیانوس هند . اگر ما یکی از کشورهای اروپائی را مثال بزیم مانند آلمان فدرال و حتی فرانسه که من بعداً درباره آن سخن خواهم گفت این کشورها فقط دارای یک مرز شرقی یا غربی یا شمالی و یا جنوبی نیستند مرزهای ما و سیاست ما نیز همه جانبه است .

تصور میکنم که فرانسویها کلمه " همه جانبه " را خیلی راحت بزبان میآورند در هر صورت در مورد فرانسه نیز وضع چنین است . چرا فرانسه آنقدر پول برای ارتش ملی خود خرج میکند ؟ آیا شما مورد تهدید قرار گرفته اید ؟ از جانب چه کسی انگلستان ، سوئیس ، آلمان فدرال ، اسپانیا یا آمریکا ؟ پس چرا شما این ارتش را دارید چرا برای شما ، برای آلمان برای انگلستان امری طبیعی بنظر میرسد که حتی سلاحهای اتمی یا هیدروژنی داشته باشید و برای ایران که عضو اتحادیه آتلانتیک نیست و از جانب هیچ کشور جهان خود بخود تضمین ندارد سنتو فقط در روی کاغذ موجود است ولی در واقع وجود ندارد چرا برای ایران امر دفاع از خود و یا دفاع از منابع خود بصورت یک مسئله تلقی میشود در حالیکه برای دیگران امری طبیعی است .

کاوادا : شاید بعلت پهنسرفت ناگهانى و کوششهای استثنائى ایران باشد شاهنشاه - شاید .

کاوادا : منظورم اینست که این امر در نظر ما کمترین انتقاد است کوششى برای توجیه و تشریح .
شاهنشاه - شاید .

کاوادا : اعلیحضرتا ، چند لحظه قبل سبأگ مسئله آموزش قوای ارتش

را مطرح کرد آیا با آنچه در این باره گفته شد موافقت دارید ؟
شاهنشاه سربازان ما از آموزش درجه اول برخوردارند . آنچه که
فرمانده پایگاه هلیکوپتر گفت صحیح است . ما سعی خواهیم کرد که تا
یکسال و حداکثر تا دو سال دیگر از وجود متخصصان خارجی بی نیاز
شویم . رقم ۲۲ هزار که در مورد کارشناسان آمریکائی ذکر کردند در
مورد ارتش شاهنشاهی صحت ندارد .

سباگ : این رقم در مورد ارتش ذکر نشده بود بلکه تعداد کلی
آمریکائی ها در ایران بود .

شاهنشاه : این رقم شامل کلیه آمریکائیهائی میشود که در ایران هستند
و اکثر آنها غیر نظامی میباشند .
کاوادا : " خطاب به سباگ " فکر میکنم که بتوانیم آشکارا منابع خود را ذکر
کنیم .

سباگ : اعلیحضرتا ، رقمی که ذکر شد شامل ...

شاهنشاه - غیر نظامیان نیز بود .

سباگ : افراد خانواده آنها و غیره .

شاهنشاه - می فهمم .

سباگ : این رقم رسمی بود که سنای آمریکا در اختیار ما قرار داد .

شاهنشاه - آری مربوط به تمام آمریکائی ها است .

سباگ : مربوط به تمام آمریکائیهها .

شاهنشاه - و بیشتر آنها غیر نظامی هستند .

سباگ : تعداد غیر نظامیان زیاد است .

شاهنشاه - از این گذشته این پرسش مطرح میشود که اگر اتفاقی برای
ایران بیافتد آیا امکان دارد که آمریکائیهها را گروهگان بگیرند
در صورتیکه امکان دارد در هر کشوری از جهان آمریکائی ها گروهگان
گرفته شوند و انگهی اگر در کشوری اتفاقی بیافتد شما فکر میکنید که

در اروپا و یا آمریکا اثر نخواهد گذاشت. بنظر من چنان همبستگی میان ایران و اروپا وجود دارد که اگر اتفاق برای شما بیافتد بی شک بر ما نیز اثر خواهد گذاشت و بالعکس اگر برای ما هم اتفاق بیافتد بر شما نیز اثر خواهد داشت. زیرا هر اتفاقی برای ما رخ دهد تمام منطقه با آتش کشیده خواهد شد و در نتیجه راه کلیه منابع انرژی بروی شما بسته خواهد شد آنگاه شما چه خواهید کرد بدون اینکه تیری شلیک کنید خواهید مرد.

کاوادا: اعلیحضرتا، پس در حقیقت شما از "اکسیژن رساندن برپه غرب" نیز محافظت میکنید.

شاهنشاه - تصور میکنم درک این مطلب ساده باشد.

سباگ: آری اعلیحضرت میخواهند مدافع غرب باشند.

شاهنشاه - من نمیخواهم مدافع غرب باشم اما از نقطه نظر جغرافیائی و منابع انرژی را اینطور است.

سباگ: اعلیحضرتا، در این صورت چرا اروپائی ها و یا غربی ها حاضر نیستند این نقش شما را بپذیرند و منکر آن هستند.

شاهنشاه - تصور میکنم که این امر در مورد پاره ای از محافل صادق

باشد و در مورد همه اینطور نیست. وقتی که من با رهبران و مسئولان

شما سخن میگویم هیچکس چنین اظهار نظر نمیکند و من اطمینان دارم که

میان شما هم تمام مردم بدین گونه نمی اندیشند.

کاوادا: منظور شاهنشاه بعضی از گرایشهای فکری و عبارتی نوعی

مبارزه ایدئولوژیکی است.

شاهنشاه - حتماً اینطور است.

کاوادا: آیا اعلیحضرت تا کنون متوجه شده اند که در مورد "انحطاط"

انرژی غرب بمعنی خاص کلمه همان سخنانی را میفرمایند که "سولزبتسین"

میگوید.

شاهنشاه — در این مورد شاید چنین باشد ولی در موارد دیگر
سولژنیتسین مسئول گفته های خود و من مسئول سخنان خویش هستم.
در مورد انحطاط غرب باید گفت که شما باندازه ای از نقطه نظر
نظامی ضعیف هستید که میخواهید با ترویج این باصطلاح آزادی و
جامعه لجام گسیخته انتقام بگیرید و قدرت باصطلاح رقیب خود را خنثی
سازید.

کاوادا: شاهنشاه فکر میکنند که این ناشی از ضعف و یا در نهایت
امر ناشی از بزدلی است.

شاهنشاه — من چنین کلمه ای را بکار نمیبرم ولی فکر میکنم که شما
میخواهید با گفتن اینکه آزادی چنین و آن چنان است ضعف نظامی
خود را جبران کنید در حالیکه این باصطلاح آزادی آنسوی جبهه
داخلی بتدریج تخریب خواهد کرد.

سباگ: اعلیحضرتا، نکته دیگری نیز که حائز اهمیت است توجه مرا به
خود جلب کرده است و آن رقابتی است که میان ایران و عربستان سعودی
در شرف تکوین است.

شاهنشاه — آری من متوجه شدم که شما این مسئله را مطرح کرده بودید
شاید رقابتی در حال تکوین باشد ولی این رقابت از جانب ما نیست. همان
طور که گفتم جمعیت ما ۳۴ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر است و برای ایجاد
یک نیروی دریائی نظامی حداقل ۲۵ سال و یا یک نسل وقت لازم است.
شما باید چهار سال درس بخوانید تا از مدرسه نظام فارغ التحصیل شوید
و پس از آن چند سال لازم است که بدرجه دریا سالاری برسید اگر باین
درجه نرسید نمیتوانید فرمانده دو یا سه کشتی باشید.

سباگ: بنابراین اعلیحضرت معتقدند که ارتش عربستان فعلاً نمیتواند
با ارتش ایران رقابت کند.

شاهنشاه — هرگز، هرگز، زیرا تا ۱۰ سال دیگر ما ۴۵ میلیون جمعیت

خواهیم داشت وانگهی رقابتی در مورد منافع ما از نقطه نظر سیاسی و غیره وجود ندارد و هیچگونه اختلاف نظری موجود نیست. اگر آقای یمانی چنین سیاستی را در مورد نفت اعمال کرد این گزارشهایی که دریافت داشته ام با افکار پادشاه عربستان سعودی مطابقت ندارد. سباگ: اعلیحضرتا، تمدن ایران شهرت بسزائی داشته و از شاهان و امپراطورهای بسیاری برخوردار بوده است. ممکنست از اعلیحضرت پهرسم میل دارند به کدامیک از این امپراطوران شباهت داشته باشند و یا اینکه کدامیک از آنها بیش از همه مورد تحسین اعلیحضرت است. شاهنشاه — باید بگویم اتفاقات مهم بسیاری در ایران روی داده است کسی که البته نمیتوان از او انتقاد کرد کورش بزرگ است. او نخستین است و موفقیت همیشه بهترین تضمین شهرت است. در اینجا فقط مسئله اقبال نیست بلکه کارائی نیز شرط است. با وجود این هیچ چیز به اندازه موفقیت بکار نمیآید. شما ممکنست مرد بزرگی باشید و در جائی شکست بخورید. این شکست ممکنست تقصیر شما نباشد و تقصیر دیگران باشد. در هر حال پس از شکست شمارا فراموش و یا اینکه بشما بی توجهی خواهند کرد. اما کورش بزرگ کسی است که باو هیچ ایرادی نمیتوان گرفت. او بنیانگذار شاهنشاهی است. نخستین کسی است که منشور حقوق بشر را به همگان اعطاء کرد. کلبه ملتها و کشورهاییکه زیر سلطه خود درآورد آزاد ساخت. او واقعاً یک شخصیت بزرگ است. لور: جیمی کارتر بعنوان رئیس جمهوری جدید آمریکا سوگند یاد کرد آیا این امر تغییری برای شما بدنبال خواهد داشت. شاهنشاه — فکر نمیکنم زیرا چه با دموکراتها و چه با جمهوریخواهان روابط بسیار خوبی داشته ایم. افراد عوض میشوند اما منافع کشورها تغییر نمیکنند در هر صورت من فکر نمیکنم با آمدن کارتر تغییری برای ما بوجود آید و از این گذشته برای من روشن نیست که در چه زمینه ای

ممکن است تغییری روی دهد *

کاوادا: اعلیحضرتا، اکنون اگر اجازه فرمائید به مسئله تغییرات تمدن و یا جامعه ایرانی و همچنین به فلسفه‌ای بپردازیم که طی ۳۶ سال سلطنت اعلیحضرت کسب کرده اند * سلطنت درکشوری که آنرا از وضع قرون وسطائی بیرون آورده و بسوی جامعه‌ای صنعتی رهبری میکنند *

اعلیحضرتا، برهیچکس و تصور میکنم بخصوص بر شخص اعلیحضرت پوشیده نیست که کشاندن و هدایت اجباری کشوری بسوی جامعه مدرن و اعمال رفتار خشونت آمیز برای اینکه کشور سریعتر و در فاصله زمانی بسیار کوتاه بآن هدف برسد بحران و خطر تشنج بوجود میآورد و همانطور که اندکی قبل به کورش بزرگ اشاره میفرمودید خطر از دست رفتن هویت آنرا بدنیال دارد * میخوایم قبل از اینکه درباره فلسفه شما بپرسم از شما سؤال کنم قصد دارید ایران را تا بجا برسانید میخواید ایران چه مقامی در جهان بدست آورد و بعبارت دیگر میخواید چه میراثی برای ولیعهد بجای بگذارید * اینک میخوایم از اعلیحضرت تقاضا کنیم نمونه کشوری را مشاهده کنند که از ایران خیلی کوچکتر است و مسئولیت های اقتصادی منطقه و احتمالاً جهانی ایران را ندارد با این وجود این کشور پس از مطالعه از صنعتی شدن اجباری و بهر قیمت تا حدودی صرف نظر کرد * کشور مورد نظر نروژ است و اگر اعلیحضرت اجازه بفرمایند فیلمی از این کشور نمایش دهیم *

در اینجا فیلم کوتاهی از نروژ نشان داده شد که حاوی مصاحبه هائی با چند تن از افراد آن کشور بود و سپس میزگرد تلویزیونی ادامه یافت * کاوادا: اعلیحضرتا، بار دیگر باید بگویم که مقایسه‌ای با نروژ در بین نیست زیرا شرایط بسیاری وجود دارد، از قبیل حجم جمعیت، شرایط اقتصادی و مراحل طی شده که نمیتوان در صد مقایسه برآمد ولی به نظر ما چنین آمده است که این کشور با مسائلی روبرو بوده که برای

رهبری مملکت شما میبایستی مدنظر قرار گیرد • زیرا رهبری کردن فقط به مفهوم رهبریک کشور مدرن بودن و طرفداری از استقلال نیست •
علیحضرت شخصاً دین خود را در این راه ادا کرده اند و میدانند که رهبری کردن همچنین بمفهوم پیش‌بینی و پی‌ریزی آینده است •
پرسش من در این مورد اینست که علیحضرت در سالهای آینده چگونه قصد دارند میان عمران اقتصادی و نتایج ناشی از این عمران که باید بگویم همیشه مثبت نیست هماهنگی ایجاد کنند •

شاهنشاه این مسئله مورد توجه ما است و حتی باید بگویم که ما را نگران کرده است ولی با توجه به وسعت کشور و اختلاف میان آب و هوا که گاهی بسیار مغایر است تصور میکنم که این توازن را میتوان در آینده از طریق برقراری توریسم البته توریسم داخلی ایجاد کرد • منظور من این است که باید مراکز و قطب‌های کشاورزی و صنعتی ایجاد شود و در کوهستانها محل‌های تفریحی دایر گردد • در مورد دریای شمال نباید زیاده روی کرد زیرا از هم‌اکنون در آنجا زیاده روی میشود •

حتی از هم‌اکنون باید از خلیج فارس بعنوان یک مرکز تفریحی استفاده کرد • اما قبل از همه و مهمتر از همه باید مراقب رشد جمعیت بود • ما از هم‌اکنون طرح تنظیم خانواده را پیاده کرده ایم و این طرح نتیجه بخش بوده و آهنگ رشد جمعیت از $۳/۴$ به $۲/۶$ کاهش یافته است •

کاواوا: 'علیحضرتا، میزان تقریبی موالید در ایران چقدر است؟
شاهنشاه حدود یک میلیون تصور میکنم میزان موالید کمی بیش‌تر از ۳۶ در هزار و میزان مرگ و میر حدود ۲۰ در هزار است • ولی هدف ما این است که میزان موالید به ۲۳ در هزار و میزان مرگ و میر به ۱۰ الی ۱۱ در هزار کاهش یابد • اما آنچه که بنظر من به نفع ماست اینست که عمران کشور و کلیه هزینه‌های خارق‌العاده‌ای که برای صنعتی کردن و ایجاد زیر بنای کشور متحمل میشویم در چهار چوب یک عدالت اجتماعی انجام

میگیرد که هم اکنون بسیار پیشرفته است • روستائیان از حقوق خود برخوردارند و روستائیان قدیمی صاحب زمین شده اند • کارگران نه تنها از ۲۰ درصد سود خالص تا ۳۰ درصد صنعتی برخوردارند بلکه جزو سهامداران این تأسیسات در می آیند • کارگران میتوانند حتی تا ۴۹ درصد سهام کارخانه ها را خریداری کنند • نتیجه این مبالغ افسانه ای و سرمایه های عظیم نصیب طبقه بخصوص نمیشود و یا این که بگروه محدودی که از چند هزار نفر تجاوز نکند تعلق نمیگیرد • این مبالغ و سرمایه های عظیم متعلق به اکثریت مردم است و بهمین جهت است که شاهد قدرت خرید این چنین خارق العاده و گاهی کمبود کالا های مصرفی در بازار هستیم • در اینجا متذکر میشوم که این امر اندکی سبب افزایش قیمتها میشود • اما اگر شما ۱۷ اصل کنونی انقلاب را مطالعه کنید متوجه خواهید شد که ما تقریباً بتمام مسائل چه از جنبه انسانی و چه از جنبه های صنعتی ، کشاورزی و تکنولوژی توجه کرده ایم نگرانی که چند تن از روزی هائی که شما با آنها مصاحبه کرده اید در اینجا ابراز داشته اند در کشور ما نمیتواند وجود داشته باشد زیرا هنوز ما بسطح زندگی اروپائی نرسیده ایم • ما تا ۱۰ الی ۱۲ سال به سطح زندگی شما اروپائیان خواهیم رسید •

کاوادا: بنا بر این هدف اصلی این است •

شاهنشاه — همین طور است باین ترتیب نفت برعکس ما امکان میدهد که خود را از درآمد نفتی رهائی بخشیم یعنی منابع دیگری برای درآمد و ثروت ایجاد کنیم و همان گونه که جهانیان ناگزیر خواهند شد منابع انرژی دیگر را گسترش دهیم و تا وقت داریم طی این ۲۵ سال حداکثر استفاده را برای استفاده کشورمان از آن بکنیم •

کاوادا: اعلیحضرتا ، روزی که اعلیحضرت تصمیم خواهند گرفت رهبری کشور را به والا حضرت ولیعهد واگذار کنند ، کشوری را که به والا حضرت

خواهند سپرد چگونه خواهد بود ؟
شاهنشاه - من تصمیم گرفته ام تا حدود ۱۲ سال دیگر اینکار را انجام
دهم . کشور ما در آن وقت حداقل ۴۵ میلیون جمعیت دارد و شاید
بتوان آنرا با فرانسه امروز مقایسه کرد .

کاوادا : آیا کشور صنعتی و دارای توازن خواهد بود ؟
شاهنشاه - امیدوارم چنین باشد . آری کشور بی شک صنعتی خواهد
بود و توازن هم در آن وجود خواهد داشت . در بخش کشاورزی ما
کوشش های فراوانی بعمل خواهیم آورد ولی مهمترین تلاش ما متوجه
اکثریت جامعه خواهد بود که حقیقتاً در امور کشور مشارکت خواهند
داشت .

کاوادا : جامعه ای عادلانه تر .

شاهنشاه - البته ولی هم اکنون هم ما از این امر برخورداریم .
لور : اعلیحضرتا ، پدیده ای از چند سال پیش در اروپا مخصوصاً
در آلمان و اکنون در فرانسه بچشم میخورد و آن نیازی است که جامعه
به بازگشت به طبیعت و عوامل طبیعی احساس میکند .
شاهنشاه - آری .

لور : من نمیگویم که انسان دیگر برای گرفتن اضافه حقوق مبارزه نخواهد
کرد ولی مبارزه انسان برای کمتر کار کردن و بر خورداری از ایام فراغت
نیز بیشتر خواهد بود .

شاهنشاه - آری کمتر کار کردن و ایام فراغت بیشتر داشتن . اگر زندگی
شما تا این حد ماشینی شود به اینجا نیز خواهید رسید . از هم اکنون
درباره سه روز کار در هفته صحبت میشود ولی این امر به درجه
ماشینی شدن بستگی دارد . برای ما این مسئله وجود ندارد . باید
قبلاً زیر بنا را پیریزی کرد و پایه های صنعتی شدن را بنا نهاد و سپس
فکر الکترونیزه کردن هر چیز افتاد البته آن روز هم فراخواهد رسید .

لور: ولی اعلیحضرت پدیده ای را که در اروپا مشاهده میشود در نظر
نمیگیرند *

شاهنشاه - اگر این پدیده فقط همان باشد که شما میگوئید من چندان
نگران نخواهم شد *

اما اگر مفهوم آن در حقیقت تنبلی بیشتر برای کمتر کار کردن باشد، این
امر مرا نگران خواهد کرد *

سباگ: اعلیحضرتا، آیا از نظر شما خوشبختی ملت در این است که
یخچالها و اتومبیلهای متعدد داشته باشد *

شاهنشاه - این جزئی از خوشبختی است که تمدن غرب آن را ایجاب
میکند * اما در کشور وسیعی چون ایران یک اتومبیل امروزه تقریباً حکم
یک ضرورت طبیعی را دارد * امیدوارم که در شهرها از وسایط نقلیه
الکتریکی استفاده شود *

سباگ - این بدان مفهوم است که اعلیحضرت کم و بیش از تمدن غرب پیروی
میکند در صورتی که می فرمایند تمدن غرب آنرا بمانند کرده است
آیا اعلیحضرت در این جا ارزشها را فراموش نکرده اند؟

شاهنشاه - در هر صورت ما راهی جز این نداریم * وقتی که فاصله میان
دو شهر یک صد کیلومتر است شما چگونه میخواهید از شهری به شهر
دیگر بروید پای پیاده نمیتوان رفت * از الاغ و اسب هم دیگر متأسفانه
امروز نمیتوان استفاده کرد *

کاوادا: بنظر من در پرسشی که ژرار مطرح کرده یک نکته بسیار جالب
بچشم میخورد و آن مشخصات یک فرد ایرانی است * اعلیحضرتا، من این
را میدانم که اعلیحضرت در مورد ایران همیشه از دید یک فرد اروپائی
قضاوت میکنند * حال تقاضا دارم با دید یک فرد ایرانی و یا بهتر بگویم
با دید رهبر ایرانیان، مشخصات ایرانیان را برای ما تشریح بفرمائید و
برای ما بگوئید که چگونه باید این آداب و رسوم و فرهنگ را که

از قدیمی ترین آداب و رسوم و فرهنگهای دنیا ستبا پیشرفتهای امروزی
در آمیخته بدون اینکه توازن و هماهنگی بهم بخورد •
شاهنشاه — نمودم که آیا پاسخ این پرسش را میتوان به اختصار داد
و یا اینکه باید مدتی پیرامون این مسئله صحبت کرد •
این شاید محاسن پنهانی است که در ایرانی ها وجود دارد • زیرا این
یک ملت قدیمی است که ۳۰۰۰ سال تاریخ ثبت شده دارد و حتی چند
سال پیش هفت هزار سال هنر ایران بنمایش گذاشته شد • شاید در نهاد
ما این بلوغ وجود داشته باشد که بما امکان میدهد عملاً از کلیه
وسائلی که شما امروز برای باصطلاح برخورداری از یک زندگی — مدن
و راحت در اختیار دارید استفاده کنیم بدون اینکه روح ما در اختیار
شیطان تکنولوژی مدن قرار بگیرد •

ولی ما در این زمینه از تلاش باز نخواهیم ماند • مانه تنها دارای وزارت
فرهنگ و هنر هستیم بلکه کلیه افراد هنرمند را تشویق میکنیم و به
آنان امکان میدهیم که بتوانند با هنر خود زندگی کنند • مثلاً یک
نقاش بتواند با نقاشی های خود زندگی کند و یا یک شاعر با اشعاری
که میسراید •••

کاوادا : بتواند امرار معاش کند •
شاهنشاه — آری و اگر لازم باشد بیش از این هم انجام خواهیم داد •
کاوادا : اعلیحضرتا ، چنانچه اجازه فرمائید میخواهم سؤال دیگری را
مطرح کنم • اعلیحضرت هم اکنون شنیدند که یک نروژی درباره فرانسویها
میگفت آنچه که فرانسوی ها را شاخص میکند عشق به هنر است • البته
این نظریه متعلق باوست • همین شخص اظهار نظر کرد که عشق به
طبیعت از علائم مشخصه اهالی نروژ است • چه چیزی یک فرد ایرانی
را مشخص میکند و اعلیحضرت در این جهت تصمیم دارند کدام ارزش های
عمیق را به پسرشان منتقل کنند •

شاهنشاه باید بگویم که نه تنها عشق به هنر و عشق به طبیعت بلکه همچنین عشق بکار که گاهی فراموش میکنند درباره آن صحبت کنند زیرا در تمدنی که به حدی ماشینی شده باشد که دستمزد سه روزکار در هفته برای داشتن یک زندگی راحت کافی باشد انسان چهار روز دیگر هفته را چگونه خواهد گذراند • آیا وسائلی آن چنان سریع‌الرای مسافرت وجود خواهد داشت که به انسان امکان دهد چهار روزه از کشوری دیدن کند و به کشور خود باز گردد تصور نمیکنم چنین باشد زیرا چهار روز چیزی نمیتوان دید •

تصور نمیکنم بتوان مدت چهار روز در هفته بیکار نشست • برای من حتی درک این موضوع مشکل است در نتیجه باید برای این چهار روز سرگرمی پیدا کرد ، کاری پیدا کرد و اگر کار خلاقه باشد که با مغز انجام پذیراست •

کاوادا : اعلیحضرتا ، اجازه بفرمائید صریح تر بگوئیم از خلال گفته های اعلیحضرت چنین احساس میشود که معتقدند فراغت زیاد از حد سبب بوجود آمدن تمدنی خواهد شد که بی حوصلگی بر آن حکمفرما خواهد بود • اینطور نیست؟ شاهنشاه — آری •

کاوادا : اعلیحضرت اینطور توجیه می فرمایند ؟ شاهنشاه — آری زیرا فرض میکنیم میلیون ها نفر از این افراد بخواهند از چهار روز فراغت به ورزش بپردازند آیا زمین های ورزش شما برای آنها کافی است؟ هم اکنون در اروپا تراکم در مراکز ورزشهای زمستانی بیش از اندازه است • برای سوار شدن روی تله فريك باید گاهی بمسافت سه ساعت منتظر نوبت شد • از ورزشها که بگذریم آیا تعداد سالنهای نمایش و یا موزيك و یا مراکز فرهنگی که در اختیار دارید کافی است؟ بنابراین لازم است که به غیر از بیکار بودن سرگرمی های دیگری نیز وجود

داشته باشد •
کاوادا: اعلیحضرتا، از این فرصت بسیار طولانی که در اختیار ما گذاشتید
سپاسگزارم • میدانم که امروز برنامه کار اعلیحضرت بسیار سنگین بوده
است و از این که این همه وقت اعلیحضرت را گرفتیم پوزش میطلبیم • تصور
میکنم عمق و حقیقت پاسخهای اعلیحضرت کمکی خواهد بود که ایران را
بقول آن ادیب فرانسوی هنوز اغلب به سبک ایرانی می نگریم بهتر
بشناسیم و درک کنیم • از طرف گروه تلویزیونی فرانسه از اعلیحضرت تشکر
میکنم •

مف
و
کر
ا
با
نف
وا
بند
مع
و
ای
یک
ای
کش
نید
بس
با
کن
مد
مو
س
عو
که
س
رژ

”ارتش ایران آنچنان باید
نیرومند باشد که شکست آن جز
با سلاح اتمی میسر نباشد،“

مصاحبه "ادوارد سابلیه"
روزنامه نگار معروف فرانسوی
با شاه فقید ایران
(نقل از روزنامه کیهان مورخ
۳۰ خرداد ماه ۱۳۵۶)

سؤال — اعلیحضرت فکر میکنند که در پس حملاتی که بطور مداوم علیه
کشورشان صورت میگیرد چه منظوری نهفته است؟ منظورم نوشته‌ها و

•••

شاهنشاه — این حملات در وهله اول با مسئله نفت شروع شد • هنگامی
که ما سعی کردیم سیاست پنجاه پنجاه خود را با ماته‌ئی ایتالیا بی
تغییر دهیم و آنرا بصورتی در آوریم که ۷۵ درصد بهره نصیب ما و ۲۵
درصد سهم طرف مقابل شود، اولین حملات علیه من و کشورم شروع شد •
گرچه ماته‌ئی کشته شد، ولی حملات علیه کشور ما ادامه یافت •
تا قبل از این جریان، هرگز سابقه نداشت که یک دانشجوی ایرانی
در خارج از ایران دست به تظاهرات بزند، و هیچگاه وسائل ارتباط
جمعی آمریکا و اروپا بایران حمله نمیکردند، بی تردید پس از بروز
مسئله نفت بود که حملات علیه ایران شروع شد، و چون ما سیاست
خود را با قدرت هرچه بیشتر ادامه دادیم، بطوریکه در چهار یا پنج
سال پیش اختیار تمامی ذخائر هیدروکاربور خود را در دست گرفتیم، این
حملات همزمان باوج خشونت رسید و حتی تقریباً تبدیل به نفرت شد
که چرا و چگونه یک کشور آسیائی چنین جراتی بخود میدهد؟
در حقیقت، ما با واقعیات گام بر میداشتیم در حالیکه آنها از واقعیات
دور مانده بودند • دیدیم که بالاخره چند ماه پیش حتی بالاترین

مقامهای مسئول دنیای غرب اعتراف کردند که سیاست انرژی ما بهترین و حقیقی ترین سیاستها بوده است و همان پیشنهادهایی را عرضه کردند که ما در چهار سال پیش ارائه داده بودیم. مسئله در اینجا است که چگونه يك کشور جرات میکند پیشنهادهایی ارائه دهد که با منافع اختصاصی بعضی ها مغایرت دارد، منظور همان کارتل‌های نفتی عظیم است.

واقعاً که این جز استعمار چیز دیگری نیست. پس از پایان جنگ بنظر میرسید که امپریالیسم و استعمار دیگر بپایان رسیده است، معهد این دو، در دو شکل مختلف ظاهر شدند: یکی استعمار سرخ و دیگری منافع اقتصادی که سرمایه داران برای خود مقرر میدانستند، اینها مایل بودند به چپاول و غارت کشورهای بیدفاع ادامه دهند. یکی دیگر از انگیزه های این حملات "حسادت" است. حسادت از اینک چطور ممکن است ایران قادر باشد در مدت ۱۵ سال بیش از هر کشور دیگری در تاریخ جهان پیشرفت کند، این يك ادعای بی اساس نیست، برای اثبات آن شما میتوانید تحقیق و مقایسه کنید. این مقایسه بسیار آسان است، حتی دشمنان ما هم میتوانند اگر مایل باشند در این باره تحقیق کنند. سرانجام آنچه که نمیتوانیم از آن با خشنودی یاد کنیم این است که پاره ای از این محافل به محیط‌هایی که اندکی منحن و وامنده هستند و بسوی نیستی گام برمیدارند، وابسته اند و این موجب تأسف است.

سؤال - اعلیحضرت حتماً توجه کرده اند، جنبشی که علیه آن عوامل منفی پیکار میکنند، اساساً از چند کشوری تشکیل شده است که با رژیم پادشاهی باقی مانده اند، منظورم مغرب، اردن، عربستان سعودی، و حتی اسپانیاست. آیا این واقعاً بدلیل آنست که در رأس رژیمهای پادشاهی افرادی قرار دارند که معتقدند باید از منافع

حقیقی کشور دفاع کرد ؟

شاهنشاه - شاید چنین باشد ، يك پادشاه اگر از کوچکترین شخصیتی بر خوردار باشد ، باید خود را با کشور و منافع کشور یکی بداند نه اینکه سیاست عوام فریبی را در پیش گیرد . يك پادشاه حتی اگر از هوش بهره کمی برده باشد با در نظر گرفتن منافع کشورش بهترین راه را پیدا میکند و در آن راه گام بر میدارد و این شاید همان چیزی است که ما شاهد آن هستیم .

سؤال - بهر حال این ، آن چیزی است که در حال حاضر بچشم میخورد . ضمناً در مورد آمریکا ، شنیده ایم که شما در حال حاضر با آنها باشکال برخوردیده اید . ظاهراً آمریکا تحویل سلاحهای جنگی و لوازم مختلف را بایران قطع کرده است . یا لاقلاً چنین شایع شده است . آیا اعلیحضرت فکر میکنند که در این زمینه تغییری روی داده باشد ؟ من که فکر نمیکنم .

شاهنشاه - اولاً این موضوع ابداً حقیقت ندارد . در ثانی من قبلاً هم صریحاً گفته ام ، هیچ دلیلی وجود ندارد که ما به آمریکا بیش از آنچه آمریکا بما محتاج است نیازمند باشیم .

سؤال - ممکن است اعلیحضرت کمی در این باره توضیح بدهند ؟
شاهنشاه - واضح است ، ما میتوانیم از هر جا که مایل باشیم خرید کنیم ، ولی چه کسی جانشین يك " ایران دوست " برای آمریکا خواهد شد ؟

سؤال - حالا که صحبت به اینجا کشیده شد ، آیا اعلیحضرت بعد از ۶ ماهی که از روی کار آمدن پوزیدنت کارتر میگذرد ، نظر خاصی درباره او پیدا کرده اند ؟
شاهنشاه - این مدت ، برای اظهار نظر کافی نیست . بخصوص که کار کردن در آمریکا اندکی دشوار است به محض اینکه شور و هیجان اولیه

به پایان برسد • انتقادهای از هر سو سرا زیر میشود ، ولی مطالبی که از قول پرزیدنت کارتر بویژه درباره انرژی و سایر چیزها شنیده ام نشان میدهد که او مردی با هوش است و مسئولیت را کاملاً درک میکند •

سؤال — آیا اعلیحضرت از بدو بر سر کار آمدن پرزیدنت کارتر تاکنون ، تغییری در سیاست آمریکا احساس کرده اند ؟

شاهنشاه — البته ، هر روز از جانب او احساس مسئولیت بیشتری مشاهده میشود •

سؤال — در شرایط فعلی مسئله نفت بکجا منتهی خواهد شد ؟ آیا بهای نفت باز هم افزایش خواهد یافت ؟ سیاست اعلیحضرت در این زمینه چگونه است ؟

شاهنشاه — با وجود تمام حرفهائیکه زده اند ، ما اعتدال را مانده همیشه حفظ خواهیم کرد • شاید تا چندی دیگر عقابها (نامی که برای گرانفروشان مصطلح است) کشورهای غربی باشند • سؤال من از آنها اینست : ۲۰ یا ۲۵ سال دیگر ، وقتی نفت ما تمام شود و کشورهای صنعتی با تکنولوژی پیشرفته خود ، موادی را برای جایگزین ساختن نفت پیدا کنند ، آنوقت آنها این مواد را به چه قیمتی به ما خواهند فروخت ؟ به قیمتی که ما تعیین خواهیم کرد ؟ تصور نمیکنم •

سؤال — باید بگویم که اعلیحضرت از هم اکنون سیاستی را اتخاذ فرموده اند که کشورشان را برای این دوران آماده کنند • برای این آمادگی ، ایران هم اکنون تقریباً از تمام دنیا بهره گیری میکند ، ممکن است اعلیحضرت در این باره توضیح بیشتری بدهند ؟

شاهنشاه — اولین بهره گیری های ما متوجه زمینه های شناخته شده است ، یعنی استفاده از انرژی هسته ای ، در این زمینه با فرانسویها و آلمانیها به فعالیت پرداختیم و شاید بزودی با آمریکاییها نیز شروع کنیم • ما با همه حتی با انگلیسی ها و سوئدیها نیز در این زمینه مذاکره

میکنیم • این اقدام ما در مورد منابع شناخته شده بوده است • ولی اکنون صحبت از عمل فیوژن، پلاسما، هیدروژن و تجزیه هیدروژن از آب و نیز صحبت از انرژی خورشیدی میشود که تا حدودی شناخته شده است، باری من رسماً میگویم که برای تأمین آتیه خود، ما حتی حاضریم در صورت لزوم در مراکز تحقیقاتی بین المللی سرمایه گذاری کنیم •

سؤال — به همین منظور در صنایع آمریکائی و اروپائی سهمیم شده اید؟ شاهنشاه — بلی، ما در "اوراتم" و یک شرکت فرانسوی دیگر برای غنی کردن اورانیوم، مشارکت کرده ایم یعنی در دو شرکت اروپائی — فرانسوی غنی کننده اورانیوم سرمایه گذاری کرده ایم •

سؤال — من صنعت متالوژی و کارخانه ها را نیز در نظر گرفته بودم • شاهنشاه — ولی این امر دیگر به بخش انرژی مربوط نمیشود، بلکه به تکنولوژی مربوط است •

سؤال — علاوه براین، هدف اینست که بهنگام تمام شدن نفت، از یک صنعت پیشرفته برخوردار باشید؟

شاهنشاه — البته • من فکر میکنم که کشورم در زمینه صنعت فولاد سازی بسیار مستعد است • برای اینکه هم در خود کشور منابع سنگ آهن — مرغوب وجود دارد و هم برای خرید سنگ آهن با هند قرارداد بسته ایم • علاوه براین، در این فاصله معادن کافی در کشور جهت خود کفائی کشف شده است، در دنیائیکه روابط بین المللی برقرار است، باید تجارت کرد • گاز موجود در کشور ما بعلت حجم زیاد آن بیش از نفت ما دوام خواهد داشت، علاوه براین چند ماه پیش، منابع قابل توجهی ذغال سنگ در کویر کشف شده است که مقدار آن دست کم حدود ۳۰ میلیارد تن و حتی ۴۰ میلیارد تن تخمین زده شده است، و این برای ایران عامل مهم کاملاً جدیدی بحساب میآید •

سؤال — عاملی که حتی میتوان گفت در درجه اول اهمیت قرار دارد • شاهنشاه — البته ، همینطور است •

سؤال — آیا میتوانم نظر اعلیحضرت را در مورد آنچه که در همسایگی ایران میگذرد ، سؤال کنم؟ در اطراف ایران حوادث مهم و یا نسبتاً مهمی رخ داده است • مثلاً در اقیانوس هند • منظوم کودتا در جزایر سشل است • اعلیحضرت همیشه گفته اند که ایران مایل است صلح را در تمامی این منطقه حفظ کند • با توجه باین امر ، اعلیحضرت در مورد آنچه گذشت و بطور کلی در مورد اقیانوس هند چه نظریه ای دارند ؟

شاهنشاه — این بستگی به ماهیت مسئله دارد • اگر مسئله کاملاً جنبه داخلی داشته باشد ، البته بمن ربطی ندارد که چه کسی در جزیره سشل حکومت کند ، ولی اگر شخصی حکومت کند که دست نشاند ه سیاست خاصی باشد ، آنوقت ، مسئله بکلیه کشورهای ساحلی اقیانوس هند مربوط خواهد شد • ما نمیتوانیم تنها ژاندارم اقیانوس هند باشیم ولی پیشنهاد میکنیم که اقیانوس هند یک منطقه صلح غیر اتمی باشد و فقط کشورهای ساحلی با توافق یکدیگر مسئول برقراری امنیت و ثبات منطقه باشند • دو سال پیش من با شهادت پیشنهاد کردم جامعه کشورهای اقیانوس هند تشکیل شود ، اکنون بنظر میرسد که با گذشت زمان روز بروز علاقه بیشتری نسبت به پیشنهاد ما نشان داده میشود و پاسخ های موافقی بدست ما میرسد •

سؤال — به نظر اعلیحضرت آیا فرانسه در پرتو مثلاً جزایر رئونیون جزو کشورهای ساحلی اقیانوس هند محسوب میشود ؟

شاهنشاه — این بیشتر بستگی بفرانسوی ها دارد که این را ثابت کنند زیرا ادعای روی کاغذ و یا از طریق تلویزیون ، با عمل فرق دارد •

سؤال — اعلیحضرت آیا با اندیشه مشارکت فرانسه در حفظ امنیت

اقیانوس‌هند مخالفتی ندارند ؟

شاهنشاه — در این مورد من واقعاً نمیتوانم اظهار نظر کنم، زیرا از نظریه سایر کشورهای اقیانوس‌هند اطلاعی ندارم. آیا فقط ژئونیون و یا عقد یک پیمان با جیبوتی کافی خواهد بود که فرانسه جزو کشورهای ساحلی محسوب شود ؟ این مسئله ای است که من جواب آنرا نمیدانم. زیرا از قول دیگران نمیتوانم سخن بگویم. ولی مسلم اینست که اگر قرار باشد کشورهای دیگری باین گروه بپیوندند، مقدم فرانسه در میان آنها گرامی‌ترین خواهد بود.

سؤال — به منطقه باز میگردیم. آیا بنظر اعلیحضرت، بهبودی در موقع اسرائیل و مخصوصاً تغییر و تحولی در روش فلسطینی‌ها پدید آمده است؟

شاهنشاه — در مورد فلسطینی‌ها مشکل میتوان اظهار نظر کرد، زیرا دسته‌های مختلفی در میان آنها وجود دارد. و اما اخباری که هم اکنون از اسرائیل بدستمان میرسد، بهیچ وجه دلگرم‌کننده نیست. آخر چطور ممکن است در مورد اعتبار قطعنامه ۲۴۲ سازمان ملل که باندازه کافی همت بخرج داده و در باره مرزهای مطمئن برای اسرائیل سخن بمیان آورده است، چون و چرا کرد ؟ تردید در باره این قطعنامه بدان مفهوم است که اشغال بزور سرزمینهای دیگران را بپذیریم، و این امکان ندارد، زیرا در اینصورت دیگر نظام بین المللی وجود نخواهد داشت. ما ترجیح میدهیم قبل از اظهار نظر قطعی کمی صبر کنیم تا دولت جدید اسرائیل تشکیل شود. ولی آنچه که از اولین واکنش‌ها و اظهارات حزب، منظوم بزرگترین حزب است، بر میآید بهیچ عنوان دلگرم‌کننده و حتی امکان پذیر نیست. تصور میکنم آنچه که شنیده ایم زیاد جدی نباشد و امیدواریم که هرچه زودتر آنرا فراموش کنیم.

سؤال — یعنی در واقع اعلیحضرت چندان خوشبین نیستند. حالا اجازه

میخواهم یک سؤال کلی مطرح کنم. ما قبلاً درباره پرزیدنت کارتر صحبت کردیم او سیاستی خاص خود دارد و اینک دویا سه هدف وی روشن است یعنی دفاع از حقوق بشر، محدودیت فروش اسلحه و محدودیت توسعه اتمی، بنظر میرسد که این سه هدف تا حدی به ایران هم مربوط میشود، زیرا در زمینه حقوق بشر، تمام سازمانها یکباره علیه حضرت از آنها صحبت فرمودند، با استفاده از این موقعیت ایران را در زمره هدفهای سیاست دفاع از حقوق بشر کارتر قرار داده اند. در زمینه تسلیحات به سیاستی اشاره میشود که قبلاً درباره آن با اعلیحضرت صحبت کردیم. در مورد انرژی اتمی مسئله تجدید نظر احتمالی در امر فروش نیروگاه و یا مراکز بارور کننده بایران، پیش میآید.

شاهنشاه - ابتداء در مورد حقوق بشر، باید بگویم اگر بتاریخ مراجعه کنیم در می یابیم که ایران از زمان کورش کبیر (یعنی ۲۵۰۰ سال پیش) اولین کشوری بوده است که در راه دفاع از حقوق بشر گام برداشته است.

سؤال - منظور شاهنشاه همان طومار قانون است؟
شاهنشاه - طومار اصلی هم اکنون در موزه لندن نگهداری میشود و ما در ایران نمونه ای که دقیقاً از روی اصل تهیه شده است، در اختیار داریم. منشور حقوق بشر برای ما بسیار عزیز است، ولی مانند هر چیز دیگری باید حدود و ثغوری برای آن قائل شد. آیا حقوق بشر، این اجازه را به کسی داده است که شخصی را به تنهایی محاکمه کند و بکشد؟ آیا چنین مجوزی وجود دارد؟

سؤال - منظور اعلیحضرت تروریسم است؟
شاهنشاه - بله، اشاره من متوجه تروریسم است، ولی پیش از تروریسم به پاره ای از وسائل ارتباط جمعی اشاره میکنم که بهمان سان عمل

میکنند و هرچه را که مایلند می نویسند، در حالیکه اگر تکذیب نامه ای برای آنها بفرستید، تکذیب نامه شما را بهیچ وجه چاپ نمیکنند. آنها از انجام اینگونه کارها ابائی ندارند. کار آنها تروریسم فکری است. آیا این جزو منشور حقوق بشر است؟ ما در مقابل این اعمال هیچگونه هراسی نداریم. حقوق کلیه افراد ملت باید در مقابل کسانی که رءساً خود را مجری قانون میدانند، حفظ شود هیچ کس حق ندارد بخودی خود قانون را در دست بگیرد، مگر تابع اراده اکثریت باشد. این امکان پذیر است، زیرا انتخابات وجود دارد. کشورهای وجود دارند که همه در سطحی هستند که قادرند عقاید خود را بطور روشن و واضح بیان کنند. این امکان برای ما که هنوز در کشورمان افراد بیسواد وجود دارد، تا چند سال دیگر وجود خواهد داشت. بلی قانون باین صورت وضع میشود. اگر ما تعدادی نیهیلیست داشته باشیم، آنها را دیگر نمیتوان نیهیلیست واقعی خواند، زیرا در اوایل قرن بیستم و یا کمی قبل از آن نیهیلیسم اندکی هم از رمانتیسیم برخوردار بود، در حالیکه در تروریسم کنونی حتی رومانتیسیم هم وجود ندارد. در نتیجه ما کاملاً با دفاع از حقوق بشر، بشری که موافق با منافع اکثریت مردم یک کشور باشد موافقیم. ولی اگر قرار باشد که ما را بسوی تبعیت و شکست سوق دهد دیگر نام آنها حقوق بشر نمیتوان گذاشت. و اما در مورد مسئله فروش اسلحه که سروصدای زیادی بپا کرده است، در درجه اول باید بگویم که ما تا به امروز هرگز با آمریکا به اشکالی برخورد نکرده ایم، و فکر نمیکنم در آینده نیز اشکالی پیدا شود. ولی حتی اگر چنین اتفاقی رخ دهد، باید توجه داشت که آمریکا تنها با زار فروش اسلحه نیست. در کنار آمریکا ما کشورهای چون فرانسه و انگلستان را داریم و در آینده نیز شاید با آلمان هم معامله کنیم. شوروی هم در این میان وجود دارد که ما از آن

خرید میکنیم. در نتیجه می بینید که سه مسئله ای که به آن اشاره کردید برای ما وجود ندارد.

سؤال — در زمینه اتمی چطور؟

شاهنشاه — تصور میکنم که در آینده ای خیلی نزدیک با آمریکا قراردادى به منظور ایجاد کارخانه های هسته ای امضاء کنیم. مدت مدیدی است که ما قرارداد منع توسعه هسته ای را بطور جدی امضاء کرده ایم و بطور صریح روشن ساخته ایم که ما بهیچ عنوان قصد ساختن سلاحهای اتمی را که مورد استفاده ما نیست نداریم. ما برای برحذر داشتن دشمن از تجاوز، سیاستی خاص خود داریم. سیاست آمریکا و شوروی اینست که دشمن را با خطر بمب اتمی از تجاوز برحذر دارند و بعضی از کشورها معتقدند که برای منع تجاوز حتی ۱/۲۰ یا ۱/۱۰۰ واحد نیروی هسته ای کافی است اما سیاست خاص ما اینست که برای منع تجاوز، از ارتشی آنچنان نیرومند بر خوردار باشیم که شکست دادن آن جز با سلاح اتمی میسر نباشد و میدانیم که بکار بردن بمب اتمی بمنزله شروع جنگ جهانی خواهد بود که همه از آن اجتناب میکنند.

سؤال — قراردادهای ایران و فرانسه در مورد نیروگاههای اتمی در چه مرحله است؟

شاهنشاه — فعالیتها ادامه دارد. ما به نیروگاههای دیگری هم احتیاج داریم که فرانسه هم میتواند از تائمین کنندگان آن باشد. سؤال — آیا در این زمینه مذاکراتی بین ایران و فرانسه جریان دارد؟ شاهنشاه — بله، ما به فرانسه اطلاع داده ایم که حداقل به چهار نیروگاه هسته ای دیگر احتیاج داریم و چنانچه فرانسه علاقمند باشد حتی حاضریم کلیه هزینه های آنها را با نفت پرداخت کنیم. با این ترتیب پولی که فرانسه باید پرداخت کند در خود فرانسه باقی

خواهد ماند و در همان جا مصرف خواهد شد •

سؤال — این مذاکرات در چه مرحله است؟

شاهنشاه — منتظر شما هستیم •

سؤال — منتظر پاسخ فرانسه؟

شاهنشاه — بله •

سؤال — سایر قراردادها در چه مرحله ایست؟

شاهنشاه — قرارداد متروادامه دارد • باید دید که شما در مورد

برقی کردن خط آهن تهران — بندر شاهپور چه خواهید کرد؟ ما

متأسفانه با این تجربه تلخ روبرو شدیم که توربین های شماره یک

و دو سد رضا شاه کبیر که ظرفیت آنها ۲۵۰ مگاوات تعیین شده بود

در حدود رسیدن به ۱۰۰ مگاوات شروع به گرم شدن کردند و از کار

افتادند •

سؤال — این یک حادثه فنی بسیار مهمی است؟

شاهنشاه — بنظر من این امر حتی از منافع ما هم فراتر میرود ، البته ایران

باید در این مورد تحقیق کند ، اما تصور میکنم که این امر مستقیماً به

فرانسه مربوط میشود •

سؤال — اعلیحضرتا ، سپاسگزارم •

مصاحبه سردبیر

روزنامه کیهان با شاه فقید
ایران •

(نقل از روزنامه کیهان مورخ ۲۱
شهریور ماه ۱۳۵۶)

« هدف من يك ايران درجه يك است
و اگر کسی يك ايران درجه سه یا چهار
بخواهد من زیوار نمی‌روم. »

نخستین مصاحبه اختصاصی کیهان با شاهنشاه نزدیک به ۱۱ ماه پیش انجام شد و سرآغاز یک سلسله تحولات عموماً مملکتی بود که به گفته شاهنشاه "مرحله دوم انقلاب ایران" را ترسیم میکند. در آن مصاحبه استثنائی که ماهها پس از انتشارش همچنان مورد بحث و بررسی بود، شاهنشاه اراده قاطع خود را برای ادامه اصلاحات اجتماعی و اقتصادی تأکید فرمودند.

دومین مصاحبه اختصاصی کیهان با شاهنشاه در عین پرداختن به مسائل روز مردم به ترسیم چشم اندازهای سیاسی و اقتصادی کشور نیز کمک میکند. در این مصاحبه مطالبی مطرح شده که با مطالعه دقیق آن میتوان مسیر تحولات آینده کشور را از دیدگاه شاهنشاه بهتر شناخت.

سؤال — نزدیک به ۱۱ ماه از نخستین مصاحبه کیهان با شاهنشاه میگذرد. در این مدت کمیسیون شاهنشاهی تشکیل شد و بکار پرداخت و اصول تازه ای بر منشور انقلاب شاه و ملت افزوده شد. همچنین اکنون دولت جدید که شاهنشاه آنرا "دولت اتحاد ملی" خوانده اند کار خود را آغاز کرده است. در این شرایط شاهنشاه کدام چشم انداز را برای کار دولت جدید و برای مملکت ترسیم میفرمایند؟

شاهنشاه — پیش از هر چیز باید درباره اصطلاح "دولت اتحاد ملی" بگویم که از موقعی که ما حقیقتاً انقلاب ایران را شروع کردیم و دولتهای تشکیل شده در این مملکت، دولتهای اتحاد ملی بوده اند. این بار

باین جهت این مطلب را تاکید کردیم که کسی با اشتباه تصور نکند که تغییر دولت بمعنای تغییر سیاست ها و هدفهای ملی انقلاب ماست .
دولتی که متعلق بیک حزب فراگیرنده است نمیتواند چیزی جز دولت اتحاد ملی باشد . در ایران انقلاب و دولت نمیتواند متعلق به جناح یا طرز فکر بخصوصی باشد . پس این دولت نیز منعکس کننده و مجری ۱۹ اصل انقلاب ایران است .

۱۱ ماه پیش در مصاحبه با کیهان ، یعنی با خود شما ، اظهارهایی در زمینه های مشخصی کردم . آنهایی که میبایست مطلب را بفهمند ، باید از آن اظهارها و از آن صحبتها نتیجه گیری میکردند . بعضی پیش بینی های ما در آن زمان باید بگویم متأسفانه — درست از آب در آمد . برنامه ریزی در بعضی اوقات و پاره ای از زمینه ها درست نبود و منجر به تنگناهایی شد که میدانیم . البته شاید بتوان گفت که جلوگیری از بروز بعضی تنگناها آسان نبود چون در آمد مملکت بحدی زیاد شده بود که قدرت جذب و هضم آنرا نداشتیم . در نتیجه بر خوردیم به کمبودها — از جمله سیمان و آجر و کارگر و مصالح ساختمانی . با این حال میشد تقدم و تاخر برنامه ها را حتی در حین اجراء عوض کرد و انعطاف بیشتری بخرج داد تا تنگنا ها بحداقل برسد .

بالاخره باین نتیجه رسیدم که دستگاه برنامه ریزی ما ، سازمان برنامه و بودجه ، در آینده باید بشکلی دیگر کار کند . برنامه ریزی ما باید متوجه تعیین هدفهای ملی باشد . هدفهای ملی که تعیین شد باید بررسی و حساب کرد که رسیدن بآنها در چه مدت ، بطریق عادلانه و با توجه به امکانات موجود ، ممکن خواهد بود . چه فایده دارد که بدون توجه باین مسائل برنامه ریزی کنیم و در چارچوب خشک و بی انعطاف برنامه های مدون و مفصلی که اجراء نمیشود گرفتار شویم ؟ برنامه ای که خودش مادر مشکلات میشود و تورم بوجود میآورد ،

تورمی که احیاناً صدمات دراز مدت به مملکت میزند — به چه درد میخورد؟ اما وقتی هدفهای ملی تعیین و مشخص شد و زیر بنای مملکت را آماده کردیم، میتوانیم برنامه هامن را مطابق امکانات فیزیکی مالی، فنی و انسانی انجام دهیم، البته تشویق بخش خصوصی و ابتکار فردی نیز اهمیت دارد. افراد و مؤسسات خصوصی باید در چارچوب فلسفه انقلاب ایران، هرچه بیشتر فعالیت کنند و حداکثر استفاده را ببرند — به شرط آنکه مالیات قانونی اشان را نیز بپردازند. — فعالیت و ابتکار فردی را تشویق میکنیم. عده ای هم اکنون در این زمینه کوشیده اند و استفاده هم برده اند ما همچنان آنها را تشویق میکنیم. باز برگردیم باین بحث که دولت، دولت اتحاد ملی است. واقعیت اینست که در رستاخیز، چیزی جز این نمیتواند باشد. زیرچتر فرماندهی ایران، چیزی جز این نمیتواند باشد. پادشاه ایران نمیتواند جز مصلحت مملکت و منافع ملت ایران بچیز دیگری فکر کند. پادشاه ایران که مستقل است و دست نشانده نیست، غیر از این نمی تواند باشد. اگر غیر از این باشد. خوب تاریخ تکرار خواهد شد. در روزگار انحطاط ایران کسانی بودند که بر اثر ضعف مملکت یا ضعف شخصیت خود، اغلب تابع خارجی بودند. نتیجه، اوضاع و احوال وحشت آوری بود که برای ما حتی قابل تصور نیست. بعضی واقعبات و رویدادهای تاریخ را بد نیست، همیشه بیاد داشته باشیم. مثلاً فراموش نکنید که در ۱۹۰۷ — دو سال پس از اعلام مشروطیت ایران — میهن ما را چگونه تقسیم کردند. بیاد داشته باشید که اجنبی در ۱۹۱۹ چه کرد. در زمان خود من، از ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ چه شد؟ در یک انتخابات، صبح "تروت" از سفارت انگلیس با لیست وکلای مجلس پیش نخست وزیر میرفت و عصر ماگزیوف از سفارت روس. در آن موقع سهیلی نخست وزیر بود. به مصدق گفتم: بیا و همکاری کن تا این

انتخابات مفتضح را بهم بزنیم، باو گفتم: من احساسات دارم نمیتوانم
آن بازی شرم آور را تحمل کنم. میدانید چه جواب داد؟ گفت: حاضر
به شرط آنکه انگلیسها موافقت کنند. آن نوع مداخله اجنبی در ایران
چه نتایجی داشت؟ يك نتیجه اش وقایع آذربایجان بود که پیشه وری
را علم کردند تا آذربایجان را از ایران جدا کنند. يك نتیجه دیگرش
نقشه تقسیم ایران بود که (ارنست) بوین (وزیر خارجه وقت انگلیس) در
مسکو با ستالین و مولوتف پیشنهاد کرد، باز يك نتیجه دیگر آن، آوردن
مصدق بود بر همان اساس کهنه استعماری که کسی را بیآوردند که به
ظاهر ضد خودشان باشد اما دست آخر منافعشان بدست خود او حفظ
میشود. اسناد منتشر شده از سوی رضا حکمت و دیگران نشان میدهد
که این آدم چگونه مورد حمایت انگلیسها بود و چطور سفارشش
را میکردند، حتی استانداربش را در فارس مدیون سفیر یا قنصل
انگلیس بود.

در آن زمان کار بجائی رسیده بود که قنصل انگلیس هم دستور میداد
بله، تعجب نکنید. حتی فرارش سفارت انگلیس لقب "صاحب" داشت.
خوب، حالا چه کسی دلش برای آن روزها تنگ شده است؟ معلوم
است: کسانی که بِنفع اجنبی و علیه ملت ایران فکر و کار میکنند.
کمی باطراف نگاه کنید و ببینید چه بلاهائی بسر ممالک مختلف
آمده است. خود آنها که این اتفاقات برایشان افتاده است میگویند
که همه اش نتیجه مداخلات خارجی است. نوع مداخله، البته
عوض شده است. استعمار در اول کارش يك جور عمل میکرد و حالا جور
دیگر عمل میکند. در اول کار، زور نظامی بکار میبردند تا مواد خام را
ارزان بخرند و محصولات خود را به قیمت گران تحمیل کنند. هر کس
هم اعتراض میکرد با کشتی های جنگی روبرو میشد. بعد وقایع مختلفی
اتفاق افتاد. شوروی بوجود آمد و در داخل کشورهای استعماری هم

اتحادیه های کارگری و گروههای فشار شکل گرفت. ناچار سعی کردند که کم کاری و زیاده خواهی خودشان را بحساب دیگران جبران کنند و در ضمن خود را در صحنه بین المللی محتاج مسلک و مشرب دیدند. بهمین سبب همگی یکباره لیبرال و آزادیخواه و مدافع حقوق انسانها شدند و مداخله ها زهر عنوان دلسوزی برای مردم کشورهای مختلف مطرح شد. نتیجه این جور مداخلات را، همانطوریکه گفتم در کشورهای مختلف دیده ایم و میدانیم چه مصیبت هائی ببار آورده است.

اما در ایران به اعتقاد من، بجائی رسیده ایم که چنین اتفاقاتی نمیتواند بیفتد. چرا؟ اولاً باین خاطر که ما بیدار شده ایم و قدر استقلال خودمان را میدانیم. ثانیاً قدرت شاهنشاهی ایران بحدی است که نمیتوان با آن چنین شوخیهائی کرد. بهر حال، اگر در مورد ایران چنین اتفاقی بیفتد يك اتفاق ساده و عادی نخواهد بود. اتفاقی خواهد بود که شاید سرنوشت دنیا را تغییر بدهد، خلاصه ایران امروز با ایران دیروز تفاوت دارد.

سؤال — در این شرایط وظایف مردم از دیدگاه شاهنشاه کدام است؟ شاهنشاه قبل از هر چیز مردم باید با مراجعه به وجدان خود قضاوت کنند و از خود بپرسند که اوضاع مملکت در ۲۰ سال پیش چه بود و حالا چیست؟ امرداد ۳۲ را بعنوان مبنای مقایسه میگیرم چون نقطه عطفی بود در تاریخ معاصر ایران. در آن زمان مملکت چه وضعی داشت؟ قدرت خرید مردم چه بود؟ دویا سه بیمارستان داشتیم که در آن چیزهای عادی مانند باند و مرکور کروم هم پیدا نمیشد. ارزش دلار در ایران به ۱۴ تومان رسیده بود — آن هم در زمانی که تقاضائی برای جنس وارداتی نبود. کسی پولی نداشت که چیزی بخرد. حالا بعضی ها از افزایش قدرت خرید و مصرف مردم حرف میزنند بسیاری از ایرانیها در تمام عمرشان فقط گاه گاه بعضی میوه ها

را مصرف میکردند • حالا بعضی ها میگویند که ایرانیها چرا این قدر
پرتقال و موز میخورند • وضع شهرها چه بود؟ وضع دهات چه بود؟
دهقان ایرانی چه وضعی داشت؟ کارگر ایرانی چه وضعی داشت؟
نباید فراموش کرد که همین ۳۰ سال پیش خارجی داشت مملکت ما راتکه
تکه میکرد • خوب این را مقایسه کنید با وضع امروز مملکت خودتان در
دنیا •

در آن زمان برای تقسیم ایران نقشه و طرح رد و بدل میکردند و حالا
اقلاً بعضی ها عقیده دارند که ایران دارد در صحنه بین المللی
بصورت يك وزنه در میآید •

آیا مردم میخواهند این وضع باقی بماند و بهتر شود؟ آیا مردم قد ر
چیزهایی را که بدست آورده اند میدانند و به حفظ آن علاقه دارند؟
البته جواب مثبت است • پس مردم باید بدانند که در قبال آنچه
مملکت بآنها داده است و خواهد داد وظایف و تکالیف و مسئولیتهایی
دارند • همه فکرها و همه کارها قبل از هر چیز و بالا تراز هر چیز
باید برای مملکت و استقلال و سرلندی این مملکت باشد • کسی که نسبت
بمملکت صدیق نیست، نسبت بخودش هم صدیق نخواهد بود •

صداقت نسبت به مملکت را چطور میتوان به بهترین وجهی نشان داد؟ از
طریق کار صادقانه و با این احساس که هر قدر هم کار و کوشش بکنیم
باز هم در قبال این مملکت کم خواهد بود •

باین نتیجه رسیده ایم که هیچ جامعه ای نمیتواند دوام داشته باشد
مگر بر اساس کار و پیشرفت • اساس آینده ایران باید روی کار بهتر و تولید
بیشتر قرار بگیرد • نمیتوانیم توقع داشته باشیم که همه چیز بما داده
شود بی آنکه ما هم بمملکت چیزی بدیم • البته فلسفه انقلاب ما اینست
که همه چیز تا سرحد امکان برای همه مردم ایران تا همین شود • اما
همیشه خواهیم پرسید: شما در مقابل بمملکت چه میدهید؟

سؤال بروز تنگناهایی که شاهنشاه قبلاً بآن اشاره فرمودند موضوع بحث‌های گوناگونی در داخل و خارج بوده است. یکی از مطالبی که زیاد تکرار میشود — بخصوص در خارج — اینست که ایرانیها زیاد میخورند زیاد میپوشند و زیاد خرج میکنند. یعنی درست در موقعی که مردم ما تازه بیک سطح مصرف غیر فقیرانه رسیده اند با یک دنیا حسادت روبرو میشوند. نظر شاهنشاه چیست؟

شاهنشاه — بعضی‌ها حتی نسبت به نفس کشیدن ما حسادت میکنند چه رسد ببالا رفتن سطح مصرف مردم ما، مثلاً شادی میکنند بـرق تهران خاموش شده است. خوب، مسبب این کی بود؟ خود همانهایی که شادی میکنند. این خیلی عجیب است که نسبت بیک مملکت تا این حد حسادت وجود داشته باشد. سابق همانطور که گفتم، شاید می توانستند باین مملکت زور بگویند و حالا نمیتوانند و در نتیجه سعی میکنند عقده خود را جور دیگری نشان بدهند. چرا مردم ایران نباید بیشتر مصرف کنند؟ مردم ایران، کارگران ایران حتماً باید سطح مصرف بهتری داشته باشند. چطور فرانسوی میتواند سالی ۸۷ کیلو گوشت مصرف کند و آمریکائی هم سالی ۱۳۰ کیلو گوشت بخورد اما وقتی ایرانی میخواهد به سطح مصرف گوشت اروپا نزدیک بشود، فوری میگویند: تو حق نداری غذا بخوری ما این را قبول نمیکنیم. ما محرومیت و فقر را برای مردم خود نمی خواهیم. تا همین یک زندگی خوب انسانی برای همه مردم با آن جامعه مصرفی که مورد انتقاد است فرق دارد. آن در واقع جامعه اسراف و اتلاف منابع طبیعی و انسانی است — جامعه ای است که همه چیز را مصرف میکند و می اندازد دور. چنان جامعه ای بالاخره خودش و روحش را هم دور می اندازد. آن نوع جامعه، البته خطرناک است زیرا بطور مثال، صدها هزار نوع وسائل پلاستیکی دور انداختنی تولید میکند که از نظر محیط زیست و

و اکولوژی وحشتناک است. زیرا بعضی از این مواد سرگز نابود نمیشود و تغییر هم نمیکند تا دوباره به مدار تغییرات و تحولات طبیعی باز گردد. این مطلب دیگری است و نباید با بهتر شدن سطح مصرف مردم اشتباه شود.

صرفه جوئی را هم باید درست فهمید. صرفه جوئی در نیازهای اساسی انسان یک چیز و در نیازهای غیر اساسی چیز دیگری است. نیازهای اساسی کدامند؟ خوراک، پوشاک، مسکن، آموزش، تندرستی، تفریحات سالم و ورزش، فراغت و سفر در ایران یا در خارج. در این زمینه ها نباید ببهانه صرفه جوئی مانع از آن شد که مردم از زندگی شان لذت و فایده ببرند و از کار و زحمت خودشان نتیجه بگیرند. زندگی ایرانی از نظر مصرف واقعی و معقول باید به عالی ترین حد برسد در حالی که جلو اسراف هم گرفته میشود.

سؤال - در خارج هنگام بحث درباره تنگناهای ایران مطرح میشود، اینست که کشورهایی مانند کشور ما اصولاً نباید بدنبال صنعتی شدن بروند. مثلاً یک مجله آلمانی نوشته است که نه تنها ایران بلکه هیچ کشوردیگری از "جهان سوم" نخواهند توانست حتی در قرن بیست و یکم حتی بهای "اتریش کوچولو" برسند. آیا این طرز فکر تنها جنبه نژاد پرستانه دارد؟

شاهنشاه - کاملاً. البته تعجب میکنیم چطور این را نوشته اند. اما این درست همان مطلبی است که ما شاید در ۱۰ روزنامه غربی در ممالک مختلف خوانده ایم. خوب، اینها منعکس کننده یک طرز تفکر است. این جور حرف زدن تصادفی نیست. معلوم میشود که یا دستور است یا الهام برای هماهنگی فکری. بنظر من میرسد که مرکز یا مراکز وجود دارد که این طور فکر میکند و از این بدتر، اینطور میخواهد. بله، اگر همه با هم همدست شوند و مثلاً کارخانه های خراب برق بما تحویل بدهند،

به هدفشان خواهند رسید. اما تا ابد که نمیشود حقه بازی کرد.
ایران که همیشه فریب نميخورد: يك بار يا دوبار تجربه ميکند
اما بار سوم نميشود سرش کلاه گذاشت — ميروند و تضمين هائي قاطع
و واقعي براي خوب بودن و عيب نداشتن کار ميگيرند.

از اين گذشته اگر لازم باشد با زارمان را عوض ميکنيم. بايد بدانند که
اين رقص اموات، اين پايکوبي دور قبور — بقول خودشان — مردگان، آن
هم مردگاني که خود رقصندگان در قتلشان دست داشته اند، نه
شرافتمندان است و نه عاقلانه. بر خلاف تصور آنها، ايران در همين
۱۴ يا ۱۵ سال نشان نداد چه کاری نمیتواند بکند بلکه نشان داد
قادر بچه کارهائي است. بهر حال بايد بانها گفت: چند سال ديگر
باز همه در اين باره با هم بحث خواهيم کرد.

سؤال — تورم که سال گذشته يك مسئله بود، حالا اقلأً براي بعضيها
— بصورت يك وسوسه در آمده است. صحبت از ترمز کردن در ميان است
و احياناً سفت کردن کمر بندها. آيا شاهنشاه تصور نمي فرمايند که
ترس بيش از حد تورم ممکن است همان قدر به پشرفت مملکت صدمه
بزند که نديده گرفتن گرايش هاي تورمي؟
شاهنشاه — هيچ چيز نبايد بتواند به پشرفت ايران صدمه بزند. دو
نوع تورم وجود دارد:

اول تورم توأم با رکود نا سالم و خطرناک است. دوم، تورم ناشی از
پيشرفت. نميخواهم بگويم که تورم ناشی از پيشرفت سالم است يا خطري
ندارد. اما ميتوانم بگويم که مهار کردن اين نوع تورم آسانتر است. نبايد
براي اينکه دچار تورم نشويم، جلو پيشرفت را بگيريم. اما بايد مراقب
باشيم که تورم مصنوعي ايجاد نشود. تورمي که امروز داريم، ۱۰ يا ۱۲
درصد آن مستقيماً مسئولش خارجي ها هستند و مابقي اش ناشی از
زيادى کار در مملکت است. در اين مملکت، تنها در چند سال، کار

آن قدر زیاد شد که امروز ما شاید نزدیک بیک میلیون کارگر خارجی داریم. باید برای آن مجله آلمانی بگویم: چطور وقتی آلمان سه میلیون کارگر از خارج آورده عیبی نداشت و همه اش صحبت از معجزه اقتصادی بود؟ چرا در مورد ایران معیارها یکباره عوض میشود؟ مگر ما حق نداریم صنعتی بشویم؟

سؤال -- پروفیسور ارهارد یکبار گفته بود که ایران بهتر است کشور گل و بلبل باقی بماند ...

شاهنشاه -- بله یادم هست. این همان زمانی بود که ما التماس می کردیم که یک کارخانه ذوب آهن مفلوک و محقر بما بفروشند و ناز میکردند غرب آن کارخانه را بما نداد و در نتیجه ذوب آهن خودمان را از شرق گرفتیم. غربی ها وقتی دیدند که از شرق میگیریم، بدست و پا افتادند ولی دیگر دیر شده بود. در هر حال، مسیر مملکت ما مشخص شده است و هیچ عاملی نمیتواند جلو پیشرفت ایران را بگیرد.

سؤال -- در بررسی علل تورم داخلی، بعضی ها همه گناها را بگردن فشار تقاضا میگذارند و در نتیجه پیشنهاد میکنند که قیمت ها را در ایران رها کنیم تا به سطح اروپای غربی برسد، آیا این سیاست درست است؟

شاهنشاه -- نه غلط است. صد درصد غلط است. این را خیلی محکم بنویسید تا کسی اشتباه نکند. من میگویم قیمت ها را رها کنید تا برسد به سطح قیمت ها در مملکتی که درآمد سرانه سالانه اش کمی بیش از ۲۰۰۰ دلار است. مسئله اینست که بعضی ها منفعت ۸۰ درصد و ۹۰ درصد میخواهند و از اروپای غربی فقط قیمت هایش را چسبیده اند. چرا از مالیات، مدیریت، سود، کارائی، و تولید اروپائی حرفی نمیزنند؟ باید حساب کرد که یک کارگر در اروپای غربی چقدر بازده دارد؟ با چه ماشین آلاتی و زیر نظر چه مدیریتی کار میکند، خطوط مواصلاتی

و مخابراتی صنعتش کدام است و چه قدر طول میکشد که از خانه به کارخانه برسد • بعد باید درآمد سرانه و قدرت خرید مردم را هم حساب کرد تا بتوان از قیمتتها صحبت کرد • کسانی که از قیمتتهای اروپا حرف میزنند واقعاً خودشان را مسخره کرده اند • تازه بعضی قیمتتها در اروپا پائین تر از اینجا ست •

سؤال — مدتی است که از عملیات تروریستی در ایران خبری نیست • آیا

این يك خاموشی موقت است؟

شاهنشاه — به آنها دستور رسیده است که فعلاً ساکت باشند چون تروریسم در دنیا حالا دیگر بدنام شده است • سابق، شاید، اینکارها برای بعضی محافظ در اروپا کمی جنبه رمانتیک داشت و عده ای هم آنرا تا حدی تحمل میکردند • در اروپا چقدر بمب منفجر کردند و آدم کشته تا بالاخره مردم عکس العمل نشان دادند • در ایران وضع طور دیگری بود • خود مردم رفتند دنبال تروریست ها و به قیمت جان خودشان و با دادن تلفات، آنها را گرفتند • بچه ۱۵ یا ۱۶ ساله، راننده تاکسی رفتگر شهرداری و خلاصه مردم عادی دخالت کردند • این يك روحیه فوق العاده را نشان میدهد، ما موران هم البته وظیفه خود را انجام دادند و خیلی هم شهید دادند اما ضربات کافی را به گروههای تروریست زدند • البته هنوز بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ تروریست در ایران مملکت باقی مانده اند • بد نیست بدانید که اخیراً مطالبی درباره فعالیتهای تروریستی در آلمان شنیدم که نشان میداد در آن کشور ۱۶۰۰ تروریست هست که در حدود شش هزار نفر هم سمپاتیزان دارند یعنی مثلاً کسانی که اگر تروریست ها در خانه شان مخفی شوند آنها را تحویل پلیس نمیدهند • در حالی که در ایران عکس العمل مردم در قبال تروریسم بکلی متفاوت بوده است • حتی در آغاز کار، در سپاهمکل دیدیم که زنان عوامل خرابکار را دستگیر کردند • بهر حال این ۱۰۰

۱۲۰ تروریستی که هنوز در ایران مانده اند، اخیراً دستورات تازه ای از خارج گرفته اند مبنی بر اینکه فعلاً کارهای تروریستی را رها کنید چون در دنیا دیگر قابل توجه نیست و در ایران هم بجائی نمیرسد. عرض پروید دنبال باصطلاح فعالیت سیاسی که البته منظورشان شب نامه دادن، اشاعه دروغ و نشر اکاذیب است. دستور تازه این است که — بپائید و ادعا کنید که ما فقط آزادی می خواهیم. خوب، باید پرسید کدام آزادی را می خواهید؟ آیا آزادی می خواهید که مملکت را تحویل خارجی بدهید؟ ما که زبر بار این چیزها نمی رویم. آیا آزادی حرف زدن می خواهید؟ اگر آزادی بیان مطرح باشد فکر نمیکنم در هیچ مملکتی به اندازه ایران، مردم هرچه دلشان بخواهد میگویند. ایرانی ها که از همه چیز حرف میزنند و بر اساس سنت برای همه چیز و همه کس هم مضمون کوك میکنند. همیشه هم همینطور بوده است. هم در شعر و هم در حرفهای روزمره. مردم هرچه دلشان می خواهد میگویند درباره آزادی قلم هم باید بگویم که برخلاف تصور کاریکاتورست کیهان که یارو را نشان میدهد که با قلمش منتظر چراغ سبز است، هرچه دلتان می خواهد می نویسد. تازه خود همین کاریکاتور نشان میدهد که ما در این قسمتها اصلاً حرفی نداریم. اصلاً ما خودمان طالب همین وضع هستیم چون مخالفان انقلاب چیزی ندارند که بگویند و هر حرفی که بزنند جواب درست و حسابی دارد. همیشه کسانی هستند که جواب حرفهای بی پایه و مضحك را بدهند. خود ما یکی دوانتقاد را که در کیهان چاپ شده بود خواندیم که از فرط پرت و پلا بودن واقعاً مضحك بود. مثلاً یکنفر نظر علمی داده بود درباره مطلبی که خودش هم اقرار کرده بود کوچکترین اطلاعی از آن ندارد. خوب، جواب دادن باین پرت و پلاها آسان است. هر کس چرند بنویسد فقط مچ خودش را باز میکند چون مردم قدرت تشخیص دارند و واقعیت را می بینند. حالا

دستور گرفته اند که کارشان را از این طریق دنبال کنند • اتفاقاً همان طور که گفتیم ما طالب چنین وضعی هستیم چون ضعیف ترین استدلال مال آنها و قوی ترین جوابها مال ماست • حقیقت هم همیشه روشن میشود • سؤال — مخالفان ایران در میان جوانان ما در خارج فعالیت میکنند بعضی جوانان ممکنست هرگز بوطن باز نگردند • نظر شاهنشاه چیست؟ شاهنشاه — ما حتی یک ایرانی تحصیل کرده را نمیتوانیم از دست بدهیم و قبلاً هم دیده ایم که اکثریت جوانان ما بر میگردند • حتی آن عده کوچکی که احیاناً منحرف بودند و بعد راه خود را تغییر دادند • غریزه انسانی اینست که هرکس درسن معینی یک نوع تضاد با جامعه پیدا کند • برای هرکس یک دوره شورش و مخالفت و مقاومت دربابر جامعه و ارزشهای آن وجود دارد • این دوره جوانی است • یعنی درست زمانی که خیلی ها برای تحصیل بخارج میروند و پیوند هایشان با خانواده و دوستان و مملکت شان عملاً قطع میشود • برای مدتی • بعضی وقتها آنها هدف نقشه های حساب شده قرار میگیرند • نقشه هایی که بوسیله سازمانهای جاسوسی و تخریب کشته شهرت دیرین دارند ، طرح و اجراء میشوند • این سازمانها ، شست و شوی مغزی بلدند ، جنگ روانی بلدند و میتوانند نقاط ضعف هر فرد را فوراً بشناسند • به تازه واردها ، گاهی به محض پیاده شدن از هواپیما یا تین ، خدماتی میکنند و باین ترتیب جمعیتی بوجود میآید • بعد همین ارتباطات اولیه را ادامه میدهند تا میرسند به شست و شوی مغزی • مضحك اینجاست که آنهائی که در خارج مخالف ایرانند علناً یا تروتسکیست هستند یا کمونیست هوادار مسکو یا کمونیست هوادار پکن • تروتسکیست ها که همیشه تکلیف شان معین بوده است • اما جالب اینست که روابط ایران هم با شوروی و هم با چین بسیار خوب است • من نمی فهمم این تضاد را چطور حل میکنند اگر خودشان را آن شکلی میدانند ، پس

این مناسبات نزدیک و دوستانه را چطور میبینند • بهر حال تعداد این منصرفین بسیار ناچیز است •

بهر حال باید وسائلی فراهم کرد که بچه ها و جوانهای ما تا سر حد امکان در داخل مملکت درس بخوانند • تا عالی ترین مدارج • الان می رویم ۱۰ یا ۱۲ هزار تومان در ماه خرج میکنیم تا در مدارس خارجی درس بخوانیم و کسی هم تعجب نمیکند و ایراد نمیگیرد • چرا نباید آن محیط درس را برداریم و بیاوریم اینجا؟ لزومی ندارد که بچه مان را بفرستیم بآن محیط با این خطر که آلوده شود و برگردد • منظورم هم تنها آلودگی با افکار غلط نیست که بجای خودش خطرناک است • خطر آلودگی بمواد مخدر و انحرافهای دیگر هم وجود دارد • باید محیط درس خارج را بایران آورد و با یک پنجم مبلغ در اینجا همان تربیت را به بچه مان بدهیم • البته اگر منظورمان فقط درس و تربیت باشد •

اما اگر ولنگاری و بی اعتنائی بمملکت باشد • • • حیقم میآید بگویم: کسی که دلش با ایران نیست، بگذارید خودش هم در ایران نباشد، دلیم نمیخواهد حتی تصور کنم که یک ایرانی ممکن است دلش با ایران نباشد و ما حتی یک نفر را نمی توانیم از دست بدهیم چون به فرد فرد جوانان تحصیلکرده مان احتیاج داریم •

سؤال — اوامر شاهنشاه برای دادن امکان خانه سازی در بعضی قسمتهای خارج محدوده تهران واقعاً همه را خوشحال کرد • با این حال، آیا شاهنشاه تصور نمی فرمایند که طرح جامع تهران و طرحهای جامع چند شهر دیگر بخاطر تقلیدی بودن مشکلات فراوان ایجاد کند؟ شاهنشاه — بله، این حرف را چند سال است که در شورای عالی اقتصاد زده ام مخصوصاً درباره تهران • البته این مطلب هست که یک شهر بالاخره تا چه حد میتواند وسعت پیدا کند • خدمات تراچطور بدهیم؟ آب و برق، آسفالت و حمل و نقل را چطور تأمین کنیم؟ اما

اگر این مشکلات را در برابر مشکلاتی که طرحهای جامع بوجود میآورند قرار بدسیم و مقایسه کنیم نتیجه میگیریم که محدوده ها اقلأ در بعضی موارد مشکلات بیشتری بوجود میآورند • بهمین جهت گفتیم که فعلاً این کار را در تهران بکنند • اما مسئله بهر حال ، مسئله کمبود مسکن است و باید کارهای دیگری هم کرد • فرامینی را در این زمینه بدولت داده ام حتماً دیده اید • دولت با زمین های ملی شده و زمینهایی که در دست دا رد باید در بورس زمین وارد بشود و قیمتها را بشکند • البته قیمتهای مصنوعی را — طبیعی نیست که قیمت زمین تا این حد بالا رفته باشد •

برنامه تاءمین مسکن باید جدی تر گرفته شود • اگر مردم خودشان خانه سازی کنند ، چه بهتر • اگر نکردند دولت باید بکند • دولت باید زمینهای خودش را با شرایط خیلی آسان بشرکتهائی که حقیقتاً دنبال خانه سازی هستند واگذار کند تا اینکه خانه بحد کافی داشته باشیم • این وضع اخیر نباید تکرار شود که در خارج محدوده تهران استاد بنا شبی ۵۰۰ تومان و کارگر عادی شبی ۲۰۰ تومان بیگرد — ارقامی که در روزنامه خودتان دیدم واقعاً تعجب آور است • سالهاست که میگویم : خودتان را اسیر مقررات خشك و خالی نکنید • البته بی بندوباری هم نباشد و ضوابط و مقرراتی را رعایت کنیم اما اینقدر هم تشخیص داشته باشیم که اسیر نشویم •

سؤال — صحبت از رشوه خواری آن قدر هست که بعضی کارمندان دولت ممکن است از بیم متهم شدن اصلاً نتوانند تصمیمی بگیرند • آیا فساد و رشوه خواری واقعاً بحدی است که گاهی ادعا میشود ؟ شاهنشاه — این بیشترش شایعه سازی و تبلیغات است • میدانید که به موضوع پاکیزگی دستگاها چقدر اهمیت میدسیم • هر جا مواردی از فسادگیر بیآوریم ، بیرحمانه مجازات میکنیم • عقیده دارم که بدترین

دشمن هر مملکت فساد ورشوه خواری است چون اگر وجود داشته باشد
بخصوص در قسمت‌های حساب‌ساز - دیگر روی آن مملکت نمیشود حساب کرد
قوای نظامی را که شخصاً مراقب هستیم و میتوانیم بگوئیم که آنجا
کاملاً تمیز است و نمیتواند جور دیگری باشد • در قسمت‌های دولتی
هم در سطح بالا ، نیست یا خیلی کم است اگر هم باشد فوری تعقیب
میکنیم و گذشت هم نخواهیم داشت • بعنوان نمونه حالا منتظر
محاکماتی هستیم که قرار است صورت بگیرد • در قسمت‌های پائین تر
هم اگر باشد ، بیشتر دله دزدی های کوچک است که باید جلو آن را
هم گرفت • اما مثل اینکه بعضی ها دوست دارند و یا طبیعتشان
میخواهد که اتهام بزنند ، تخطئه بکنند و از رشوه خواری حرف بزنند
اخلاق ایرانی هم مثل اینکه هنوز از تهمت زدن به فساد بدش نمیآید •
سئوال - شاهنشاه چندی پیش دواصل تازه انقلاب را اعلام فرمودند •
نحوه اجرای این دواصل چگونه خواهد بود ؟

شاهنشاه - دولت در این قسمت مطالعه میکند و باید کارش را هم
زودتر انجام بدهد • در مورد مقامات تراز اول دولتی که باید داری
خود را اعلام کنند هدف اینست که افراد در زمان تصدی مشاغل
بالا نتوانند ثروت اندوزی بکنند و همه وجودشان وقف خدمت بمملکت
بشود ، داری مقامات را میتوان تراستهای بی نام نگهداری کرد که
در آن خود صاحب سهم دخالتی ندارد - البته تا موقعی که در خدمت
دولت است و بعد از آن سهام خود را پس میگیرد • یک راه آسان تر
البته ، تبدیل داری مقامات بالا به اوراق قرضه دولتی است • اما
باید راه دیگری هم گذاشت و بهمین جهت تراستهای بی نام مطرح شده
در غیر اینصورت اگر بخواهند سرمایه ای را یکباره در بورسی بریزند
که تبدیل باوراق قرضه بشود ، اصل سرمایه ممکن است صدمه ببیند
علاوه بر تراست های بی نام ، میتوان از بانکهایی که دولت تعیین میکند

استفاده کرد تا دارائی مقامات را بطور امانی اداره کنند •
درباره اصل هجدهم یعنی تثبیت نسبی قیمت زمین باید تاکید کنیم
که منظورم اینست که قیمت زمین ، حداکثر، از تورم سالانه بالا تر نرود
نه اینکه حتماً باید همان قدر بالا برود • چطور میتوانیم قیمت زمین
را پائین بیاوریم؟ دو راه دارد : یکی اینکه تورم را بپاوریم پائین و دیگر
اینکه دولت با ارا ضی خودش وارد بورس زمین بشود و قیمتها را بشکند •
سؤال — شاهنشاه فرموده اند که از ارتش برای انجام کارهای عمرانی
استفاده خواهد شد • برای جبران کمبود کارگر، آیا تغییراتی در قانون
وظیفه عمومی داده میشود؟

شاهنشاه — نه اصلاً هر جا لازم باشد واحدهای ارتش را میفرستیم
که کارها را انجام دهند • مثلاً فرض کنید لازم باشد که دکل های
خطوط انتقال برق را با هلیکوپترهای ارتش ببرند • فوراً دستور میدهم
ببرند • هر جا لازم باشد، گروهان های مهندسی ارتش هم فوراً وارد
عملیات ضربتی میشوند • در مورد تأمین کادرها هم دستور داده ایم
که برای ذوب آهن و چند قسمت دیگر، نظام وظیفه اول احتیاجات آنها
را تأمین کند و این خدمت وظیفه حساب خواهد شد • حالا شاید ۱۳
هفته هم آموزش نظامی ببینند • در هر حال ارتش هر جا لازم باشد در رفع
تنگناها و کمبودها شرکت خواهد کرد •

سؤال — ارائه خدمات درمانی همچنان با دشواریهای روبروست
بعقیده شاهنشاه این مشکلات را چگونه میتوان برطرف کرد؟
شاهنشاه — فکر نمیکنم خیلی سخت باشد • اول اینکه باید معایب
دستگاهها و روش هایمان را برطرف کنیم • دوم، باید تعداد بیشتری
بیمارستان و درمانگاه بسازیم و پزشکان و پرستاران بیشتری بدست آوریم
سوم، باید وجود بیمه های اختیاری را قبول کنیم یعنی دو نوع بیمه
داشته باشیم: یکی بیمه عادی با خدمات حداقل اما قابل قبول برای

همه و دوم بیمه های گرانتر که استفاده از آن اختیاری باشد •
دستگاهها و شرکتهای خصوصی میتوانند بیمه هائی بدهند که قدری
گران تر است اما با خدمات بیشتر و بهتر • البته حداقل باید بهر
صورت تا ۴مین باشد و بهمه داده شود • مثل خرید هر جنس یا کالا که
میتوان از یکجا ارزانتر خرید و از جای دیگر گرانتر • آنچه گرانتر است
البته کیفیت بهتری دارد اما آنچه ارزانتر است در عین حال نباید از
یک سطح تعیین شده و قابل قبول پائین تر باشد •

سؤال — تا چند سال پیش مردم ما بیشتر بدنبال جاذبه صنعتی شدن
بودند و حالا کشاورزی از نومورد توجه است • آیا بنظر شاهنشاه نمی
توانیم در زمینه کشاورزی — یا دست کم بعضی اقلام اساسی — به حدی
از خود کفائی استراتژیک برسیم؟

شاهنشاه — خوب بهتر است ببینیم واقعیات کدام است • حجم مجموع
نزولات در این مملکت ۴ میلیارد متر مکعب در سال است • هر قدر هم
این نزولات را پشت سداها ذخیره کنید یا به صورت چاه و قنات
از زمین در آورید ، بهر حال از مقدار معین بیشتر نمیشود • خاک
قابل زراعت هم در این مملکت مقدارش معین است • از این گذشته سرزمین
ما میلیون ها سال دچار فرسایش بوده است • تاریخ ایران را که نگاه
کنید و واقعاً تعریف از خود نیست — تا زمان سلطنت من کاری برای
حفظ محیط زیست و اکولوژی در این مملکت نشده است برعکس: جنگلها
را نابود میکردند ، درختها را میبریدند و احشام را هم ول میکردند
توی مراتع فقیر ما که چند تا علف باقی مانده را هم از ریشه در آورند •
در نتیجه باد ، قسمت حاصلخیز زمین را سست میکرد و اولین باران آنرا
می شست و میبرد در جای شیب دار ، در اروپا ، زمین بین ۶۰ تا ۸۰
سانتی متر هوموس (لایه حاصلخیز) دارد • در ایران ، غیر از شمال
نمیدانم زمین در کجا هوموس دارد • اصلاً چیزی باقی نمانده •••

سؤال — زمین های دشت گرگان ، دشت مغان و خوزستان . . . . ؟
 شاهنشاه — خوب، چه قدر هست؟ يك يا دو اينچ . خوزستان هم كه
 بيشتريش نمكزار است و نميشود از هموس صحبت كرد نزديك به ۸۰۰ سال
 وقت لازم است تا يك سانتی متر مكعب هموس بطور طبیعی ایجاد شود
 تازه در دوران سلطنت من است كه مسئله محیط زیست و اكولوژی مطرح
 شد و برنامه هائی به مرحله اجراء درآمد : ملی كردن آب و جنگل ها
 تثبیت شن های روان ، پاشیدن مالچ ، كاشتن درخت ها و بوته هائی
 كه زمین را تثبیت میکند ، احیای جنگلهای مخروطه و كاشتن جنگلهای
 تازه . اما اثر همه اینها كه امروز و فردا پیدا نخواهد شد . حالا
 بینیم چقدر زمین داریم . ۱۲ تا ۱۸ میلیون هكتار زمین ایران قابل
 كشت است و شاید حداكثر برای ۱۸ میلیون هكتار زمین ، آب داشته
 باشیم ، شاید ، آن هم به شرط آنكه برویم دنبال آبیاری قطره ای و
 استفاده عاقلانه از هر قطره آب با ساختن شبکه های آبیاری و استفاده
 از لوله های پلاستیکی بصورتی كه تبخیر نباشد — یعنی حداكثر صرفه
 جوئی در آب . حالا خودتان حساب كنید بفرض كه حتی ۱۸ میلیون هكتار
 برود زیر كشت ، با زراعت آبی ، چه قدر محصول میتوانید بردارید ؟
 آن هم از زمینی كه هموس ندارد و باید به ضرب كود حیوانی و كود
 شیمیائی تقویت شود . فراموش نكنید كه اگر فقط كود شیمیائی بكار ببرید
 زمین های این مملكت پس از چند سال میسوزد و از بین میرود . بهمین
 جهت است كه در ایران از كشت و صنعت صحبت میکنیم چون كشاورزی
 در ایران باید همراه با دامداری باشد كه اقلأً بتوان با كود حیوانی
 زمین را چرب و غنی كرد . اگر خودتان درست حساب كنید به جواب
 تمام این مقالاتی كه می نویسند ایران باید صادر كننده مواد كشاورزی
 باشد خواهید رسید .

سؤال — در جریان بحث درباره کاهش ضایعات از ضرورت بكار گرفتن

بیشتر زنان در بخشهای تولیدی صحبت شده است. نظرشاهنشاه در این زمینه چیست؟

شاهنشاه - وقتی میگوئیم که بفکر ایران مترقی هستیم نه ایران قرون وسطی، قابل قبول نیست که در مملکت فقط عده کمی کار کنند. قابل قبول نیست که نیمی از جمعیت ایران برود و در خانه ها پنهان شود.

همه مردم ایران باید در تولید میهن سهم داشته باشند. هر کس باید کاری انجام دهد که برای خودش و هم برای جامعه فایده دارد.

اگر هم جنگ میهنی باشد، باز هم باید همه مردم در آن شرکت کنند. اگر همه مردم را، چه زن و چه مرد، برای تولید و برای دفاع از میهن تربیت نکنیم، چطور میتوانیم وظیفه خود را انجام دهیم. چطور میشود

نصف جمعیت مملکت یعنی زنها را ندیده گرفت؟ اگر نصف جمعیت از جامعه ببرد و خود را بپوشاند به هدفهای ملی نیرسیم. آیا چنین

زنی میتواند صد مترالمپیک را ببرد یا فردا در سنگر بعنوان پارتیزان بجنگد؟ اگر يك ایران مترقی امروزی میخواهیم باید خودمان را با شرایط

آن تطبیق بدیم. ریخت ظاهر بروج و قلب انسان ربطی ندارد و کار نکردن و خود را پوشاندن الزاماً دلیل پاکیزگی و منزه بودن نیست.

سؤال - شاهنشاه اخیراً از دو کشور اروپای خاوری دیدن فرمودند و این سفر موضوع بحث ها و تفسیرهای گوناگون بوده است. آیا واقعاً

معنای خاصی داشت؟

شاهنشاه - این سفر نمونه دیگری از تجلی سیاست مستقل ملی ایران بود فکر میکنم ایران بخوبی نشان داده است که منافع خود را میشناسد و

میداند چگونه آنها حفظ کند. فکر نمیکنم شناخت سیاست مستقل ملی ایران پس از این همه سال برای کسی مشکل باشد.

سؤال - شاهنشاه در سال جاری از ایالات متحده دیدن خواهند فرمود. آیا در مناسبات تهران و واشنگتن تغییراتی داده میشود؟

شاهنشاه — مناسبات ایران با آمریکا خوب است و فکر نمیکنم غیر از این بتواند باشد • صحبت‌هایی که میشود بیشتر ناشی از گمان زنی‌های همکاران روزنامه نگار شماسست که بعضی وقتها دنبال جنجال هستند • هر دولت جدیدی که میآید عده‌ای فکر میکنند که همه چیز تغییر خواهد کرد • اما این افراد هستند که تغییر میکنند و نه مصالح و منافع ممالک • مهم اینست که همه بدانند که اگر يك ايران درجه سه یا درجه چهار میخواهند ما زیر بار نمیرویم • ما چیزی کمتر از يك ايران درجه يك را قبول نمیکنیم • اگر آنها هم قبول داشته باشند پس باید خواستهای ما انجام شود • اگر قبول نداشته باشند • آنوقت البته من باید بنشینم و برای حفظ مصالح مملکت ام — مملکتی که باید درجه يك باشد — فکرهايم را بکنم •

سؤال — شاهنشاه فرموده اند که از هم اکنون میبایست در اندیشه دهه آینده باشیم • شاهنشاه دهه آینده را چگونه می بینند ؟ شاهنشاه — در دهه آینده ، جامعه ای خواهیم داشت که در آن هر کس باید در کار خود تخصص داشته باشد • زارع و کارگر و پیشه‌ور و مدیر و همه مردم میبایست با فکر و دانش معاصر مجهز باشند در حالی که از میراث فرهنگی خود نیز آگاهند • هدف ما اینست که صد ها هزار هنرآموز در مدارس حرفه ای و فنی داشته باشیم و تعداد دانشجویان خود را در دانشگاهها و مدارس عالی به ۵۰۰ هزار نفر برسانیم • بیسوادی باید تا پایان دهه آینده از بین برود • حقوق و آزادیهای فردی و انسانی باید در چارچوب اصول انقلاب ما تأمین حفظ و تثبیت شود • انقلاب ما فعلاً ۱۹ ماده دارد اما بعداً شاید مواد دیگری بر آن اضافه شود یا بعضی مواد موجود اصلاح گردد یا تغییر کند • ما يك جامعه مترقی میخواهیم که همه قوانین آن بنفع اکثریت تنظیم و اجراء شود • پادشاه مملکت نفع شخص و وظیفه ملی

و اخلاقی و رضایت روحی و معنوی خود را اعتلای مملکت خود می بیند و نمیتواند خود را از مملکت اش جدا کند • تاریخ همیشه نشان داده است که کلمه " شاه " برای ایرانی چه مفهوم عمیقی دارد • تجربه خودمان هم نشان داده است که ایران در پرتو نظام شاهنشاهی و ایمن فرماندهی چه کارها میتواند بکند • کارها را در این چند سال با کار هرکس در هر جای دیگر که مایل باشید میتوانید مقایسه کنید • تفاوتش را خودتان خواهید دید • من اهل مبارزه هستم و تا به هدفهای نرسیم نه خسته میشوم و نه از پای می نشینم • هدف من هم یک ایران درجه یک است که در آن ملتی مرفه ، سربلند ، آزاد و متکی بخود زندگی میکند • مهم اینست که این غروری که در بعضی ما هست این افتخار بایرانی بودن و ایرانی ماندن — در همه ما تقویت شود • اگر همه کارکنیم و تنبل نباشیم تا پایان دهه آینده ایران از لحاظ اساسی بپای اروپای غربی امروز خواهد رسید • وضع کار و زندگی نسلهای امروز را که خودمان پرورش میدهیم تا آنموقع خود شما خواهید دید و ملاحظه خواهید کرد که قابل مقایسه است • اما باز تکرار میکنم که همه باید کارکنند • دانش آموز و دانشجو باید درس بخوانند • متأسفانه می شنویم که سطح آموزش در مدارس ما پائین آمده است این وضع را باید اصلاح کرد • معلم و استاد باید از روی ایمان و عقیده و با دلسوزی درس بدهند • معلم یا استاد خوب کسی است که برای هر یک ساعت درس قلاً دو یا سه ساعت خودش درس میخواند • این مشکل البته هست که معلم بحد کافی نداریم • اما با استفاده از روشها و وسائل تازه : مانند رادیو و تلویزیون و ماهواره — این کمبود را میتوانیم تا حدی جبران کنیم • حتی میتوانیم از این راه مدرسه را بخانه مردم ببریم و بعد از آن بستگی بخود مردم خواهد داشت که چقدر میخواهند یاد بگیرند • من هیچوقت رسیدن ایران را بیالاترین قله ها غیر ممکن

ندیده ام.

با قوام و تداوم نظام شاهنشاهی باید بگویم که ما محکوم هستیم که موفق شویم و بمقصد برسیم — مگر اینکه اتفاقات عجیب و غریبی بیفتد . هیچ عاملی نمیتواند جلو پیشرفت ما را بگیرد چون نه تنها با زمان خود معاصر هستیم بلکه به آینده هم فکر میکنیم — نه کمونیست داس و چکشی توانست جلو ما را بگیرد ، نه کمونیسم یونیون جک (پرچم انگلیس) ، نه کمونیسم مسلمان نما و نه کمونیسم جدید که دنبال اربابهای تازه ای در آن طرف میگردد .

مطلب مهم دیگر اینست که نازک نارنجی نباشیم . مثلاً ، برق برای چند ماه ، در این مملکت کم شد . خوب ، آسمان که بزمین نیآمده است . این قدر باید وطن پرستی و تحمل داشته باشیم که از شوق نیفتیم بخصوص وقتی که میدانیم این ماجرا تقصیر خودمان نبود . البته باید بگویم که روحیه بطور کلی خوب بود . خاموشی برق در بعضی جاهای دیگر هم اتفاق افتاد و همه چیز جور دیگری بود . در ایران من نشنیدم که در جریان خاموشی برق محله ای را غارت کنند .

حتی نشیندم که یک دکان اضافی را دزد بزند اما این را در مورد جاهای دیگر که خاموشی داشتند نمیتوان گفت . تورم هم نباید سبب سرخوردگی ما بشود . چند ماهی ، روی اصل زیادی کار در مملکت و پول زیادی که در دست مردم هست ، تورم ایجاد شد . بعد از مدتی بر میگردد بحال عادی . البته اشتباهی در کار بوده است باید پذیرفت و تکرار نکرد . تکرار تجربه های نادرست ، چیزی جز حماقت نیست . موقتاً گرفتاریهایی داریم که در مدتی کوتاه مسلماً رفع خواهیم کرد . مهم اینست که راه ما روشن است و آینده مان امید بخش . پس دیگران که هیچ امیدی ندارند چه باید بکنند ؟

● اگر ما نسبت به ثبات آن سوی
دیگر خلیج فارس بی‌علاقه نسویم
کمک زیادی بکشورهای دیگر
نخواهد کرد»

مصاحبه "آرنود وبور شگراو" سردبیر
هفته نامه نیوزویک
با شاه فقید ایران
در تاریخ ۱۲/۸/۱۳۵۶
(نقل از روزنامه کیهان مورخ
۱۷ آبانماه ۱۳۵۶)

سؤال — بعنوان رهبر کشوری که با هردو طرف (اعراب و اسرائیل) در
تماس نزدیک هستید و با در نظر گرفتن مذاکراتی که اخیراً با پرزیدنت
سادات داشته اید نظر شاهنشاه دربارهٔ استقرار صلح بین اعراب و
اسرائیل چیست و چگونه باید این اختلافها برطرف شود؟
شاهنشاه صلح پایدار صلحی است که هردو طرف از صمیم قلب آنرا
پذیرا باشند • برای من پر واضح است که پرزیدنت سادات در مورد صلح
از سایرین منجمه اسرائیل عقده کمتری دارد •
پرزیدنت سادات نیازمند به صلح است و برقرار کردن صلح یکی از عناصر
مهم سیاست خارجی وی را تشکیل میدهد • ایکاش اسرائیل، عقده های
کمتری میداشت •

آنها میگویند برای بقای خود، دست به جنگ زده اند • اما این حقیقت
را که خود آغازگر برخی از این نبردها بوده اند براحتی نادیده میگیرند
چگونه اسرائیلی ها متوجه این حقیقت نیستند که اگر اعراب، کمی
امکان داشتند آنها را بطرف دریا سوق میدادند • این بی معنی است
حضور همیشگی اعراب را در آنجا همه پذیرفته اند •

اکنون آنها باید برای حصول به صلح میبایست دست بقمار بزنند و این
قمار همانا خواست آنان مبنی بر اجرای قطعنامه ۲۴۲ سازمان ملل
متحد است که بر اساس آن در مقابل تخلیه سرزمینهای اشغالی حاضر
به انعقاد قرارداد های صلح هستند •
راه دوم همانا توسل به جنگ است •

سؤال — آیا سادات همچنان خوشبین باقی خواهد ماند ؟

شاهنشاه — چنین بنظر میرسد .

سؤال — چنانچه کنفرانس صلح ژنو تشکیل نشود و یا پس از تشکیل با

شکست مواجه شود بنظر شاهنشاه قدم بعدی چه خواهد بود ؟

سینای سوم ؟

شاهنشاه — انجام توافقهای دو جانبه بین اسرائیل و کشورهای عرب

درگیر که آماده انجام چنین ترتیباتی باشند اگر سینای سوم بتواند از

بروز جنگ دیگری جلوگیری کند چرا که نه .

سؤال — در این مرحله در شاخ آفریقا برتری با کیست و بر اساس گزارش

های اطلاعاتی که دریافت میفرمائید در آنجا چه میگذرد ، بطور

مثال باید گفت اسرائیلی ها ، شوروی ، کاسترو ، قذافی ، به اتیوپی

نزدیک شده اند ، در حالیکه ایران ، عربستان سعودی ، مصر ، سودان

و رقیب شما عراق ، از سומالی حمایت میکنند .

شاهنشاه — ما آنطور که دلخواهمان بود نتوانستیم از سومالی حمایت

کنیم چون علیرغم رزمنده بودن آرمان ، شما بما خاطر نشان کردید که

تسلیمات آمریکائی را نباید بیک کشور ثالث فرستاد . بنابراین اسلحه

بسیار کمی به آنان دادیم ، عراقی ها که در این قضیه اشتیاق کافی

داشتند و روابط نزدیکی با شوروی ها دارند به سومالی کمک فراوانی

میکند .

سؤال — کردید که تفوق با کیست ؟ انهدام بین المللی و ناآرامی پیروز

خواهد شد .

سؤال — اعلیحضرتا ، اخیراً سازمان ملل متحد را به خاطر اینکه

نتوانسته بود در مورد جنگهای اعلان نشده در آنگولا — زئیر و سومالی

اقدامی بکند مورد انتقاد قرار دادید ، سازمان ملل چه میتواندست

بکند ؟

شاهنشاه — سازمان ملل کوبندگی و قدرت لازم را ندارد • من از ناتوان بودن سازمان ملل انتقاد دارم • میبایست آن یک قدرت حقیقی بشد • این تنها راه اجرای تصمیماتی است که در سطح بین‌المللی اتخاذ میشود •

در غیر اینصورت وقایع ویتنام و آنگولا ، بیش از گذشته تکرار خواهند شد و اوضاع از حال نیز ناگوار تر میشود •

سؤال — چین علاقمند به خرید تسلیحات ساخت غرب است و مسکو اخطار کرده است که این امر، سازش را به مخاطره خواهد افکند نظر اعلیحضرت در این مورد چیست؟

شاهنشاه — اگر اسلحه در بازار موجود باشد هیچ عاملی نمیتواند چین را از خرید تسلیحات مورد نیازش بازدارد • آیا خرید تکنولوژی پرهزینه نظامی برای چین مقرون به صرفه خواهد بود؟ و اما درباره کمک‌های نظامی آمریکا ، به اعتقاد من در درجه اول میباید چند مسئله دیگر که بین دو کشور موجود است حل و فصل شود •

باین نکته هم باید اشاره کنم که مطالعه اعلامیه‌های آقای پنیگ توجه مرا جلب کرده است •

سؤال — اعلیحضرتا ، شما در ماه مه ۱۹۷۳ بمن فرمودید که قادر هستید طی ۲ تا ۳ ساعت دوگردان نیرو در هرکجای خلیج فارس پیاده کنید ، اکنون که چهار سال از آن هنگام میگذرد توانائی‌های خود را بهنگام مقابله چگونه ارزیابی میفرمائید ؟

شاهنشاه — مدت لازم همان است که بود ، منتهی اکنون امکانات بیشتری در زمینه حمل و نقل تجهیزات منجمه تانکها داریم و میتوانیم دو تا سه برابر گذشته نیرو و جنگ افزار در خشکی پیاده کنیم •

سؤال — پیمان ایران و عربستان سعودی که بمنظور مقابله مشترک بهنگام بروز مسائل جدی در خلیج فارس بسته شده است از چه

استحکامی بر خوردار است؟ منظوم مسائلی جدی نظیر کودتای دست چپی ها یا مارکسیست ها در کویت که يك سوم جمعیت آن فلسطینی است و یا در ابوظبی است که اخیراً توطئه عراق برای کشتن وزیر خارجه سوریه در آنجا عقیم ماند .

شاهنشاه - متأسفانه هیچ نوع تفاهمی وجود ندارد . ما سالها قبل پیشنهاد کردیم که يك پیمان منطقه ای تحت شرایط مساوی منعقد شود . ما صریحاً اعلام داشتیم که تمایلی به ایفای نقش برادر بزرگتر نداریم تنها کشوری که در این مورد از خود عکس العمل نشان داد عمان بود و در آنجا بود که نیروهای ما به جنگهای چریکی در ایالت ظفار که یمن جنوبی با اسلحه شوروی از آن حمایت میکرد پایان دادند . روابط ما با کلیه کشورهای خلیج فارس فوق العاده حسنه است و با آنها اطلاعات مبادله میکنیم، اما بنظر نمیرسد که آنها تفکرات ژئوپولتیک داشته باشند .

سؤال - آیا کشورهای خلیج فارس که شاهرگ نفت مصرفی اروپای غربی ژاپن و تا حدودی آمریکا را که واردات نفتی اش رو به افزایش است در دست دارند " کمترین توافقی در مورد مفهوم امنیت خلیج فارس و اینکه در صورت تجاوز به خلیج فارس چه میبایست بکنند دارند . شاهنشاه - خیر، این آگاهی وجود ندارد و یکی از مشکلات بزرگ همین است .

سؤال - آیا این امر خاطر اعلیحضرت را نگران میسازد ؟ شاهنشاه - البته که ما را نگران میکند و بهمین دلیل است که ایران باید آماده باشد تا در صورت ضرورت کار را به تنهایی انجام دهد . سؤال - در برخی از دانشکده های نظامی غرب، اعتقاد بر این است که بطور قطع اتحاد جماهیر شوروی بطور برق آسا از طریق مشهد به خلیج فارس حمله ور خواهد شد و به جهانیان اطلاع خواهد داد که

لشکرشوری تنها ۱۷ لشکر خواهد داشت و جنگهای معمولی در سطحی وسیع مجدداً روی خواهند داد. اعلیحضرتا، آیا قدرت بازدارنده هسته ای یک ابر قدرت را از آنها جم بیک ابر قدرت دیگر باز نخواهد داشت؟

شاهنشاه — ارقامی که در مورد قدرتهای نظامی غیر هسته ای ذکر شد خود گواهی میدهد، تساوی نیروها منجمله نیروی هسته ای، نبرد بین ابر قدرتها را غیر ممکن میسازد. مگر آنکه در مورد جنگهای معمولی نیز تساوی نیروها برقرار باشد.

سؤال — در گزارشی که ویژه ریاست جمهوری تهیه گردیده است پیشنهاد شده که آمریکا بمنظور حفاظت از بزرگترین منبع پراهمیت نفت جهان در مقابل تجاوز، مبیایست تعهدات خود را در مقابل ایران و منطقه خلیج فارس افزایش دهد. اعلیحضرتا، گاهی مواقع ما یک لشکر آمریکائی را از پایگاهشان در آمریکا با هواپیما به آلمان غربی گسیل میداریم و نشان داده میشود که اینکار در مورد ایران نیز عملی است آیا اعلیحضرت با انجام این نوع تمرینات نظامی موافق هستند؟

شاهنشاه — تبیپ هوابرد آمریکا یک بار بوسیله هواپیماهای سی ۱۳۰ از آلمان غربی انتقال داده شد اما این موضوع مربوط به مدتها پیش است و مردم آن را بفراموشی سپرده اند. تمریناتی این چنین مفید هستند. ما هفته آینده مانورهای دریائی بزرگی در خلیج فارس و دریای عمان با شرکت نیروی دریائی آمریکا و سایر اعضا سنتو خواهیم داشت. اما از این مهمتر تعیین سیاستها و بدون هیچگونه شک و تردید آگاهی یافتن نسبت به میزان پای بند بودن آمریکا در قبال تعهداتش است.

سؤال — در قرن حاضر شوری سه بار ایران مورد تجاوز قرار داده است. بر اساس اسناد پنکووسکی، شوری در صد بوده است در

سال ۱۹۶۲ همزمان با وقوع بحران موشکی کوبا، مجدداً ایران را مورد تجاوز قرار دهد. اعلیحضرتا، آیا از اینکه در لحظات بحرانی سیاست آمریکا در مقابل کنگره از خود ناتوانی نشان دهد نگران هستید؟ شاهنشاه — بنظر میرسد که شما فراموش کرده اید که آمریکا هنوز تنها قدرت خنثی کننده بشمار میرود. بنابراین اگر کنگره نقش و تعهدات آمریکا را مورد پرسش قرار دهد همه ما دچار دردسر بزرگی خواهیم شد.

سؤال — اکنون ۳۵ هزار آمریکائی در ایران زندگی میکنند و بیشتر آنها آموزشهای نظامی میدهند و یا اینکه در تاسیسات نظامی سرگرم کار هستند، در صورت بروز یک ناراحتی جدی در ایران، آیا آمریکا بطور خود کار درگیر خواهد شد؟

شاهنشاه — طرف سخن من آنهایی هستند که میگویند گروگان مهاجمان احتمالی خواهند بود. بایستی به آنها بگویم که ما یک توافق دو جانبه داریم که در آن تصریح شده که بهر حال میبایست آمریکا به کمک ما بشتابد. اما در عوض براین نکته هم میبایست تاکید کنم که آمادگی نظامی که همیشه مورد انتقاد برخی از محافل آمریکائی است ممکنست در نهایت کلیه این خطرها را بر طرف ساخته و ضرورت به آزمون نهادن میزان استحکام تعهدات شما را منتفی کند.

سؤال — اعلیحضرتا، با خریدهای اسلحه ایکه ایران میکند هنوز هم متهم بداشتن جنون عظمت طلبی میشوید. با سلاح هایی که طبق برنامه بایران ارسال خواهد شد شما از فرانسه، انگلستان یا آلمان غربی جنگ افزارهای بیشتری در اختیار خواهید داشت. آیا در نظر دارید بیک نوع خود کفائی دست یابید و آیا این بدان علت نیست که با در نظر گرفتن عامل کنگره در صورت وقوع یک بحران واقعی آمریکا قابل اتکا نخواهد بود؟

شاهنشاه — تنها قابل اتکاء نبودن آمریکا در ویتنام — کامبوج — لا ئوس —
و در جریان جنگ هند و پاکستان شاهد آن بودیم مطرح نیست • ناتوانی
سازمان ملل نیز يك عامل ديگر است • ما اختلافهايمان را با عراق حل
کرده ایم، اما گسترش قدرت نظامی این کشور همچنان به سرعت ادامه
دارد • ن میدانم چه تعداد از شما سرمقاله نویسان و اعضا کنگره باین
حقیقت وقوف دارید که عراق بیش از ما هواپیما، تانک و توپ در اختیار
دارد • چه کسی باورش میشود که آنها موشک های " اسکوب " زمین
بزمین و موشکهای هوا به سطح که قادر باحتراز از بمب افکنهای " تی
یو — ۲۲ " هستند در اختیار داشته باشد • اما این داستان حقیقی
است و ما فاقد آنها هستیم •

سؤال — اعلیحضرتا، اخیراً سناتور رابرت ببرد رهبر اکثریت سنا
خواستار برقراری يك مهلت قانونی برای فروش اسلحه با ایران شد و سپس
کمیته روابط خارجی با اکثریت آراء پیشنهاد کرد فروش اسلحه به کلبه
کشورهای خلیج فارس قطع شود • حتی پرزیدنت کارتر در این زمینه گفته
است در مورد فروش اسلحه بکشورهای خارجی ما از شوروی ها مقصر تر
هستیم (اگرچه ۶۰ درصد فروش ما با ایران، عربستان سعودی و اسرائیل
اختصاص دارد) شوروی از هر فرصتی برای فروش اسلحه استفاده میکند
منجمله فروش اسلحه به رژیم ایدی امین، عکس العمل شاهنشاه در
قبال این جریانات چیست؟

شاهنشاه — با وجود توافق دو جانبه بین ایران و آمریکا، بیان چنین
اظهاراتی قابل توجیه نیست • ما يك ملت ۳۵ میلیون نفری هستیم
و در اختلافهای اعراب و اسرائیل درگیر نیستیم و از طرف دیگر ما تنها
يك کشور معمولی خلیج فارس هم نیستیم • به مرزهای شرقی ما بنگرید،
اگر قبایلی پاکستان — تجزیه و از هم متلاشی شود چه روی خواهد
داد؟ اگر ما حفظ امنیت منطقه را به عهده نگیریم چه کسی این کار را

خواهد کرد؟ آمریکا؟

سؤال — در حال حاضر در مورد آمریکا چه چیز نگرانی اعلیحضرت را سبب میشود؟

شاهنشاه — عمیقاً امید داشته و دعا میکنم که هرچه زودتر شما از آثار و عواقب جنگ ویتنام و جریان واترگیت رهائی یابید و با حقایق مربوط به قدرت سیاستها روبرو شوید. شما به آسانی و بطور یکجانبه نمیتوانید امر به تغییر معادله جهانی بدهید و به جهان به آن صورتی بنگرید که خود طالب آن هستید، نه درک واقعیتها.

سؤال — روز پانزدهم نوامبر به مدت یکروز و نیم به واشنگتن عزیمت خواهید فرمود و سپس دو هفته بعد پوزیدنت کارتر برای ملاقات با معظم اله بتهران خواهد آمد. علت فاصله کوتاه بین دو ملاقات چیست؟

شاهنشاه — در درجه اول این حسن نیت پوزیدنت کارتر را در مورد یک کشور دوست نشان میدهد، حتی اگر کلیه موضوعها در واشنگتن مورد بررسی قرار گیرد، امید است که ملاقات دوم بتواند نتایج مذاکراتمان را استحکام بیشتری ببخشد. روابط ایران و آمریکا از نظر اصولی خوب است. مسئله ای که مبیایست مشخص و تفهیم شود اینست که آیا ایران در آینده در مورد استقرار صلح و ثبات منطقه عهده دار نقشی مثبت خواهد بود یا اینکه از نقش ما قدر شناسی لازم نمیشود. و ارزش تلاش و کوشش را ندارد. این مسئله ای است که مبیایست بفوریت روشن و مشخص شود.

سؤال — اعلیحضرتا، کاخ سفید برای برخی گزارشهایی که مورد تائید هم قرار گرفته به وزارت امور خارجه دستور داده که اطلاعات اداره تحقیقات فدرال (اف-بی-آی) پیرامون فعالیتهای گروههای دست راستی افراطی که در فلوریدا بحال تبعید بسر میبرند در اختیار

کاسترو قرار گیرد • آیا آمریکا نیز در مورد فعالیت های گروه های
دانشجویی دست چپی ایرانی مقیم آمریکا اطلاعات مشابهی در اختیار
شما میگذارد؟

شاهنشاه - خیر ابداً و من از طریق منابع خود مان اطلاع دارم که
این فعالیت ها ادامه دارد • آنها که با نقاب در تظاهرات ضد
ایرانی شرکت میکنند چه کسانی هستند؟ خوب ما اکنون اطمینان داریم
که برخی از آنها حتی ایرانی نیستند بلکه تندروهای فلسطینی هستند
که با برخی از انواع انقلابیون خودتان قاطی شده اند •

سئوال چرا فکر میکنید که به پلیس مخفی و سازمانهای اطلاعاتی
نظیر ساواک در ایران یا (ک - سی - ای - ا) در کره جنوبی بخاطر
شکنجه و رشوخ خواری حمله میشود در حالیکه (ک - جی - بی)
شوروی و (دی - جی - ای) کوبا تقریباً نادیده گرفته میشوند •
شاهنشاه - این سئوالی است که من همیشه از خودم میکنم و میدویم
شما بتوانید پاسخی باین سئوال بدهید •

در تمام جبهه ها ما مورد حملات شدید قرار گرفته ایم و ما چرا از ۴ سال
پیش آغاز شد که ما در مورد نفت صحبت و اقدام کردیم • اکنون شما
و اروپائیهها آنچه را که ما مدتها بود میگفتیم کلمه بکلمه بازگو میکنید در
آن هنگام ما بخاطر فعالیتهای ضد خرابکاری مورد حمله قرار گرفتیم •
اکنون کشورهای اروپای غربی ناگزیر بانجام همان اقدامات هستند •
اکثر فعالیتهای "ساواک" علیه تروریسم و چریکهای شهری صورت
میگیرد • ما ۱۴ سال پیش در درجه اول اتحاد غیر مقدس بین برخی
از افراطیون مذهبی که آنها را ارتجاع سپاه میخوانیم را با انقلابیون
کمونیست محکوم کردیم • اکنون آنها بی پرده میگویند که این مارکسیسم
اسلامیست و آن باصطلاح رهبران مذهبی صرفاً راه گشای انقلابیون
بوده اند •

سؤال — اعلیحضرتا ، روز ۲۶ اکتبر بمناسبت سالگرد تولدتان دستور آزادی ۲۷۹ زندانی منجمه ۱۳۱ نفر را که به اتهامات ضد امنیتی در بازداشت بودند ، صادر فرمودید . با آزادی این عده اکنون چند زندانی سیاسی در زندانها هستند و چه تعداد از آنها چریکهای شهری یا تروریست هستند ؟

شاهنشاه — کمتر از ۲۵۰۰ نفر و متجاوز از ۵۰ درصد آنها بداشتن فعالیتهای مارکسیستی اعتراف کرده اند . در کشور ما مارکسیسم نامشروع و کمونیسم غیر قانونی است .

سؤال — اکنون مسجل شده است که تروریسم در سطح بین المللی به نحوی متشکل و سازمان یافته است . این سازمان گروههای تروریستی را در سراسر جهان هماهنگ کرده و کمکهای لجستیکی در اختیار آنان میگذارد .

بازظهار منابع اطلاعاتی فرانسه سازمان تروریسم بین المللی با سازمان اطلاعاتی (دی . جی . ای) کوبا در تماس است و از سرویس اطلاعاتی لیبی کمک های مالی دریافت میدارد . با در نظر گرفتن منافع اطلاعاتی که در اختیار دارید بفرومائید نظرتان در این باره چیست و آیا سازمان اطلاعاتی شوروی (ک . جی . بی) در این مورد چه نقشی و در کجا به عهده دارد ؟

شاهنشاه — اطلاعات من هم مشابه است . اما هیچکس بطور قطع درباره ارتباط (ک — جی بی) با سازمان فوق الذکر اطلاع ندارد . قدر مسلم این است که مبنایست یک نوع وابستگی بین آنها وجود داشته باشد . سرانجام مردم دارند به این نتیجه میرسند که این یک نوع اسلحه است که امروزه برای نابودی اجتماعات غربی و در نهایت هدف مارکسیست بکار گرفته میشود .

سؤال — ملک حسین پادشاه اردن طی ۲۵ سال سلطنتش ۲۱ بار

از خطر سوء قصد جان سالم بدر برده است. اعلیحضرتا ، شما طی ۳۶ سال سلطنت چند بار از توطئه سوء قصد نجات یافته اید ؟ شاهنشاه — سوء قصد های معلوم دوبار، آنها که معلوم نشدند خدا میداند . توطئه ها فراوانند و در جریان هستند .

سؤال در صورتی که بجان اعلیحضرت سوء قصد بشود (خواهرتوأمان شما والا حضرت اشرف اخیراً در جنوب فرانسه از یک چنین سوء قصدی نجات یافتند) آیا پیش بینی نمی کنید که تا حدودی وضع مبهم شود و ممکنست همسایگان بهره برداری کنند و شاید یکی از ابر قدرتها سعی کند که در منطقه تغییرات بزرگی را بوجود آورد ؟

شاهنشاه — ممکنست اما ما سعی بسیار کرده ایم تا یک انتقال منظم بصورتی مناسب انجام گیرد .

اول شهبانو نیابت سلطنت را بعهدہ خواهند گرفت و با کمک شورای سلطنتی به اداره امور جاری خواهند پرداخت . وصیت نامه سیاسی من نزد نخست وزیر — سخنگویان مجلسین ، رهبران عمدہ حزب جدید سیاسی و فرماندهان طراز اول نیروهای مسلح محفوظ است . هر کس میداند که چکار کند .

سؤال — ملک حسن پادشاه مغرب اخیراً با انجام انتخابات آزاد دموکراسی را در کشور به مقدار زیاد گسترش داد و از برخی از رهبران مخالف برای محقق شدن به دولت خود دعوت کرد . هفته گذشته در واشنگتن از من سؤال شد که چرا هنوز اعلیحضرت نمی توانند در ایران راه او را پیش گیرند . پاسخ شاهنشاه در این زمینه چیست ؟

شاهنشاه — انتخابات گذشته که سال گذشته انجام شد آزادترین انتخاباتی است که در تاریخ ما صورت گرفته است . باور کنید . و در ماوراء اظهارات برخی افراطی ها که مطبوعات از آنها بعنوان منابع خبری ایرانی یاد میکنند خودتان در این مورد آزمایش کنید اکثریت

عظیم مردم از اصول حزب جدید و ۱۹ اصل انقلاب سفید پیروی میکنند و خود را در قبایل آن متعهد میدانند • خوب حزب ما دارای سه جناح است و نظیر مصر که سیستم سیاسی اش هیچگاه مورد حمله مطبوعات آمریکائی قرار نمیگیرد جناحهای مشابه سوسیال دموکراتهای چپ و دموکرات مسیحی های راست و میانه رو هستند که در کشورهای اروپای غربی وجود دارند • سیستم امروزی ما قابل ارائه ترین سیستم موجود در هر کجاست و اساس و پایه های آن استوار است • عدم تمرکز و مشارکت به مقیاس وسیع در کلیه سطوح عملی شده است • میلیون ها زارع صاحب زمین شده اند و کارگران و کارمندان فروخته میشوند و باقیمانده آن ب مردم عرضه میگردد • از خواندن مطالب ببهوده ای که درباره ایران نوشته میشود خنده ام میگردد • در انتخابات برای هر کسی ۵ نامزد وجود داشت و مردم آزادانه بشخص مورد نظر خود رأی دادند چرا سعی دارید سیستم خودتان را بایران و یا هر کشور دیگری تحمیل کنید • آیا سیستم شما خیلی بهتر است؟

سؤال — اعلیحضرتا، پس از ملاقاتی که در ماه مه با مارتین انالس رئیس سازمان عفو بین المللی داشتید کار حقوق بشر در ایران بکجا کشید؟

شاهنشاه — ما بتمام جهانیان میگوئیم و نشان میدهیم که تا سرحد خیانت تحمل خواهیم کرد • آن کشورهایی که میگویند میتوانند خائنان را در جمع خود جای دهند از کرده خود روزی پشیمان خواهند شد • ما ضمناً در قوانین خود تغییراتی داده ایم تا باین ترتیب به مردم امکان بیشتری برای دفاع از خود و احقاق حق داده شود و زندانها با زندانیان رفتار بهتری اعمال گردد و غیره •

سؤال — روزنامه تایمز لندن اخیراً مقاله جامعی منتشر کرد تحت عنوان "چرا شاه مانع عمده راه دموکراسی است" آیا این مقاله را

ملاحظه فرموده اید ؟

شاهنشاه — بله ، این مقاله را مانند تقریباً کلبه مقاله هائوسی که دربارهٔ ایران و سایر موضوعها نوشته میشود ، خوانده ام . نویسنده این مقاله " فرد هالیدی " است که به اصطلاح عضو موسسه ترانس نشنال آمستردام است و شخصی است که کتابی تحت عنوان ایران — دیکتاتوری و دموکراسی را نوشته است . موسسه ترانس نشنال بخاطر تماسهایی که با برخی از گروههای چریک شهری دارد ، برای هر آژانس اطلاعاتی غرب مشخص و شناخته شده است .

برخی اوقات مهارت مطبوعات غربی در انحراف افکار ما عیبوس میکند . چرا کسی در مورد موسسه ترانس نشنال بررسی نمیکند ؟ کارهایی در جاهای دیگر منجمله کشور خودتان صورت میگیرد که ما جرای واترگیت در مقابل آن ناچیز است و تازه این نگاهی گذرا باین قضایا است . سؤال دو هفته پیش دولت ایران یک گزارش خبری منتشر کرد و طی آن اعلام داشت که پوزبندت کندی از پرداخت یک وام ۳۵ میلیون دلاری برای انتصاب علی امینی به نخست وزیری استفاده کرده و شماراتحت فشار گذاشته بود . اولاً آیا این گزارش صحت دارد و دوم اینکه آیا میخواستید بگوئید اشخاصی که در خانه های شیشه ای زندگی میکنند نباید سنگ پرانی کنند ؟

شاهنشاه — این مربوط به تاریخ گذشته است ولی صحت دارد . فرضیه شما نیز صحیح است . من خیلی بیشتر میتوانم در این مورد صحبت کنم ولی نخواهم کرد .

سؤال — درآمدهای نفتی ایران با دلار پرداخت میشود و با در نظر گرفتن سقوط ارزش دلار در خارج (در مقابل ارزهایی نظیرین — مارک و فرانک سوئیس) که طی هفته اخیر وضع این ارز را مغشوش کرده است بنظر اعلیحضرت بر قیمت های نفت چه اثری خواهد داشت .

شاهنشاه این امر به ادامه کاهش دلار بستگی دارد • اگر از ارزش دلار باز هم کاسته شود واضح است که ما مجبور خواهیم شد مسئله پرداخت ها را مجدداً بررسی کنیم • تورم از قدرت خریدها میکاهد و اکنون دلار در بازار که ما بر اساس قرارداد های طویل المدت ما یحتاج اساسی خود را از آنجا تأمین میکنیم کاهش یافته است • اما ما از اینکه توجه ها را به جلسات اوپک جلب کنیم و بما عقاب خطاب شود و نیز از اینکه به اقتصاد غرب لطمه وارد کنیم خسته شده ایم • آنها وضع نابسامانی دارند ولی نه بخاطر قیمت های نفت بلکه فقدان رهبری و عدم اتفاق سیاسی ، اقتصادی و پولی در بازار مشترک ، عامل این نابسامانی ها است ، شما کشورهای غربی چگونه بیش از تولید خود مصرف میکنید ؟ و این کار را تا چه مدت ادامه خواهید داد ؟

سؤال - در کنفرانس آینده اوپک که روز ۲۲ دسامبر در کاراکاس تشکیل خواهد شد میزان افزایش بهای نفت که از سوی ایران پیشنهاد خواهد شد چقدر خواهد بود ؟ و آیا عربستان سعودی با پیشنهاد شما موافق خواهد بود ؟

شاهنشاه - ما در کاراکاس تماشاگر خواهیم بود • هر کس بخواهد میتواند تلاش کند • ما کاری نخواهیم کرد •

سؤال - لایحه انرژی کارتر بنحو فزاینده ای از سوی کارشناسان بعنوان یک لایحه بدون انرژی توصیف میشود • نظر اعلیحضرت درباره این لایحه چیست ؟

شاهنشاه - واضح است که این لایحه در شکل فعلی اش کافی نخواهد بود و میبایست قبل از پایان گرفتن منابع نفت اقدامات وسیعتری در جهت توسعه سرچشمه های انرژی صورت گیرد • اگر بموقع منابع جایگزین نفت پیدا نشوند تمدن ما با فاجعه ای روبرو خواهد شد ، مصرف بیش از هر زمان دیگرست و شما بایستی از خواب غفلت بیدار شوید • طرح فرستادن انسان

به ماه که از طرف پزیدنت‌کندی ارائه و طی مدت ده سال بانجام
رسید همه را هیجان زده کرد. این طرح را عملی کردید. اکنون در مورد
توسعه منابع جایگزین نفت نیز نیازمند چنین برنامه‌ای هستید.
سئوال - اعلیحضرتا، قروض کشورهای کم‌رشد تقریباً به رقم ۲۵۰
میلیارد دلار رسیده است. سوئد - فنلاند - هلند و کانادا شروع
به صرفنظر کردن از طلبشان که تقریباً معادل یک میلیارد دلار است
کرده‌اند و اکثر رهبران کشورهای جهان سوم معتقدند که در نهایت
جهان صنعتی مجبور به صرفنظر کردن از همه چیز خواهد شد. موضع
اعلیحضرت در قبال این مسئله چیست؟

شاهنشاه - مذاکرات شمال و جنوب نا موفق بود و آن نتیجه‌ای را که
از آن انتظار داشتیم بدست نداد. جهان غرب اکنون از نظراقتصادی
چنان است که یقیناً فشارهای ناشی از عدم پرداخت دیون رانمیتواند
متحمل باشد. تا چه مدت دوام خواهند آورد من نمیدانم اما چنانچه
تا پایان قرن حاضر کشورهای کم‌رشد معامله جدیدی نداشته باشند
جهان نابود میشود - ۱۰ درصد از جمعیت جهان ۹۰ درصد از
ثروتهای دنیا را زیر نفوذ خود در خواهند آورد که منطقی نخواهد بود.
غرب میبایست دریابد که مسئله تقسیم مجدد ثروت‌ها مطرح نیست.
چون اینکار فقط ۴ یا ۵ سال مؤثر واقع میشود اما چاره کار ایجاد
منابع جدید ثروت است و این کاری است که آمریکا - اروپای غربی و ژاپن
برای انجام آن کاملاً مجهز هستند. شرکتهای چندین ملیتی بهنگام
بهره‌کشی از منابع دیگران همیشه چندان آینده‌نگر نبوده‌اند. اما
اکنون در جهت ایجاد ثروت برای کشورهای کم‌رشد نقش اساسی را به
عهده دارند.

سئوال - گفته میشود که اسرائیل و آفریقای جنوبی از امکانات هسته‌ای
برخوردار هستند. (جان فوستر) ۱۸ ماه پیش‌بمن گفت که وجود امکانات

هسته ای آفریقایی جنوبی را تأیید میکند ولی هر دو کشور وجود چینی-امکاناتی را تکذیب میکنند. چنانچه وضع جهان تغییر فاحشی نکند شاهنشاه در این زمینه چه مقاصدی را دنبال میکنند؟

شاهنشاه - تاکنون غیر هسته ای باقی مانده ایم. برای مقابله با چه کسی باین تسلیحات مجهز شویم؟ برای مقابله با همسایگان عادی سعی خواهیم کرد با سلاحهای معمولی بسازیم. اما در مورد اتحاد جماهیر شوروی مسخره خواهد بود که در مقابل زرادخانه عظیم هسته ای این کشور ما خود را به ۲ یا سه وسیله هسته ای مسلح سازیم.

سؤال - کتاب "سقوط ۷۹" یکسال است که جزو لیست پر فروشترین کتابهاست، آیا هیچ بخشی از این کتاب موجه است؟

شاهنشاه - این هم کتاب دیگریست که علیه من نوشته شده است. از آغاز تا انتهای این کتاب پر از چرندیات است. ما طی ۳۰۰ سال گذشته یکدام یک از کشورها حمله ور شده ایم؟ سیاست ما هیچگاه مخالف اسرائیل نبوده و نمیدانم چرا تعداد زیادی کلیمی، همیشه علیه ما قلمفرسائی میکنند؟

سؤال - از وقوع چه حوادثی در آینده بیمناک هستید؟

شاهنشاه - افزایش تروریسم - اجتماعات بی بندوبار - سقوط دموکراسی - در اثر عدم وجود قانون و نظم، اگر وضع به همین منوال ادامه یابد زودتر از آنچه که فکر میکنید اجتماعات غربی در زیر ضربات چکش فاشیسم و کمونیسم متلاشی خواهند شد. آزادی این نیست که نامحدود باشد و دشمنان شما مایلند که شما از این مراحل فراتر روید. ●

"چرا و بچه
دلیل هنگامی که کشورهای
بیشترفته قیمت فولاد خود را
افزایش میدهند هیچکس داد و
فریاد راه نمی‌اندازد ."

مصاحبه هفته نامه ایتالیائی
" ایل جیورنال " با
شاه فقیه ایران
(نقل از روزنامه کیهان مورخ ۱۲ دی
ماه ۱۳۵۶)

خبرنگار این نشریه مینویسد :
قبول تقاضایم از جانب شاهنشاه ایران برای انجام مصاحبه زودتر از
آنچه که انتظار داشتم صورت گرفت و مرا تحت تأثیر قرار داد .
این مصاحبه در کاخ نیاوران ، کاخی که در دامنه کوههای پوشیده
از برف شمال تهران قرار دارد صورت گرفت .
ویژگی این مصاحبه در آن بود که من بدون وجود شخص ثالث یا حضور
مشاور یا تند نویس با شاهنشاه ایران برای مدت دو ساعت براحتی به
گفتگو نشستم . در حالی که در مصاحبه با شخصیت های عالیترتبه
از واشنگتن تا مسکو از پکن تا ریو هرگز در کنار آنان کاملاً تنها نبودم .
باین ترتیب گفتگوی ما در محیطی صمیمانه آغاز شد .

مصاحبه با شاهنشاه ایران در زمان مناسبی انجام گرفت زیرا براساس
تصمیم ۱۱ کشور عضو اوپک از اول ژانویه قیمت نفت خام به میزان ده در
صد افزایش خواهد یافت و از سوی دیگر کوشش نمایندگان ایران در
کنفرانس اخیر اوپک در (دوحه) برای افزایش قیمت نفت که بعقیده بسیاری
سرسختانه تلقی شده بود بار دیگر توجه محافل جهانی را بسوی ایران
جلب کرده است . این محافل با ایرانیان که برای افزایش قیمت نفت به
میزان ۱۵ در صد پافشاری میکردند برچسب (عقابها) زده بودند . یعنی
نقطه مقابل (کبوترها) یا (سعودیها) که طرفدار افزایش مختصر و محدود
بهای نفت بمیزان ۵ در صد بودند .
بر چسب عقابها شتابانه و تنها با ایران نسبت داده شد در حالی که

ایران در کنفرانس دوحه در میان شیوخ محافظه کار عرب و کشورهای افراطی نظیر لیبی، عراق و الجزایر که خواستار ۲۵ درصد افزایش بهای نفت بودند روش معتدل و مناسبی را در پیش گرفته بود. تا آنجا که به منافع ایتالیا مربوط میشود، تهران در این هنگام که سرمایه گذار بهائی در جریان است دلارهای نفتی مطمئن تری را عرضه میکند در حالی که دلارهای نفتی طرابلس متزلزل است.

پیشنهاد مشارکت ایران در شرکت نفت دولتی ایتالیا (انی) خرید و کشتی اقیانوس پیما (میکل آنجلو) و (رافائلو) مذاکرات جاری در مورد صنایع هسته ای و الکتریکی، قرارداد احداث مجتمع ذوب آهن بندر عباس و واگذاری سهام کارخانه (فیلکو) از جمله همکاریهای مهم اقتصادی است که توجه شاهنشاه ایران را به ایتالیا معطوف داشته است.

همکاریهایی که اصول آن از زمان (مانتی) تاکنون حفظ شده است. مانتی برای ایرانیها نیز مفهوم خاصی داشت وی نخستین کسی بود که در سال ۱۹۵۰ درک کرد که عمر امپریالیسم نفتی رو به زوال است. مسئله نفت در قرن ما متأسفانه با دگرگونیهای فراوانی همراه بوده است. دگرگونیهایی که برای اثبات نظام اقتصادی و سیاسی جهان خطرناک است.

بطور مثال افزایش اخیر قیمت نفت به میزان ۱۵ درصد ضربه جدیدی بر پیکر کشورهای مصرف کننده آسیب پذیر مانند ایتالیا که خود دچار بحران اقتصادیست وارد میسازد و این بحران را هر چه بیشتر دامن میزند.

خبرنگار (ایل جیورناله) سپس مینویسد نخستین پرسش خود را از شاهنشاه چنین مطرح کردم:

شاهنشاه، ایران چگونه سیاست نفتی خود را با سیاست خارجی رسمی طرفدار غرب خود هماهنگ میسازد؟

شاهنشاه به آرامی چنین پاسخ دادند :

بمالغه نکنیم، پیش از هر چیز این افزایش با احتیاط و در دو مرحله صورت خواهد گرفت. در مرحله نخست ۱۰ درصد و ۵ درصد دیگر در ماه ژوئیه انجام خواهد پذیرفت. ما دیوانه نیستیم، ما خواستار از بین رفتن بازار و ویران سازی کشورهای دوست خود در غرب نیستیم. هیچکس باین فکر نیست که ما تولید کنندگان مواد اولیه با مسائل و مشکلات زیادی روبرو هستیم که بسرعت باید حل شود و ما نیز باید موقعیت خویش را با افزایش روز افزون تورم جهانی تطبیق دهیم چرا و بچه دلیل هنگامی که کشورهای پیشرفته قیمت فولاد خود را افزایش میدهند هیچکس داد و فریاد راه نمی اندازد. بچه دلیل مطبوعات غربی درباره لیست قیمت های فولاد جنجال نمیکنند موضوعی که فقط کارشناسان آنرا میخوانند و میفهمند، با اینحال فقط یک نکته مرموز در همین لیست قیمت ها برای کشورهای در حال توسعه میتواند به مفهوم افزایش ۱۰۰ درصد بر بهای فولاد باشد. ضربه ای که افزایش قیمت فولاد بر ما وارد میسازد قابل مقایسه با ضربه ای نیست که افزایش قیمت نفت بر جهان صنعتی وارد میکند.

شاهنشاه افزودند :

در مقایسه با نفت ما، تکنولوژی شما برای ما خیلی گرانتر تمام میشود. به خصوص آمریکا آنها که ظاهراً در این مورد حساسیتی نشان ندادند. این تصادفی نبود که کنفرانس شمال و جنوب در پاریس با شکست مواجه شد. اکنون وقت آن رسیده است که نرخ متعادلی برای معاملات بین کشورهای در حال توسعه و کشورهای توسعه یافته تعیین کنیم که بضرر هیچکدام از طرفین تمام نشود. من نوعی نرخ محاسبات بین المللی را پیشنهاد کرده بودم که بموجب آن یک بانک مشترک بین کشورهای در حال توسعه و کشورهای پیشرفته بمنظور سرمایه گذاری و مبادلات ایجاد

میشد، ولی هرگز پاسخی در این مورد دریافت نکردم. در حالی که پیشنهاد من میتوانست نوعی همکاری مفید برای همه باشد.

فقط احساسات برخی از گروههای کوچک غربی شاید هم چپ‌گرا و یافیدل کاسترو بمن پاسخ میدهند.

ایل جیورنال: فیدل کاسترو در یکی از آخرین نطقهای خود (جنون - عظمت طلبی شاهنشاه ایران و زندگی مجلل خارق العاده ایران خلیج فارس) را مورد سرزنش قرار داده است.

شاهنشاه با ناراحتی مختصری میگویند:

کاسترو فقط مضحك است. مسلماً همه کشورهای عضو اوپک در نظر وی بیکسان دیوانه و یا غیر عادی نیستند. او درباره عراق، الجزایر و لیبی سخنی نگفت در میان کشورهایی که قیمت نفت را افزایش میدهند برخی بد و نامهربان و برخی خوب و مهربان هستند.

تاکید میکنم که گذشته از نطقهای عوام فریبانه کاسترو، کشورهای دولتهای منطقی تر دیگری نیز اظهار نگرانی کرده اند که ممکن است استراتژی نفتی تهران، دومین قدرت نفتی اوپک بضرر برخی از جوامع غربی ضعیفتر و بیمارتر تمام گردد. به مسئله ایتالیا بپردازیم. من متوجه این امر هستم که مسلماً ایتالیا در اثر افزایش قیمت نفت خام بیشتر از آمریکا و آلمان در معرض خطر قرار میگیرد. با این حال تصور نمیکنم که فشار تورم بر اقتصاد شما از یک در صد تجاوز کند. مذاکرات و قراردادهایی که با (اوسولا) وزیر بازرگانی خارجی ایتالیا داشتیم که تأثیر بسیار نیکویی بر من گذاشت نمایانگر تمامی سیاست کنونی ما نسبت به ایتالیا است.

خشنودم که همکاری و تمایل ما برای کمک در برقراری تعادل مجدد در موازنه پرداختهای شما مؤثر خواهد بود. این امر برای ایتالیا خیلی مهمتر است تا افزایش قیمت نفت خام ما.

من مایلم بکشور شما کمک کنم و بهمین سبب است که پیشنهاد ایجاد یک شرکت مشترک بین شرکت نفت (انی) شما و شرکت ملی نفت ایران خودمان را مطرح کردم • ایران حاضر است صدی ۵۰ از وجوهی که از فروش نفت بایتالیا بدست میآورد جنس ایتالیائی بخرد بشرطی که از لحاظ مرغوبیت و قیمت با اجناس مشابه بینالمللی قابل رقابت باشد • ما میتوانیم باتفاق بخش پتروشیمی را نیز توسعه دهیم • نباید فراموش کرد که نفت یک ماده اولیه غنی است و مشتقات نفتی به ۷۰ هزار نوع میرسد •

یک چنین میدان وسیعی برای همکاری بین ما قسمت اعظم پرداختهای نفتی ایتالیا از ایران را تضمین خواهد کرد •
ایل جیورناله : تصور میکنم در اینجا فرصت مناسبی پیش آمده است تا نظر شاهنشاه را پیرامون قرارداد قذافی و فیات سؤال کنم •
شاهنشاه در پاسخ چنین اظهار داشتند :
بنظر من بخودی خود یک قرارداد واقع بینانه است •
ایل جیورناله : اما از نظر سیاسی ؟

شاهنشاه چه بگویم؟ شما خودتان میدانید که سیاست قذافی چگونه است و یا بهتر بگویم چگونه نیست • من شخصاً موفق نمیشوم آنرا درک کنم یک روز یک جهت میگیرد ، روز دیگر امکان دارد در جهت عکس آن قرار گیرد •

ایل جیورناله : ولی چرا بلافاصله پس از انعقاد قرارداد (انیلی) به دیدار قذافی شتافت آنهم در مسکو؟
شاهنشاه - شاید باین خاطر که اتحاد شوروی در این معامله نقش واسطه را ایفاء کرده است •
ایل جیورناله : اعلیحضرتا ، اگر شما جای قذافی بودید همان داد و ستد را با فیات میکردید • همانطوریکه قبلاً با کروپ بعمل آوردید ؟

شاهنشاه - البته که اینکار را میکردم * از سوی دیگر تاکنون چند بار پیشنهاد های گوناگون همکاری به (انیلی) کرده ام ولی نمیتوانم بفهمم بچه دلیل هر بار پاسخ منفی بوده است *
یک کارخانه کوچک مونتاژ در ایران تأسیس شده بود ولی انیلی نخواست که آنرا توسعه دهد *

اصلاً او را درک نمیکنم. پنج سال پیش فیات امکانات بسیار وسیعی در ایران داشت ولی سایرین برگهای برنده را بدست گرفتند و اکنون تعداد آنها زیاد است * فیات دیگر نمیتواند در ایران موفق شود چه در اینجا همه موقعیت ها را از دست داده است *
ایل جیورناله سپس مینویسد :

شاهنشاه ایران رهبر کشوری که ۲۵۰۰ کیلومتر مرز مشترک با گول شمالی خود دارد درباره اتحاد جماهیر شوروی نظر خود را با احتیاط و در عین حال قاطعانه ابراز میدارند *

شاهنشاه مناسبات ایران را با شوروی بخصوص در زمینه اقتصادی (دوستانه) و (منصفانه) میخوانند در حالی که آنها از نظر مناسبات ایدئولوژیکی (نه چندان خوب) تلقی میکنند *
چنانچه در مورد فیدل کاسترو مشاهده شد مسکوسعی میکند بطور غیر مستقیم فضای ایران را آلوده سازد *

از شاهنشاه میپرسم سیاست هسته ای ایران چه از نظر نیاز های اقتصادی کشور و چه از لحاظ موقع بسیار حساس استراتژیکی آن که در جوار روسیه ، آسیای مرکزی و خاورمیانه قرار دارد چیست؟
شاهنشاه میگویند :

تا ۲۵ سال دیگر معجزه نفت بپایان خواهد رسید بنابراین از هم اکنون باید در فکر سایر منابع انرژی باشیم چه هسته ای و چه شیمیایی

اما در بخش دفاعی ما هرگز در فکر بمب اتمی نیستیم •
ما سیاست حیثیت جوئی و افتخار طلبی را دنبال نمیکنیم • بلکه بدنبال
سیاست توسعه امنیت یک پارچه هستیم • بهمین علت تا زمانی که خلع
سلاح بین المللی کنترل شده برقرار نشود ما به هزینه های دفاعی خود
ادامه خواهیم داد تا بهترین سلاحهای سنتی را برای آرتســــــــــــــــــــــــش
خود فراهم سازیم • ما بمب اتمی نمیخواهیم بلکه خواهان ارتش نیرومندی
هستیم که مغلوب کردن آن فقط با بمب اتمی امکان پذیر باشد که
در این مورد هم شروع یک جنگ اتمی کار ساده ای نیست •
شاهنشاه چنین نتیجه گیری میکنند :

بهر حال ما در فکر تاریکی ها نیستیم بلکه در اندیشه روشنائی
هستیم بهترین روشنائی میتواند از یک هککاری بیش از پیش نزدیکتر
و کاملتر با اروپا حاصل شود • اروپائی که در تلاش باز یافتن خود و شاید
هم در جهت وحدت است •
خبرنگار " ایل جیور ناله " مینویسد :

شاهنشاه را ترک گفتم با این احساس که در حضور تکنوکرات بزرگی بوده ام
که یک جامعه عظیم در حال توسعه را اداره میکند • بهنگام خروج
این تصویر را از شاهنشاه داشتم که انگشتان دست خود را هم گره کرده
گوئی که ایران و اروپا را بیکدیگر پیوند داده اند • این تصویر صحیح
و شفاف از شاهنشاهی بود که ادامه دهنده راه خاندان پر شکوه
و پرابهت جوان پهلوی است که هم اکنون پنجاهمین سال شاهنشاهی
خود را جشن میگیرند •

این سال شاهنشاهی برای ایران نوین میراث دار ایران باستانی سال
۱۲۵۲۵ است •

مصاحبه روزنامه «آمریکائی» کریسچن ساینس ماگازین «
با شاه فقید ایران
(نقل از روزنامه کیهان مورخ ۱۵ اسفند ماه ۱۳۵۶)

رهبر ایران میکوشند کشور خود را از اتکاء بدآمد نفت دور سازند.
ایران بابت نفت خود قیمتی بیشتر از همسایه خود عربستان سعودی
مطالبه میکند از این روکاهشی در فروش نفت این کشور حاصل شده
است. شاهنشاه ایران برای جبران کمبود درآمد نفت دستور داده اند
که بخشی از هزینه وسیع تدارکاتی نظامی آن کشور حذف شود. ولی
شاهنشاه اظهار میدارند این تصمیم جنبه موقتی دارد زیرا به عقیده
ایشان برنامه دفاعی برای حراست خطوط دریائی حیاتی خلیج فارس
واقیانوس هند ضروری است.

محمد رضا شاه پهلوی که هدفشان تبدیل سرزمین باستانی ایران
بیک کشور مدرن صنعتی است درباره مسائل فوق و دیگر موضوعات مربوط
بسیاست خود با خبرنگار روزنامه «کریسچن ساینس ماگازین» درخاورمیانه
گفتگوئی داشتند.

محمد رضا شاه پهلوی رهبر ایران قصد دارند به محض اینکه درآمد
نفت ایران که اخیراً روبرو نقصان نهاده اجازه دهند اعتبارات حذف
شده دفاعی را دوباره تأمین کنند و به کوشش ایران برای رهائی
از اتکاء به نفت ادامه دهند.

در پیش‌نویس بودجه ۲۸-۱۹۷۷ ایران برای نخستین بار پیر از سال
۱۹۶۱ کاهش بخشی از اعتبارات دفاعی هر چند که فقط ۲ درصد
است نشان داده شده است.

یکی از طرحهائی که باید معلق بماند طرح چند میلیارد دلاری مجتمع
پایگاه دریائی چاه بهار در کرانه های اقیانوس هند است.

شاهنشاه ایران طی يك مصاحبه ۴۵ دقیقه‌ای ضمن اشاره به نفت مسائل دفاعی، اقتصاد جهانی و مناسبات ایران و شوروی گفتند :

چنانچه درآمد نفت اجازه دهد اعتبارات حذف شده دفاعی را مجدداً تأمین خواهند کرد زیرا قصد دارند سیاست دفاعی " ناظر بر شرق " را برای حفظ خلیج فارس و اقیانوس هند ادامه دهند و افزودند این يك سیاست طبیعی برای ایران امروز و بویژه برای ایران پنج تا ده سال بعد است .

شاهنشاه فرمودند فکر میکنید کشورهای صنعتی سرانجام موافقت خواهند کرد که بمنظور تشویق توسعه و تکمیل منابع انرژی دیگر بهای نفت افزایش یابد .

رهبان ایران تأیید کردند که صادرات نفت ایران در ماه فوریه یعنی زمانیکه بنظر میرسید خریداران بسوی نفت ارزان سعودی روی خواهند آورد ، بمیزان قابل توجهی رکود ماه ژانویه را بهبود بخشید .

شاهنشاه فرمودند ما خیلی بیش از یکم ماه ژانویه نفت میفروشیم و آنهم بقیمت بالا تر . (ایران و ده کشور عضو سازمان اوپک در ماه دسامبر گذشته تصمیم گرفتند بهای نفت خود را از اول ژانویه ۱۰ درصد بالا ببرند و در ماه ژوئیه نیز ۵ درصد بر بهای نفت بیفزایند .

عربستان سعودی و امارات متحده عربی قیمت نفت خود را فقط ۵ درصد بالا بردند) .

شاهنشاه اضافه فرمودند ما اکنون مشتریان بیشتری داریم و شاید این بدان معنی باشد که پنج درصد افزایش سعودی فقط به جیب چند شرکت وارد میشود در حالیکه بقیه مردم جهان همچنان به نفت نیاز دارند و حاضرند بهای آنرا بپردازند . شاهنشاه یاد آور شدند که پیش از افزایش قیمت های نفت در ماه دسامبر محافل مالی آمریکا افزایش ده درصد قیمت نفت را عادی پیش بینی کرده بودند و میگفتند که این

افزایش اثر چندانی بر اقتصاد غرب نخواهد داشت. ولی شاهنشاه گفتند که یک جلسه جدید اوپک و با تماسهای تازه ای قبل از ماه ژوئیه بمنظور پایان دادن به سیستم دوگانه قیمت های نفت مطلوب است.

رهبر ایران به هشدارهای سابق خود به غرب در پنج سال گذشته درباره اتلاف منابع نفت خام اشاره کردند و گفتند:

همه چشمان خود را گشوده و متوجه این حقیقت خواهند شد که برای جانشین کردن منابع انرژی دیگر بجای نفت باید قیمت مشابهی پرداخت. (ایران دارای منابع کافی نفت است یعنی در حدود ۶۸ میلیارد بشکه ذخائر نفتی مسلم دارد که به نرخ فعلی تولید برای ۳۰ تا ۳۵ سال آن کفایت میکند.)

شاهنشاه اظهار داشتند در صورتیکه در ۲۰ الی ۲۵ سال دیگر این نفت ارزان در دسترس باشد، چه انگیزه ای برای دستیابی به کشف و تهیه منابع انرژی دیگر که جانشین نفت شود وجود خواهد داشت.

در صورت وجود نفت ارزان چه دلیلی شما را وادار خواهد ساخت که صدها میلیارد دلار صرف توسعه و تکمیل منابع انرژی خورشیدی و غیره کنید ما قیمت نفت را در حدود چهار بار در سال ۱۹۷۳ افزایش دادیم از آن پس آمریکا آنها سوار اتومبیل های بزرگتری شدند و اکنون شما ۵۱ درصد از نیازهای نفتی خود را از خارج تهیه میکنید و ۶ تا ۷ درصد افزایش در مصرف نفت آمریکا در سال جاری نیز پیش بینی شده است. من قبلاً با افراد مسئول شما گفته ام که من بعنوان دوست ایالات متحده بخود اجازه میدهم که بشما بعنوان نمایندگان دنیای غیر کمونیست بگویم که شما حق ندارید به منابع انرژی خارجی تکیه کنید. شاهنشاه افزودند که اقدامهای رئیس جمهوری آمریکا و والتر ماندل

معاون رئیس جمهوری در زمینه پیش بینی يك سياست جديد انرژی ایالات متحده که قرار است در بهار سال جاری اعلام شود از نظر ایشان مایه دلگرمی است.

شاهنشاه ایران فاش ساختند همزمان با پیشرفت فزاینده ایران در زمینه گاز طبیعی، پتروشیمی و دیگر منابع انرژی و درآمد، ایران قیمت های بنزین مصرفی داخل کشور را بمدت شش سال هر سال بالا خواهد برد تا مردم بارزشت نفت پی ببرند.

شاهنشاه فرمودند ایران و شرکت گاز طبیعی "ال پاسو" که يك شرکت بزرگ گاز آمریکا است اخیراً برنامه فروش گاز مایع به ایالات متحده را لغو کردند زیرا سرمایه گذاری مورد نیاز در مقایسه با بازده انرژی بسیار گران بود و تنها کارخانه های کشتی سازی که قرار بود کشتیهای مخصوص حمل گاز بسازند از این معامله سود میبردند، ولی افزودند ما بعداً میتوانیم امکانات فروش گاز را در صورتیکه عوامل هزینه بهبود یابد با دید تازه ای بررسی کنیم.

رهبر ایران بار دیگر نظر خود را دائر بر اینکه اقتصاد جهان آزاد سبب افزایش بیش از حد بهای نفت بسوی رکود و توقف رانده نشده است مورد تاکید قرار دادند و اظهار داشتند ما میدانیم که ژاپنی ها چگونه وضع خود را بهبود بخشیدند. پیشرفت آنها در مدت یکسال باندازه ای وسیع بود که اروپاییها از قیمت کشتیهای ژاپنی دچار وحشت شدند و همین ژاپنی ها فقط نفت وارد نمیکنند بلکه واردات آنها شامل همه چیز است.

شاهنشاه تصریح فرمودند مشکلات اقتصادی غرب ناشی از فقدان انضباط و اراده در کار کردن است در حالیکه در ایران يك دقیقه اعتصاب کارگری وجود ندارد و کارگران ما از مزایای سهام شدن در سود سهام و سرمایه کارخانه ها برخوردارند.

شاهنشاه شخصاً از اعتبارات دفاعی کاستند و بودجه آموزش و پرورش و خدمات اجتماعی را ۲۵ تا ۳۰ درصد افزایش دادند. شاهنشاه ضمن اشاره به سیاست دفاعی (نگاه به شرق) گفتند بدون گزاف‌گوئی و بی‌اِهرج و مرج طلبی چه کسی میتواند چنین سیاستی را پیاده کند. ما از نیروی انسانی و امکانات مالی و منابع کافی بر خورداریم و دارای یک سیاست خارجی هستیم که خود خواهانه نیست و هدف آن صرفاً تأمین امنیت خودمان است. ما سرزمینها و ثروت‌های ملل دیگر را نمی‌خواهیم.

شاهنشاه تأکید کردند که خطرات موجود در منطقه دریای سرخ در حالیکه اتیوپی دچار آشفتگی داخلی است و فرانسه خود را برای تحویل پایگاه "جیبوتی" در "عفار - عیسی" آماده میسازد نگرانی ایشان را نسبت به تعقیب سیاست دفاعی (نگاه بسوی شرق) تقویت کرده است.

شاهنشاه در پاسخ سئوال مربوط به برنامه پرزیدنت کارتر جهت تشکیل کنفرانس اقتصادی سران کشورهای جهان و گفتگوهای شمال و جنوب بین کشورهای صنعتی و در حال گسترش فرمودند گفتگوهای شمال جنوب پیشرفت نکرده است زیرا در غرب سعادت شما کلاً متکی بر استعمار منابع کشورهای دیگر بوده است. شاهنشاه افزودند:

آیا شما حاضرید کمی از آن دست بکشید. من نمی‌دانم این ممکن است البته اگر شما دولتهای نبرومندی با اختیارات کافی داشته باشید اگر آن دولتها از مردم خود بخواهند که بیشتر کار کنند و کمتر پول بگیرند و در صورت لزوم حتی سطح زندگی خود را پائین بیاورند. در هر صورت قدر مسلم اینست که سطح زندگی شما باز هم بالا خواهد بود زیرا شما دارید بقیه جهان را استعمار میکنید آیا میتوانید یک چنین رهبری داشته باشید.

شاهنشاه یادآوری فرمودند در برنامه ای که از سال ۱۹۷۲ —رای
خرید اسلحه شروع شده و ۱۵ میلیارد دلار هزینه آنست، کاهش
مهمی در خرید اسلحه از آمریکا منظور نشده است. برنامه مذکور
شامل خرید اقلام زیر است:
هوایما های جنگنده "اف - ۱۴" متعلق بشرکت هوایما سازی
گرومن *

سفارش ۱۶۰ هوایمای "اف - ۱۶" به شرکت جنرال داینامیکس.
" شاهنشاه مایل بودند ۳۰۰ هوایما از این نوع بخرند " و سرمایه
گذاری در هوایمای "اف - ۱۸" این هوایما نوعی از "اف - ۱۸" ساخت
شرکت "نورث راپ" است که برای عملیات نیروی دریائی ایالات
متحده ساخته شده و پایگاه آن در ناوهای هوایما برمیباشد
هوایما های "اف - ۱۸ ال" پایگاه زمینی دارند و وزارت دفاع
ایالات متحده آمریکا هنوز برنامه "اف - ۱۸ ال" را تصویب نکرد
است. شاهنشاه فرمودند:

مسئله این نیست که آمریکا هوایمائی را که هنوز خود، آن را ندارد
بما بفروشد. شما برای برتری جنگ هوائی هوایما های "اف - ۱۵"
دارید که برای ما بسیار گران است. از این نظر ما به هوایما های
"اف - ۱۸" روی میآوریم تا آنها را جانشین هوایما های "اف - ۴"
کنونی خود کنیم. من نمیدانم چرا آنها باید از فروش هوایما های
مذکور بما خودداری کنند *

شاهنشاه با ناراحتی جوابگوئی ایالات متحده را به احتیاجات دفاع
هوائی آلمان فدرال و ایران مقایسه کردند و فرمودند: آلمان فدرال
بیش از ۱۰۰۰ هوایما دارد در حالی که فضای این کشور کوچک
است لکن ایران در حدود ۴۰۰۰ مایل فضای قابل دفاع دارد.
شاهنشاه پرسیدند: آیا این بدان معنی است که آلمان يك کشور

درجه يك و ما يك کشور درجه سه و يا هفت هستيم ؟
شاهنشاه اضافه کردند که سفارش ما برای ۴ ناو شکن نوع اسپرانسس به صنایع لیتون بقوت خود باقی است. ولی ما به تاءسف است که ما مجبور شدیم پس از افزایش قیمتها سفارش اصلی خود را که عبارت از خرید ۶ ناو شکن بود کاهش دهیم و سفارش دوتای آن را قطع کنیم، گفته میشود شرکت صنایع لیتون علاقمند است که با ایران وارد يك معامله پایاپای مشابه معاملاتی است که قبلاً بین ایران و مجتمع هواپیما سازی بریتانیا و صنایع کروپ در آلمان غربی منعقد شده است.
شاهنشاه تاکید کردند که نیروهای زمینی ایران طبق برنامه از عمان بر میگردند. نیروهای ایران در عمان به سلطان قابوس کمک کردند يك شورش چریکی را که یمن جنوبی پایگاه آن است در هم کوبند ولی نیروهای شناسائی و مراقبت ایرانی بخصوص آنهائیکه از پایگاههای خود در ایران پرواز میکردند، بفعالیت خود در منطقه استراتژیک هرمز ادامه خواهند داد.

شاهنشاه اضافه فرمودند اگر سلطان قابوس واقعاً بما احتیاج داشته باشد دوباره برمیگردیم. ما با آوردن آن نیروها بوطن پولهای صرفه جوئی میکنیم، لکن امنیت عمان را به دلائل مالی بخطر نمی اندازیم.
شاهنشاه در اولین اظهار نظر عمومی خود پیرامون طرح " مایبکس " مدیر ویژه بین المللی شرکت آمریکائی " راک ول " که دوتن ارتکبیسینهای آن در اوت گذشته توسط چریکها بقتل رسیدند " راک ول " مشغول نصب يك شبکه جاسوسی الکترونیک مخفی در ایران است فرمودند :
گزارشهای منتشر شده در آمریکا مبنی بر اینکه ایشان این قتلها را به شورویها نسبت داده اند صحیح است. مسلماً قضیه بان صورتی که آنها طرح کرده اند نیست. مسلماً نه یقیناً آنطوریکه گزارشهای منتشر شده در واشنگتن حاکی است ایران آن (اشغالهای بدرد نخور)

را دریافت نمیکرد • شاهنشاه اضافه کردند :
دیگر پیمانکاران نظامی آمریکا در ایران عموماً کار خود را بخوبی انجام
میدهند اگر چه بعضی ها سعی میکردند برای پرسنل خود حقوق های
بسیار مضحکی بایران تحمیل نمایند •

شاهنشاه مطبوعات آمریکا را متهم کردند که مسائل آمریکائیه را در
ایران تحریف میکنند ، زیرا زمانیکه نیروهای امنیتی ایران چریکهای
را که کارمندان " راک ول " و دیگر پرسنل آمریکائی را کشته بودند
دستگیر کردند شما درباره حقوق بشری تروریستها صحبت کردید
ولی در مورد حقوق بشری آنهائی که کشته شدند صحبتی نکردید •
شاهنشاه ضمن دفاع از اقدام فراوان مورد انتقاد قرار گرفته خود
مبنی بر استرداد يك خلبان فراری شوروی که با هواپیمایش در اکتبر
گذشته وارد خاک ایران شده و از آمریکا تقاضای پناهندگی کرده
بود فرمودند :

تحويل دادن خلبان امری ضروری بود ، چرا که ما يك موافقتنامه ضد
هواپیما رايی محکم با شوروی داریم و ایشان خاطر نشان فرمودند که
فراریان شوروی که پیاده از مرز ایران وارد میشوند پس فرستاده نمیشوند
شاهنشاه سازمان عفو بین المللی را متهم کردند که با کوششهای خود در
ترتیب دادن يك جلسه برای ناراضی های ایرانی در هلند بعدوان
بخشی از يك اقدام برای حقوق بشری زندانیان سیاسی تحریکاتی علیه
کشور ما انجام میدهد •

شاهنشاه اضافه کردند :

به کمونیستها در ایران اجازه فعالیت داده نخواهد شد خواه مطلوب
عفو بین المللی قرار گیرد یا نه •
چرا آنها درباره کامبوجی ها چیزی نمی گویند که يك میلیون نفر را قتل
عام کردند •

شاهنشاه افزودند :

لیبی و ایالات متحده آمریکا مراکز اصلی فعالیت ناراضی های ایرانی هستند ،
تصورش را بکنید یک ایستگاه رادیوئی هوستون یکساعت برنامه
برای تروریستهای که اعتراف کرده اند " مارکسیست لنینیست " هستند
اختصاص داده است . همچنانکه دیدیم اخیرا چنین اقدامی به عمل
آمد .

شاهنشاه فرمودند :

بعضی مردم در غرب هستند که خیال میکنند هر وقت یک رژیم یا یک
حکومت پادشاهی سرنگون شود انجا تبدیل به بهشتی بر روی زمین
میگردد . ولی به لیبی ، اتیوپی یا کامبوج نگاه کنید ، لیبی پـول
دارد اما در کامبوج و ویتنام چه اتفاق می افتد .

بهاء ۲۰ مارك

ULB Halle
008 925 674

3

21

WA

2072

